

Peercoach: de verbinding tussen student en school?!

Onderzoeksverslag

Bettine de Gelder, 0838002

Bettine de Gelder
0838002
2013-2014

Begeleider: Monique van Daalen
Opdrachtgever: Kitt Bosman
Hogeschool Rotterdam

Peercoach: de verbinding tussen student en school?!

Begeleider:

Monique van Daalen
Hogeschool Rotterdam
moniquevandaalen@gmail.com

Student:

Bettine de Gelder
0838002
bettinedegelder@solcon.nl

Organisatie

Hogeschool Rotterdam, Instituut Sociale Opleidingen
Museumpark 40
Opdrachtgever: Kitt Bosman

Afstudeeronderzoek HBO pedagogiek

Nieuwerkerk aan den IJssel, juni 2014

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt het onderzoeksverslag 'peercoach: de verbinding tussen student en school?!' Dit is een onderzoek naar peercoaching binnen de opleiding pedagogiek in het kader van mijn afstuderen binnen de HBO opleiding pedagogiek aan de Hogeschool Rotterdam, Instituut Sociale Opleidingen. In 2011 is een nieuw concept peercoaching van start gegaan binnen het Instituut Sociale Opleidingen. In dat jaar ben ik actief geweest als peercoach voor eerstejaars pedagogiek studenten. In het derde jaar heb ik stage mogen lopen als oudercoach en in het vierde jaar heb ik de minor begeleidingskunde gevolgd. In mijn zoektocht naar een afstudeeronderzoek heb ik geprobeerd een koppeling te maken tussen de opleiding pedagogiek, de opgedane ervaring, en de minor begeleidingskunde. In dit onderzoek naar peercoaching heb ik een mooie combinatie gevonden die aansluit bij mijn kennis en ervaring en een bijdrage levert aan mijn professionalisering. Daarnaast hoop ik nieuwe informatie te verkrijgen voor de opdrachtgever en de praktijk waardoor peercoaching beter ingezet kan worden.

Ik wil graag een aantal mensen bedanken die hebben bijgedragen aan dit afstudeeronderzoek. Allereerst mijn afstudeerbegeleider: Monique van Daalen, voor haar feedback, support en positieve energie. Mijn opdrachtgever, Kitt Bosman, voor de mogelijkheid om een onderzoek te doen, de prettige samenwerking en alle medewerking. Ik heb veel peercoaches en docenten mogen interviewen voor dit onderzoek, ook hen wil ik bedanken voor de medewerking.

Ik hoop dat dit onderzoek mag bijdragen aan betere coaching van eerstejaars studenten en daardoor het vergroten van het studiesucces! Ik wens u veel leesplezier.

Bettine de Gelder
Nieuwerkerk aan den IJssel, 2014

Samenvatting

Er is onderzoek gedaan in opdracht van de coördinator peercoaching van de Hogeschool Rotterdam, Instituut voor Sociale Opleidingen. Gericht op het inzicht krijgen in het beeld van peercoaching en mogelijke verbeteringen waardoor het optimaal kan bijdragen aan het studiesucces. De vraagstelling is: *'Op welke wijze kan peercoaching binnen de voltijd opleiding pedagogiek van de Hogeschool Rotterdam optimaal bijdragen aan het studiesucces van eerstejaars studenten?'* Er zijn enquêtes afgenomen onder docenten pedagogiek en de eerstejaars pedagogiek studenten. Ook zijn er interviews afgenomen met peercoaches, docenten, eerstejaars studenten en de coördinator. Hieruit blijkt dat het beeld van studenten en docenten redelijk overeenkomt. Een peercoach wordt gezien als iemand die kan helpen bij vragen omtrent de organisatie, vakinhoudelijk en bij het ontwikkelen van studievaardigheden, gericht op studenten die extra ondersteuning nodig hebben. In de praktijk is er nog weinig begeleiding van studenten door peercoaches. Belangrijke oorzaak hiervoor is het ontbreken van een vertrouwensband met de peercoach. Het belang van betrokkenheid en een vertrouwensband, met zowel de studenten als docenten, wordt door alle betrokken partijen genoemd en door de literatuur bevestigd. Het eerste kwartaal blijkt hiervoor essentieel voor het leggen van contact maar ook het onderhouden ervan. Beschikbare tijd wordt gezien als voorwaarde om te kunnen coachen. Roostertechnisch worden hier problemen ervaren. Ook zijn de persoonlijkheid en de vaardigheden van de peercoaches belangrijk. Communicatieve vaardigheden, motiverende gespreksvoering en sociale vaardigheden worden vooral genoemd. Als peercoach moet je enthousiast, empathisch, toegankelijk, betrokken en flexibel zijn. Uiteindelijk zijn er diverse aanbevelingen gedaan om het contact tussen peercoaches en studenten en peercoaches en studieloopbaancoaches te verbeteren. Het eerste kwartaal is hiervoor essentieel en een prominentere rol van de peercoach in dit kwartaal is een belangrijk advies. Het onderhouden van het contact met mede peercoaches, studenten en studieloopbaancoaches is vervolgens een belangrijke taak. Hierbij duidelijke afspraken maken over de taakverdeling is belangrijk. Dit zorgt voor een eenduidige manier van werken, een eenduidig beeld en bekendheid van peercoaching.

Abstract

Research has been commissioned by the coordinator peercoaching from Rotterdam University, Institute of Social Education. It focus on the image of peercoaching and possible improvements to contribute optimally to the academic success. The question: *"How can peercoaching best contribute to the academic success of first-year students in full-time education pedagogy of the Rotterdam University?"* There are surveys decline among first-year pedagogy students and teachers. There have been interviews with peercoaches, teachers, students and the coordinator of peercoaching. This shows that the image of peercoaching is the same by students and teachers. A peercoach is someone who can help with questions about the organization, subjects and the development of study skills, aimed at students who need additional support. In practice, there is not so much coaching of students by peercoaches. Major reason for this is the lack of trust between peercoach en students. The importance of commitment and trust, with students and teachers, is referred by all stakeholders and confirmed by the literature. The first quarter of the year seems to be essential for establishing contact, but also maintaining the contact. Available time is a condition for coaching. They experience difficulties with the schedules. Also, the personality and skills of peercoaches are important. Communication skills, motivation skills and social skills are mentioned. As peercoach you have to be enthusiastic, empathetic, accessible, concerned and flexible. There are several recommendations to improve the contact between peercoaches and students and peercoaches and teachers. The first quarter is very important to make contact and a more prominent role of the peercoach in this first part of de year is an important advice. Also appointments between teacher en peercoach. A clear division of labor is important and a consistent way of working for a clear image and reputation of peercoaching.

Inhoud

Voorwoord	3
Samenvatting.....	4
Abstract	4
Inleiding.....	6
1. Situatie- en probleemanalyse.....	7
1.1 Situatie analyse.....	7
1.1.1 Beschrijving organisatie.....	7
1.1.2 Maatschappelijke relevantie	7
1.1.3 Internationale relevantie.....	8
1.1.4 Relevantie beroep	8
1.2 Probleemanalyse	9
2. Theoretische achtergrond	10
3. Onderzoeksvraag	13
3.1 Hoofdvraag:	13
3.2 Deelvragen:	13
3.3 Doelstelling:.....	13
4. Onderzoeksmethode	14
4.1 Onderzoeksbenadering	14
4.2 Validiteit en betrouwbaarheid	15
5. Resultaten.....	17
5.1 Deelvraag 1.....	17
5.2 Deelvraag 2.....	20
5.3 Deelvraag 3.....	23
5.4 Deelvraag 4.....	26
5.5 Deelvraag 5.....	29
6. Conclusie en aanbevelingen	31
7. Discussie	35
Literatuurlijst	37
Bijlagen	41
Transcript interview peercoach pedagogiek	42

Inleiding

Voor u ligt het onderzoeksverslag van Bettine de Gelder, vierdejaars pedagogiek student aan de Hogeschool Rotterdam. De opleiding wordt afgesloten door een praktijkgericht onderzoek binnen een pedagogisch gerelateerd werkveld. Het onderzoek dat in dit onderzoeksverslag centraal staat is gericht op peercoaching binnen de opleiding pedagogiek, Instituut voor Sociale Opleidingen, Hogeschool Rotterdam. Peercoaching is een vorm van onderwijsondersteuning en valt binnen het werkveld van een pedagoog.

Het onderzoek is gedaan in opdracht van de coördinator peercoaching van het Instituut Sociale Opleidingen (hierna te noemen ISO), Kitt Bosman. In 2011 is een nieuw concept peercoaching van start gegaan binnen het Instituut Sociale Opleidingen. Dit in het kader van het project studiesucces wat bedoeld is om het studie-uitval terug te dringen. De Nederlandse regering heeft als doel geformuleerd dat, voor 2020, 50% van de Nederlandse beroepsbevolking tussen de 25 en 44 jaar hoogopgeleid is (De Vijlder, 2006). Eén van de actiepunten die hiertoe moet bijdragen is het terugdringen van uitval en het studiesucces verbeteren (Zijlstra, 2011). Door de HBO raad en de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (hierna te noemen VSNU) zijn daarom afspraken gemaakt waarin is vastgelegd dat studenten beter begeleid moeten worden tijdens hun eerste jaar om uitval te voorkomen (Inspectie van het onderwijs, 2009). De vraag is hoe peercoaching optimaal kan bijdragen aan het studiesucces van eerstejaars studenten. Dit onderzoek is specifiek gericht op de opleiding pedagogiek, ter vergelijking is de inzet binnen de overige opleidingen binnen het ISO onderzocht. De gegevens die zijn verkregen uit de afgenomen interviews en enquêtes, literatuuronderzoek en documenten hebben geleid tot een conclusie en aanbevelingen voor de opdrachtgever.

In dit verslag wordt de aanleiding voor het onderzoek kort uitgewerkt met de daaruit volgende probleemstelling. Er is literatuuronderzoek gedaan en een theoretisch kader gevormd voor dit onderzoek. De onderzoeksvraag en de onderzoeksmethode worden beschreven. De resultaten per deelvraag worden weergegeven waaruit de conclusies zijn getrokken. Dit resulteert in een aantal aanbevelingen voor de opdrachtgever. Ten slotte is het onderzoek geëvalueerd.

1. Situatie- en probleemanalyse

1.1 Situatie analyse

1.1.1 Beschrijving organisatie

Het onderzoek vindt plaats binnen de Hogeschool Rotterdam, specifiek het Instituut Sociale Opleidingen. De Hogeschool Rotterdam biedt onderwijs aan ongeveer 30.000 studenten binnen ongeveer 90 verschillende opleidingen (Hogeschool Rotterdam, n.d.). Binnen het ISO worden opleidingen aangeboden op bachelor, master en associated degree niveau (Hogeschool Rotterdam, n.d.). Het onderzoek is gericht op het eerste jaar van de voltijd bachelor opleiding pedagogiek. Ter vergelijking wordt er gekeken naar de overige voltijd bachelor opleidingen binnen het ISO.

Voor elke Hogeschool of Universiteit is het studiesucces, ook wel studierendement genoemd, van belang. Studierendement staat voor: *“de maat die aangeeft welke percentage van een groep starters aan een opleiding binnen een bepaald tijdsbestek een onderwijsperiode met succes afrondt.”* (van Berkel, Jansen & Bax, 2012, p. 12). De Hogeschool Rotterdam heeft hiervoor het project ‘studiesucces’. Om een zo hoog mogelijk rendement te behalen zet zij een aantal dingen in, onder andere: startgesprekken, studieloopbaancoaching, summerschool, autumnschool en peercoaching (Vereniging Hogescholen, 2010). Er wordt onderscheid gemaakt tussen twee vormen van coaching. Zo is er de studieloopbaancoach, deze is gericht op de persoonlijke ontwikkeling van de studenten. Daarnaast is er de peercoach, dit is een student die medestudenten helpt bij diverse vragen zoals het ontwikkelen van studievaardigheden, maar ook vragen over specifieke vakken. Het doel van peercoaching is bedragen aan het verhogen van het studiesucces (Hogeschool Rotterdam, n.d.).

Uit onderzoeken zijn voor en nadelen te noemen als het gaat om peercoaching. Zo komt in een samenvattend onderzoek van het Nederlands Jeugd Instituut (hierna te noemen NJI) naar voren dat *‘coaching bestaande uit enkele sessies gegeven door coaches die slechts een korte training hebben gevolgd al grote effecten blijken te hebben en leiden bijvoorbeeld tot een verhoging van studieresultaten.’* (NJI, 2013, p. 12). Maar in ditzelfde onderzoek wordt beschreven dat coaching door een onbekende, externe coach effectiever is dan coaching door collega studenten. Deze wordt over het algemeen als minder geloofwaardig gezien als een externe coach (NJI, 2013). Dit gaat om landelijke onderzoeken, binnen de Hogeschool Rotterdam wordt er ook onderzoek gedaan naar het effect van peercoaching. In totaal geeft 86% aan dat peercoaching een positief effect heeft gehad op zijn of haar studie. Ook gaan de studieresultaten gemiddeld met 2,6 punt omhoog. In vergelijking met andere instituten wordt er echter binnen het ISO nog weinig gebruik gemaakt van peercoaching (Hogeschool Rotterdam, 2014).

Een andere manier van ondersteuning van eerstejaarsstudenten is leertrajectbegeleiding. Bij deze vorm van begeleiding staat het reflecteren van studenten centraal. Dit gaat ervan uit dat door studenten bewust te maken van hun eigen leervaardigheden, het leerproces verbeterd kan worden. Dit is anders dan peercoaching omdat dit gericht is op reflecteren en niet op het aanreiken en oefenen van andere studievaardigheden (Vanthournout, Donch, Gijbels, Speltinx, Mertens & van Petegem, 2011).

1.1.2 Maatschappelijke relevantie

De Nederlandse regering heeft een aantal doelen geformuleerd voor 2020. Één daarvan is: *‘In 2020 in 50% van de Nederlandse beroepsbevolking tussen 25 en 44 jaar hoogopgeleid’* (De Vijlder, 2006, p. 4). Om dit te bereiken zijn er een aantal actiepunten, één daarvan is het investeren in het hoger onderwijs met het doel uitval te verminderen en het studiesucces te verbeteren (Zijlstra, 2011). Om dit te realiseren zijn er afspraken gemaakt met de HBO raad en de VSNU waarin is vastgelegd dat het studiesucces verhoogd moet worden en de studenten beter begeleid moeten worden tijdens hun eerste jaar om uitval te voorkomen (Inspectie van het onderwijs, 2009). Nationaal gezien is het

percentage dat in het eerste jaar stopt met zijn of haar HBO opleiding gemiddeld 17%. In het tweede, derde en vierde jaar loopt dit op tot gemiddeld 25% uitval (CBS, 2013). De HBO-raad (2011) houdt de schooluitval per hogeschool bij, voor de Hogeschool Rotterdam was deze in 2011 15,7%.

Voor deze uitval zijn verschillende redenen. Uit onderzoek is gebleken dat landelijk een verkeerde studiekeuze, door onder andere verkeerde voorlichting of onvolledige informatie, de grootste oorzaak is (studie-review, 2011). Daarnaast zijn ook persoonlijke omstandigheden, gebrek aan motivatie en het schoolklimaat redenen om te stoppen met de opleiding (Buck, 2009). Onder het schoolklimaat wordt onder andere de verbondenheid met de school en de leraar verstaan en in hoeverre de school faciliteert in individuele behoeften (Taal & Poleij, 2011).

Eén van de projecten die de Hogeschool Rotterdam inzet om het studierendement te verhogen zijn peercoaches. Zij worden ingezet om studenten in het eerste jaar te begeleiden, studenten waarnodig te ondersteunen en de verbinding te maken tussen school en student. Daarnaast hebben zij een rol als het gaat om PR activiteiten, dit draagt bij aan een reële informatievoorziening voor toekomstige studenten. De voorlichtingsdagen zijn het meest van invloed op de keuze van aankomende studenten (Buck, 2009). Aankomende studenten kunnen aan huidige studenten informatie en ervaringen vragen, dit draagt net als de startgesprekken bij aan het studiesucces door reële verwachtingen te scheppen voor een student begint aan de studie.

1.1.3 Internationale relevantie

Niet alleen in Nederland is het van belang mensen op te leiden en dat zoveel mogelijk mensen afstuderen, voor heel Europa is dit belangrijk. Eén van de aandachtspunten van Europa is het ontwikkelen van een sterkere kenniseconomie. Door deze te vergroten, vergroot zij de concurrentiepositie, maar bewerkstelligt zij ook groei, werkgelegenheid en een hooggekwalficeerde bevolking. Ze streeft naar een leven lang leren in het werkprogramma 'onderwijs en opleiding 2010.' Belangrijk onderdeel hiervan is terugdringen van schooluitval en het vergroten van de kwaliteit van het onderwijs (Europa, n.d.).

De Hogeschool Rotterdam zet peercoaching in om het studiesucces te vergroten, zoals eerder is aangegeven. Dit is gebaseerd op 'pedagogy of excellence', een aanpak die ontworpen is door Professor Bermeo (UCLA profs, n.d.). In dit programma staan de intrinsieke kwaliteiten en aspiraties van de studenten centraal. Het gaat ervan uit dat de talenten en kwaliteiten van excellente studenten gebruikt kunnen worden om andere studenten te laten excelleren. Dit is ingezet in de University of California, Los Angeles om de kans van slagen bij migranten te vergroten (Universiteit Gent, 2012). Peercoaching wordt op meerdere universiteiten en Hogescholen wereldwijd ingezet. Door de Utah Valley University (Colvin & Ashman, 2010) is onderzoek gedaan naar peercoaching. Uit dat onderzoek is gebleken dat een peercoach meerdere rollen kan vervullen en ze steeds vaker worden ingezet. Dit komt mede doordat scholen lagere budgetten hebben voor begeleiding en de positieve effecten die peercoaches hebben op studenten.

1.1.4 Relevantie beroep

Het onderzoek is uitgevoerd door een pedagogiek student. Als er wordt gekeken naar de kern van pedagogiek of opvoeding kan de volgende definitie worden gehanteerd: *"Opvoeding is een bepaalde vorm van omgang tussen volwassenen en jeugdigen die erop gericht is steun en richting te geven aan het proces van volwassenwording."* (Malschaert & Traas, 2008, p. 13). Hieruit blijkt dat het erop gericht is om een persoon tot volwassenwording te brengen en om daarin te ondersteunen. Dit kan door volwassenen gebeuren wanneer het gaat om opvoedingsondersteuning maar er zijn ook andere invloeden op de ontwikkeling van een kind, ook wel de maatschappelijke context genoemd. Naast het gezin is de school van belang, de buurt, en in de puberteit en adolescentie gaan de leeftijdsgenoten een grote rol spelen. Zij spelen een rol bij het losmakingproces en het vinden een eigen identiteit (Malschaert & Traas, 2008). Dit komt ook naar voren in de theorie van Erikson, hij

heeft een theorie ontwikkeld waarin de identiteitsontwikkeling wordt verdeeld in fasen. Fasen die centraal staan binnen de leeftijd van studenten zijn de adolescentie, de vroege volwassenheid en de middelbare volwassenheid (Wouters & van Krieken, 2012). Uiteindelijk gaat het om de groei naar een volwassen persoon met een eigen identiteit. Groepsleden mogen daarin een rol spelen ook als peercoach. En daarom is het goed voor de pedagogiek om te kijken hoe de rol van peercoach verbeterd kan worden. Hoe zij hun leeftijdsgenoten nog beter kunnen helpen en ondersteunen in hun ontwikkeling tot een autonoom persoon. Hoe zij een rol kunnen spelen bij het schoolklimaat, op meso niveau, de omgeving die van invloed is op het studiesucces van een student.

1.2 Probleemanalyse

In de oriëntatiefase van het onderzoek is het probleem dat wordt ervaren door de opdrachtgever geanalyseerd. Dit is gedaan aan de hand van de 5x W + H methode van Migchelbrink (2010). In deze analyse zijn een aantal dingen naar voren gekomen.

Binnen de Hogeschool Rotterdam wordt gewerkt aan het studiesucces en hiervoor wordt gewerkt met diverse projecten. Eén hiervan is peercoaching, dit wordt vanaf 2006 ingezet binnen het ISO. Hierbij is er gestart met het inzetten van vierdejaars studenten die eerste en tweedejaars studenten ondersteunde. Vanaf 2011 is men overgegaan op de inzet van betaalde peercoaches, deelname was vanaf toen vrijwillig (Bos & Rodenburg, 2010). Vanaf toen is er een peercoach coördinator aangesteld, Kitt Bosman. De coördinator heeft gesignaleerd dat peercoaching op dit moment niet optimaal wordt ingezet. Het wordt weinig ingezet en vooral gebruikt door studenten die dreigen uit te vallen, terwijl het ook bedoeld is voor studenten die excelleren.

Bij peercoaching wordt er samengewerkt door peercoach, coördinator, SLC'ers, docenten en studenten. Zij zijn de betrokken partijen bij dit onderzoek. Er is specifiek gericht op de opleiding pedagogiek en deze is vergeleken met de andere opleidingen binnen het ISO.

Onder eerstejaarsstudenten is de schooluitval het hoogst, hier wordt peercoaching het meest ingezet en is het onderzoek op gericht (CBS, 2013). Een peercoach kan helpen bij het leren, bij het motiveren van studenten en het stimuleren van empowerment (Colvin, 2007). Leeftijdsgenoten kunnen naast een socialiserende functie ook een functie hebben in de ontwikkeling van een persoonlijke en sociale identiteit. Het delen van ervaringen en levenskennis kan andere studenten helpen weloverwogen keuzes te maken (Hermes, Naber & Dieleman, 2010). Naast dat peercoaching een positief effect heeft voor studenten kan het ook positieve effecten hebben voor de kwaliteit van het onderwijs aan de Hogeschool Rotterdam, één van de speerpunten van de Hogeschool (Hogeschool Rotterdam, n.d.).

In de praktijk werkt dit nog niet altijd zo, de evaluaties tonen aan dat het voor de studenten die er gebruik van maken een positief resultaat heeft, maar in verhouding wordt er door weinig studenten een beroep gedaan op de peercoach. Dit maakt dat de mogelijkheden nog niet optimaal benut worden en dat peercoaching nog niet optimaal bijdraagt aan het studiesucces. Topping (2005) benoemt dat hierbij goed gekeken moet worden naar de organisatie, het doel, de context en de doelgroep. Hoe dit nu wordt georganiseerd en hoe dit verbeterd kan worden zijn aspecten van dit onderzoek.

De vraag die in dit onderzoek centraal staat is:

Op welke wijze kan peercoaching binnen de voltijd opleiding pedagogiek van de Hogeschool Rotterdam, optimaal bijdragen aan het studiesucces van eerstejaars studenten?

Bij het hoofdstuk onderzoeksvraag wordt deze vraag verder uitgewerkt met bijbehorende deelvragen.

2. Theoretische achtergrond

Dit onderzoek is uitgevoerd vanuit een theoretisch kader. In dit theoretische kader komen de grote lijnen aan bod die van invloed zijn op het onderzoek. Zo is er onderzoek gedaan naar studiesucces, wat houdt het in en welke factoren zijn hierop van invloed? Er is gekeken naar de doelgroep, studenten op het hbo, de ontwikkelingsfase waarin zij zich bevinden en de invloeden hiervan. Als laatste gaat het hier om peercoaching, daar zit het woord coaching in. Dit vormt een kader waar vanuit er gekeken wordt naar het vraagstuk.

Als er op macro niveau naar de problematiek wordt gekeken gaat het nationaal en internationaal om het terugdringen van de schooluitval en het vergroten van de kwaliteit van het onderwijs (Europa, n.d.). Wanneer je dit positief formuleert gaat het om een zo hoog mogelijk studierendement, zo veel mogelijk studenten die een diploma behalen van de opleiding die ze gestart zijn. De definitie die hiervoor gebruikt wordt is ook in de situatie analyse aan bod gekomen: *“Studierendement is de maat die aangeeft welk percentage van een groep starters aan een opleiding binnen een bepaald tijdsbestek een onderwijsperiode met succes afrond.”* (van Berkel, Jansen & Bax, 2012, p. 12).

Eén van de vormen die door de Hogeschool Rotterdam worden ingezet om het studierendement te verhogen is peercoaching. Peercoaching is een vorm van coaching die binnen meerdere contexten wordt toegepast en op verschillende niveaus. Zo zijn er leerkrachten die elkaar coachen doormiddel van Video Intervisie Peer coaching (Ruud de Moor Centrum, n.d.). Op diverse Hogescholen en Universiteiten wordt het gebruikt door studenten elkaar te laten coachen. De vorm die binnen de Hogeschool Rotterdam wordt toegepast is gebaseerd op ‘pedagogy of excellence’, een aanpak die ontworpen is door Professor Bermeo (UCLA profs, n.d.). In dit programma staan de intrinsieke kwaliteiten en aspiraties van de studenten centraal. Het gaat ervan uit dat de talenten en kwaliteiten van excellente studenten gebruikt kunnen worden om andere studenten te laten excelleren.

Het NJI heeft de onderzoeken omtrent de effectiviteit van coachen, intervisie en supervisie samengevat. Hierbij is aandacht besteed aan de effectiviteit van peercoaching. Er is een vergelijking gemaakt tussen coaching door externe coaches, peer-coaching en self-coaching programma's. Eén van de resultaten is: *‘Coaching bestaande uit enkele sessies gegeven door coaches die slechts een korte training hebben gevolgd blijken al grote effecten te hebben en leiden bijvoorbeeld tot een verhoging van studieresultaten.’* (NJI, 2013). Uit dit onderzoek blijkt dat coaching door een externe coach effectiever is doordat deze als geloofwaardiger wordt gezien. In internationale onderzoeken komt meerdere malen naar voren dat peercoaching binnen het hoger onderwijs effectief is, zo heeft het positieve resultaten als het gaat om cognitieve leerresultaten maar ook op hogere betrokkenheid bij school (Santee & Garavalia, 2006). De mate van effectiviteit is volgens Topping (2005) afhankelijk van hoe het wordt ingezet en georganiseerd. Het is niet peercoaching op zich, maar het gaat om de training, ondersteuning en context van peercoaching (Colvin & Ashman, 2010).

De belangrijkste aspecten van effectieve coaching blijken de kwaliteit van de relatie tussen coach en coachee; de persoon van de coach; en de coachee, de motivatie en druk (NJI, 2013). Later in dit theoretische kader wordt dieper in gegaan op de vaardigheden van de coach. Eerst wordt er meer aandacht besteed aan de student, de coachee.

In de huidige samenleving ligt de nadruk op de individuele ontwikkeling. Het ontwikkelen van een eigen identiteit, talenten ontplooiën en zelfstandig leren functioneren (De Winter, 2011). Dit ontwikkelen van een eigen identiteit vindt volgens de theorie van Erikson plaats in de vroege volwassenheid en adolescentie, de leeftijd van de gemiddelde eerstejaarsstudent. Hij ziet de adolescentiefase als cruciaal voor het verdere leven. De levensstaken en conflicten die hierbij centraal staan zijn identiteit versus identiteitsverwarring. In de volgende fase, de vroege volwassenheid, staat de intimiteit versus isolement centraal. Deugden zijn trouw en liefde. Freud noemt deze periode het ontwikkelen van het ego, het leren evenwicht te bewaren tussen het es en uber ich (Kohnstamm,

2009). Bij de ontwikkeling van een identiteit is de omgeving van belang, het gezin, de veiligheid en de sociale omgeving, meso niveau (Wouters & Krieken, 2012). Bij het ontdekken van je identiteit en loskomen van je ouders spelen leeftijdsgenoten een belangrijke rol. Zij vormen een identificatiekader voor jongeren (Malschaert & Traas, 2008). Zo wordt de functie van peercoach ook beschreven: het fungeren als een rolmodel voor andere studenten (Bos & Rodenburg, 2010).

Voordat de leeftijdsgenoten en peercoaches een rol kunnen spelen in de ontwikkeling van een adolescent moet er eerst aan de veiligheid en basisbehoeften van iemand tegemoet gekomen worden. Dit is inzichtelijk gemaakt door Maslow in de behoefte piramide (afb. 1). Er moet gekeken worden op micro niveau wat iemand bezighoudt. In de behoefte hiërarchie wordt weergegeven welke elementen van belang zijn voor het komen tot zelfontplooiing. Volgens Whitmore (2006) heeft coaching pas invloed wanneer aan de basale behoeften voldaan wordt. Voordat er met coaching gestart wordt is het goed om te onderzoeken of dit gebeurt of dat zich hier problemen voordoen. Voorbeelden van problemen zijn ziekte, financiële problemen of conflicten met familieleden of vrienden, waardoor iemand niet in staat is zich te focussen op school en op zelfontplooiing. Dit komt ook aan bod als het gaat om de motivatie van studenten. Wanneer studenten last hebben van stress, onzekerheid en andere negatieve emoties kan dit effect hebben op het leerproces van een student. Volgens Martens & Boekaerts is *“schooluitval de ergste vorm van demotivatie”* (2007, p. 24).

Afb. 1 Behoeftespiramide van Maslow

Hiervoor is aandacht besteed aan de omgeving en de ontwikkelingsfase van de student. Het gaat in dit onderzoek ook om coaching. Coaching is ontwikkelingsgericht en werk, of in dit geval, opleiding gerelateerd. Coaching is erop gericht iemand bewust te maken van zijn mogelijkheden en grenzen waardoor hij of zij zich verder kan ontwikkelen (Kouwenhoven, 2007).

Voor coaching moet er aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Voorwaarden zijn onder andere een safe attachment, een gevoel van veiligheid is de basis voor het kunnen groeien en ontwikkelen. Dit staat benoemd bij succesfactoren voor coaching vanuit de effectiviteitsonderzoeken (NJI, 2013). Daarnaast moet de coach communicatieve vaardigheden beheersen zoals actief luisteren, samenvatten en vragen stellen (Smeijsters & Sporken, 2004). Ten derde moet er tijd zijn om contact te hebben. Er moet beschikbaarheid zijn van zowel de kant van de coach als van de coachee. Als laatste moeten de coach en coachee een gemeenschappelijk theoretische referentiekader hebben. Hij of zij moet kennis hebben van coaching theorieën en vaardigheden maar ook beroepsspecifieke theorieën en vaardigheden (Kouwenhoven, 2007).

Naast dat er gekeken wordt naar de vaardigheden van de coach kan er ook gekeken worden naar de persoonlijkheid van de coach. Deze bestaat uit verschillende lagen, namelijk in de kern de overtuigingen en waarden van de coach, vervolgens de houding, de kennis, de vaardigheden en als laatste het gedrag en de stijl (De Haan & Burger, 2011). In de workshop voor peercoaches aan de Hogeschool Rotterdam wordt er gebruik gemaakt van het boek van Lingsma & Boers: 'Help ik ga coachen' (2009). In dit boek beginnen ze vanaf de basishouding van een coach. Een coach moet volgens hen: een open houding hebben, empathisch vermogen, nieuwsgierig en resultaat gericht zijn, contact en contract maken en eigen manoeuvreerruimte opeisen. Zo is er een basiscompetentieprofiel van een coach uitgewerkt. De volgende competenties staan daarin centraal:

1. Begeleiden van leerprocessen
2. Gerichtheid op de werkcontext
3. Resultaatgerichtheid

4. Gerichtheid op zelfsturing in werken en leren
5. Interactie als begeleider vormgeven
6. Professioneel werken

(Lingsma & Boers, 2009)

Als het gaat om de vaardigheden van peercoaches zijn volgens Reekers (2004) het stellen van vragen en het stimuleren van het reflecteren het belangrijkste. Bij het vragen stellen gaat het om het verschil tussen open en gesloten vragen, suggestieve vragen, dubbele vragen en het doorvragen (Lingsma & Boers, 2009). Zo komt ook naar voren in de voorwaarden voor coaching: het beheersen van communicatieve vaardigheden (Kouwenhoven, 2007). Reflecteren betekent: nadenken over, het gaat om terugkijken naar een situatie en nadenken over je eigen handelen. Het doel van reflecteren is dat je inzicht krijgt in je eigen handelen en het leert verbeteren (Groen, 2006). Van onbewust onbekwaam naar bewust bekwaam.

Ook zijn er verschillende leerstijlen die onderscheiden worden waar de coach kennis van dient te hebben en de coaching op aangepast moet worden. Het verschilt hoe de peercoach leert en hoe de coachee leert. Studenten kunnen hiervan leren door ervaringen te delen, te vergelijken en te discussiëren (Universiteit Gent, 2012). Als het gaat om leerstijlen wordt veelal gebruik gemaakt van de leerstijlen van Kolb. Dit zijn de doener, dromer, denker en beslisser (Aarts & Boer, 2001). De coach kan ervoor kiezen om hierop aan te sluiten of om juist het andere uiterste te vragen van een coachee. De denker die actie moet ondernemen bijvoorbeeld (Lingsma & Boers, 2009).

Dit alles speelt zich af binnen een organisatie, namelijk de Hogeschool Rotterdam. Bij een organisatie is er sprake van een organisatie structuur, dit maakt zichtbaar hoe de werkzaamheden verdeeld zijn en hoe de communicatie en coördinatie georganiseerd is. Er is sprake van hiërarchie en rangorde binnen een organisatie. Binnen organisaties zijn er twee dimensies. Zo is er de horizontale dimensie en de verticale dimensie (Ytsma, 2010). De peercoach coördinator staat boven de peercoaches (verticale dimensie) en de peercoaches onderling in een horizontale dimensie. Wanneer het gaat om samenwerking tussen peercoaches, coördinator, SLC'ers en docenten, is het kijken naar de organisatie structuur van belang. Wanneer er gekeken wordt naar de horizontale dimensie, is er ook sprake van teams. In dit onderzoek gaat het om het team peercoaches van pedagogiek, maar zij staan ook in verbinding met de teams van de andere ISO opleidingen. Binnen teams zijn er verschillende teamrollen. Er zijn bijvoorbeeld mensen die graag alles onder controle houden, die structureren en mensen die informatie zoeken. Een goed team bestaat uit verschillende types (Ytsma, 2010). Ook hier zal aandacht aan besteed worden in dit onderzoek.

3. Onderzoeksvraag

Naar aanleiding van de situatie en probleemanalyse is er een hoofdvraag geformuleerd. Deze hoofdvraag is verdeeld in een aantal deelvragen. Door deze te beantwoorden dient de doelstelling behaald te worden.

3.1 Hoofdvraag:

Op welke wijze kan peercoaching binnen de voltijd opleiding pedagogiek van de Hogeschool Rotterdam, optimaal bijdragen aan het studiesucces van eerstejaars studenten?

Begrippen die hierbij toegelicht dienen te worden zijn:

- Peercoaching, peer betekent: gelijke, leeftijds- en soortgenoten of collega's (Geerts & Heestermans, 1992). Peercoaching is het coachen door en van gelijke, leeftijdgenoten, medestudenten.
- Studiesucces is gebaseerd op het studierendement dat landelijk geldt. De definitie hiervan is *"de maat die aangeeft welk percentage van een groep starters aan een opleiding binnen een bepaald tijdsbestek een onderwijsperiode met succes afrond."* (van Berkel, Jansen & Bax, 2012, p. 12).

3.2 Deelvragen:

1. Welke vaardigheden en middelen hebben peercoaches binnen de voltijd opleiding pedagogiek, nodig om bij te kunnen dragen aan het studiesucces van eerstejaarsstudenten?
2. Hoe wordt peercoaching op dit moment ingezet binnen de voltijd opleiding pedagogiek?
3. Wat is het huidige beeld van peercoaching van voltijd pedagogiek studenten?
4. Wat is het huidige beeld van peercoaching van SLC'ers en docenten binnen de opleiding pedagogiek?
5. Hoe worden peercoaches binnen de andere voltijd opleidingen van het Instituut Sociale Opleidingen ingezet?

3.3 Doelstelling:

Kennis en inzicht verkrijgen in het huidige beeld van peercoaching en naar aanleiding hiervan inventariseren hoe peercoaching mogelijk verbeterd kan worden. Dit zodat peercoaching optimaal kan bijdragen aan het studiesucces van voltijd eerstejaars pedagogiek studenten.

4. Onderzoeksmethode

4.1 Onderzoeksbenadering

Het onderzoek is een kwalitatief onderzoek, onderzoek naar de sociale werkelijkheid en aanbevelingen om de situatie te verbeteren (Migchelbrink, 2010). Om het beeld van de huidige studenten en docenten te onderzoeken is een beschrijvend onderzoek gedaan. Daarnaast is de inzet van peercoaching binnen de opleiding pedagogiek vergeleken met de overige opleidingen binnen het ISO, namelijk MWD, CMV, OPGM en SPH.

Er is gebruikt gemaakt van verschillende databronnen en datatechnieken. Per deelvraag zal worden uitgewerkt welke databronnen en datatechnieken zijn toegepast.

1. Welke vaardigheden en middelen hebben peercoaches binnen de voltijd opleiding pedagogiek, nodig om bij te kunnen dragen aan het studiesucces van eerstejaarsstudenten?

Databronnen die hiervoor zijn gebruikt zijn individuele bronnen, literatuur, documenten en mediaproducten. Er is onderzoek gedaan naar het beleid vanuit de Hogeschool Rotterdam, het profiel van een peercoach dat is opgesteld. Hierin worden een aantal vaardigheden benoemd en wordt de houding van een peercoach beschreven. Ook in de studiehandleiding die gebruikt wordt bij de training voor peercoaches worden vaardigheden beschreven die een peercoach moet beheersen. Deze zijn vergeleken met de vaardigheden en houding vanuit de literatuur en welke vaardigheden een peercoach nodig heeft volgens de huidige peercoaches. Tijdens de interviews met de peercoaches van alle opleidingen is hier aandacht aan besteed. Tevens is er contact geweest met de docent van deze training. Welke vaardigheden zijn volgens haar het belangrijkste als het gaat om de training van peercoaches. Ook in het interview met de peercoach coördinator is hier op ingegaan. Deze interviews zijn opgenomen, getranscribeerd en vervolgens geanalyseerd aan de hand van Baarda (2009). In 2010 is er een interne evaluatie gedaan waarin onder andere onderzoek is gedaan naar de benodigde middelen en faciliteiten voor peercoaches, deze uitkomsten zijn geraadpleegd en vergeleken met resultaten van dit onderzoek.

2. Hoe wordt peercoaching op dit moment ingezet binnen de voltijd opleiding pedagogiek?

Databronnen die hiervoor zijn gebruikt zijn individuele bronnen, literatuur en documenten. Er zijn documenten verkregen via de opdrachtgever omtrent de implementatie van peercoaching, de profielschets van een peercoach en de interne evaluatie van 2010. Er is literatuuronderzoek gedaan naar organisatiekunde, teams en elementen die horen bij peercoaching. De meeste informatie is verkregen na het analyseren van interviews. Er zijn individuele interviews afgenomen met vier pedagogiek peercoaches. Hierbij is gebruik gemaakt van hetzelfde halfgestructureerde interviewschema. In dit schema zijn hoofdvragen ingedeeld per onderwerp en onderverdeeld in een aantal subonderwerpen (Baarda & van der Hulst, 2012). Er heeft een interview plaatsgevonden met de coördinator peercoaching en tevens opdrachtgever. Zij heeft onder andere verteld over de huidige inzet van peercoaching. Als laatste zijn er interviews afgenomen met drie studieloopbaancoaches van de opleiding pedagogiek en de jaarcoördinator. Hierin is navraag gedaan naar de huidige inzet, de vraag van studenten en het contact dat peercoach en studieloopbaancoach met elkaar hebben. Voor de interviews met docenten geldt ook dat deze individueel zijn afgenomen met gebruik van hetzelfde interviewschema. Al deze interviews zijn opgenomen en getranscribeerd, vervolgens zijn deze gelabeld en ingedeeld per onderwerp, gecodeerd. Deze gegevens zijn geanalyseerd en samengevat. Voor het analyseren is gebruik gemaakt van Baarda (2009).

3. Wat is het huidige beeld van peercoaching van voltijd pedagogiek studenten?

Databronnen die hiervoor zijn gebruikt zijn individuele bronnen en de sociale werkelijkheid. Een onderdeel van het onderzoek is het onderzoeken van het beeld dat studenten hebben van peercoaching. Imago is een ander woord voor beeld, " *Imago duidt in marketing, psychologie en*

communicatie op de beeldvorming die een persoon of organisatie oproept. ” (Encyclo, n.d.). Dit is gedaan door het afnemen van een enquête onder alle eerstejaars pedagogiek studenten. Deze enquête is opgesteld met behulp van ‘Basisboek enquêteren’ (Baarda, de Goede & Kalmijn, 2010). Er zijn drie soorten vragen gebruikt, namelijk multiplechoice, vragen met een beoordelingsschaal en open vragen (Baarda et al, 2010). De enquête is opgesteld in het programma ‘thesistools’ (Thesistools, n.d.). De enquête is verspreid onder 178 eerstejaarsstudenten en ingevuld door 48 respondenten, dit is een percentage van 27%.

Naar aanleiding van de enquêtes zijn interviews en groepsgesprekken gehouden met een aantal eerstejaarsstudenten. Er is in groepsverband met een willekeurige klas gesproken bestaande uit 12 studenten, daarnaast is er met één student individueel een interview afgenomen.

In de interviews met peercoaches is navraag gedaan naar de verwachtingen van studenten wanneer ze naar een peercoach toegaan. Deze gegevens samen vormen het antwoord op de deelvraag wat het beeld is van de voltijd pedagogiek studenten van peercoaching.

4. Wat is het huidige beeld van peercoaching van SLC’ers en docenten binnen de opleiding pedagogiek?

Databronnen die hiervoor zijn gebruikt zijn individuele bronnen en de sociale werkelijkheid. Dezelfde aanpak is gehanteerd als bij deelvraag 3. Er is allereerst een enquête opgesteld en uitgezet onder alle pedagogiek docenten. Hierbij is gebruik gemaakt van het ‘Basisboek enquêteren’ (Baarda et al, 2010). Er is gekozen voor het online afnemen van deze enquête door het gebruik van thesistools (Thesistools, n.d.). In deze enquête zijn drie soorten vragen verwerkt, namelijk multiplechoice, vragen met een beoordelingsschaal en open vragen (Baarda et al, 2010). Deze enquête is verspreid onder 56 docenten binnen de Hogeschool Rotterdam en ingevuld door 20, dit is een percentage van 36%. De enquêtes zijn per vraag geanalyseerd en de gegevens zijn per vraag weergegeven in grafieken en de antwoorden op open vragen zijn samengevat. Naar aanleiding van de enquêtes zijn er interviews afgenomen met de jaarcoördinator van pedagogiek jaar 1 en drie studieloopbaancoaches. Deze zijn afgenomen aan de hand van halfgestructureerde interviewschema’s (Baarda & van der Hulst, 2012). In de interviews met de peercoaches is er aandacht besteed aan de samenwerking met de verscheidene studieloopbaancoaches. Tevens is er in het interview met de coördinator peercoaching gevraagd naar de rol en taken van de studieloopbaancoaches.

5. Hoe worden peercoaches binnen de andere voltijd opleidingen van het Instituut Sociale Opleidingen ingezet?

Databronnen die hiervoor zijn gebruikt zijn documenten, individuele bronnen en mediaproducten. Het beleid van de Hogeschool Rotterdam is geraadpleegd aan de hand van, via de opdrachtgever, verkregen documenten. Daarnaast is het studentenportaal van de Hogeschool Rotterdam: Hint, geraadpleegd voor de organisatorische verdeling. Er zijn interviews afgenomen met de teams van de diverse opleidingen. Er is een interviewschema opgesteld aan de hand van het basisboek interviewen (Baarda & van der Hulst, 2012). Deze interviews zijn opgenomen, getranscribeerd en geanalyseerd. Daarnaast is er in het interview met de peercoach coördinator aandacht besteed aan de inzet binnen de overige opleidingen van het ISO.

4.2 Validiteit en betrouwbaarheid

In de uitvoering van dit onderzoek is gestreefd naar een zo groot mogelijke validiteit en betrouwbaarheid. Hier wordt beschreven hoe in dit onderzoek hier aan gewerkt is.

Validiteit

Om de validiteit te waarborgen zijn de verschillende aspecten van peercoaching belicht in dit onderzoek. Er zijn zeer diverse elementen die invloed hebben op peercoaching en zo ook op het onderzoek. Er zijn verschillende soorten validiteit, namelijk resultaat-, proces-, democratische-, katalyserende- en dialogische validiteit (Van der Donk & Van Lanen, 2013). De democratische

validiteit is gewaarborgd door in gesprek te gaan met diverse belanghebbende en betrokkenen bij peercoaching. Dit zijn de peercoaches van de diverse opleidingen, de docenten, jaarcoördinator, coördinator peercoaching en studenten. In contact met de betrokkenen is de samenwerking tussen deze diverse partijen onderzocht en de huidige organisatie in beeld gebracht. Zo is er aandacht besteed aan het contact dat peercoaches onderling hebben, zowel binnen het team als met andere teams binnen het ISO. Ook is er onderzoek gedaan naar de samenwerking tussen peercoaches en studieloopbaancoaches van de opleiding pedagogiek. Het contact tussen studenten en peercoaches kan ook gezien worden als een soort samenwerking omdat het om gelijkwaardige hulp gaat. Dit alles heeft invloed op het onderzoek en heeft bijgedragen aan de katalyserende validiteit voor de opdrachtgever.

Één van de andere vormen van validiteit is dialogische validiteit. Deze is zover mogelijk gewaarborgd door regelmatig contact met de afstudeerbegeleider en ook buiten de begeleidingsmomenten te overleggen met medestudenten. Er is mail contact geweest met de opdrachtgever wanneer dit nodig was. Ook is er regelmatig gesproken met een externe partij, zonder enige kennis op het gebied van peercoaching, over het onderzoek.

Uiteindelijk is er gestreefd naar resultaatvaliditeit, het vinden van de oplossing die aansluit bij het praktijkprobleem. Daarvoor is zoveel mogelijk contact geweest met de praktijk en zijn zoveel mogelijk gegevens uit de praktijk verkregen. Door verschillende personen te spreken over hetzelfde onderwerp wordt er ook een beeld gecreëerd van de praktijk. Dit sluit aan bij de katalyserende validiteit in dit onderzoek. Het is erop gericht de beroepspraktijk inzichtelijk te maken. Hoe zit de organisatie in elkaar, hoe wordt er onderling samengewerkt en wat zijn de verschillen?

De Hogeschool Rotterdam is een grote organisatie en bij de onderzoeker is niet bekend hoe normaal onderzoek wordt uitgevoerd. In hoeverre het uitgevoerde onderzoek aansluit bij de werkwijze van de organisatie is dan ook niet bekend. De procesvaliditeit kan niet volledig gewaarborgd worden. Wel is er bewust gekozen voor een bottom up benadering. De indruk wordt gewekt dat de Hogeschool een grote verticale dimensie heeft. In dit onderzoek is gekeken naar de uitvoering, de praktijk om te kijken of er vanuit daar ideeën en mogelijkheden zijn om de praktijk te verbeteren.

Uiteindelijk zijn de aanbevelingen concreet voor deze Hogeschool Rotterdam, Instituut Sociale Opleidingen. Wanneer er gekeken wordt naar wat de uitkomsten zeggen voor andere organisaties kunnen de belangrijkste kenmerken uit dit onderzoek bruikbaar zijn voor andere praktijksituaties. Er wordt het een en ander gezegd over coaching wat bruikbaar is in ieder andere organisatie.

Betrouwbaarheid

Om de betrouwbaarheid te waarborgen is er gebruik gemaakt van triangulatie. Zo is er literatuuronderzoek gedaan, zijn er documenten onderzocht en is er met verschillende respondenten gesproken om de deelvragen te beantwoorden. Bij het literatuuronderzoek is gekeken in hoeverre de literatuur de antwoorden van respondenten onderbouwen of juist bekritisieren. Om gegevens te verkrijgen is er gebruik gemaakt van boeken, databanken en internet.

Er zijn enquêtes afgenomen onder studenten en docenten. Deze zijn door een relatief laag percentage ingevuld. Zo is de studenten enquête ingevuld door 27% en de docenten enquête door 35%. Dit heeft een negatieve invloed op de betrouwbaarheid van de gegevens. Er zijn hierdoor minder gegevens verkregen dan vooraf op was gehoopt. Door een aantal interviews af te nemen is zo ver mogelijk de methodische triangulatie gewaarborgd.

Het onderzoek is uitgevoerd door één persoon en dit heeft een negatieve invloed op de betrouwbaarheid.

Er is gebruik gemaakt van interviewschema's met onderwerpen en vragen, zodat een andere onderzoeker hetzelfde zou kunnen uitvoeren. Het doorvragen is echter verschillend per persoon.

5. Resultaten

5.1 Deelvraag 1

Welke vaardigheden en middelen hebben peercoaches binnen de voltijd opleiding pedagogiek, nodig om bij te kunnen dragen aan het studiesucces van eerstejaarsstudenten?

Profielschets peercoach Hogeschool Rotterdam

Allereerst is er gekeken naar het profiel dat geschetst wordt door de Hogeschool Rotterdam van een peercoach. Er bestaan verschillende versies van dit profiel, voor dit onderzoek is de 'profielschets peercoach ISO' gebruikt. Hierin komt naar voren dat een peercoach moet beschikken over een reëel zelfbeeld, een positieve uitstraling, communicatieve en sociale vaardigheden, moet kunnen enthousiasmeren en motiveren. Daarnaast wordt er verwacht van een peercoach dat hij of zij zelfstandig functioneert en flexibel is (Hogeschool Rotterdam, 2012). Alle peercoaches volgen aan het begin van het jaar de peercoachtraining. In de studiehandleiding die voor deze module gebruikt wordt staat een omschrijving van de eigenschappen en vaardigheden die een peercoach moet beheersen: *"Hij of zij is communicatief vaardig, kan zich inleven in een ander, kan goed samenwerken en problemen analyseren en is zelf ook goed (geworden) in plannen en organiseren. Daarnaast is een peercoach sociaal, pro actief en kan echt als een rolmodel fungeren. Uiteraard beschikt een peercoach over goede studieresultaten, een realistisch zelfbeeld en heeft hij of zij een positieve uitstraling"* (van Bommel & Klinkenberg, 2011, p. 6). Ook worden bij de doelstellingen nog een aantal vaardigheden genoemd die ook in het profiel van een peercoach naar voren komen. Een groot deel van de competenties van een peercoach komen overeen met de generieke competenties van een sociaal agogische professional, onder andere communicatief handelen, vraag en oplossingsgericht handelen en doel- en resultaatgericht handelen (Sectorraad Hoger Sociaal Agogisch Onderwijs, 2008). Daarnaast komen ze ook overeen met de kenmerken van de nieuwe professional, een flexibele, zelfsturende en levenlang lerende professional (Dumont & Instance, 2010).

Toegepaste vaardigheden

In het onderzoek is gekeken naar welke vaardigheden in de praktijk worden ingezet en een peercoach zou moeten beheersen om te kunnen bijdragen aan het studiesucces. Aan alle peercoaches is gevraagd welke vaardigheden een peercoach nodig heeft. Zeer belangrijk zijn volgens de meeste peercoaches de communicatieve vaardigheden. *'Ik denk dat communicatieve vaardigheden echt het belangrijkste zijn, omdat je toch een goed gesprek moet kunnen voeren.'* Ook de coördinator peercoaching geeft aan hier op te letten tijdens het sollicitatiegesprek. Via de mail is er contact geweest met de docent van de peercoachtraining, zij geeft aan dat *'de belangrijkste vaardigheden zijn eigenlijk de basis gespreksvaardigheden, luisteren, vragen stellen.'* Ook de literatuur benoemt voldoende communicatieve vaardigheden als voorwaarden voor een effectief coachingstraject (Kouwenhoven, 2007). Door de peercoaches worden een aantal sociale vaardigheden specifiek benadrukt, namelijk het belang van luisteren en doorvragen. Als het gaat om coachen zijn dit belangrijke vaardigheden (Smid, 2011) (Donders, 2011).

Een specifieke vorm van gespreksvoering die meerde malen genoemd wordt is motiverende gespreksvoering. Dit is een methodiek die binnen de opleiding pedagogiek in het tweede jaar aangeboden wordt, maar ook tijdens de training voor peercoach aan bod komt. Motiverende gespreksvoering kan gedefinieerd worden als een *'cliëntgerichte, directieve methode om te bevorderen dat de cliënt intrinsiek gemotiveerd wordt tot verandering, door ambivalentie te verkennen en op te lossen'* (Miller & Rollnick, 2011, p. 49). Veel peercoaches geven aan deze methode veelvuldig in te zetten bij het coachen van medestudenten. *'Ik had motiverende gespreksvoering in kwartaal 1. Toen ben ik dat eigenlijk gaan toepassen op mijn coachees. En ik merkte dat ik het goed leerde en dat ik een verandering bij hun opmerkte.'* Een andere peercoach geeft tijdens een interview aan: *'motivationale gespreksvoering, dat was echt iets wat van toegevoegde waarde kan zijn van peercoaching.'* Volgens Smid (2011) is motivatie een voorwaarde

voor ontwikkeling en daarmee ook een voorwaarde voor studiesucces. Wanneer studenten zich ondersteund voelen door een begeleider heeft dit een positieve invloed op hun motivatie (Vansteenkiste, Soenens, Sierens e.a., 2005). Een peercoach kan een belangrijke rol spelen als het gaat om goede begeleiding en gedurende de begeleiding het motiveren van de student. De bekendste theorie als het gaat om motivatie is de motivatietheorie van Maslow, hierin komt naar voren dat iemand alleen tot volledige zelfontplooiing kan komen als aan zijn basisbehoeftes voldaan wordt (Brysbaert, 2010). *“Er zijn veel studenten die studeren met baggage: problemen thuis, een beperking”* geeft de coördinator peercoaching aan en voor peercoaches is het van belang om zich bewust te zijn van de mogelijkheden om door te verwijzen.

Overige vaardigheden die door peercoaches genoemd worden zijn studievoordigheden. *‘Ik denk dat je zelf wel goed moet zijn in studeren, dat je wel moet weten hoe je een theorie vak aanpakt, hoe je een project aanpakt, echt de vaardigheden die je in een opleiding nodig hebt.’* Het is van belang om zelf te kunnen plannen, kennis te hebben van verschillende leerstijlen en het schrijven van verslagen. Daarnaast is het van belang om het probleem bij de coachee te laten. De docent benoemt het als niet in de expert rol te schieten en dit te oefenen door rollenspellen. Eén van de peercoaches benoemt het als volgt: *‘Door die training heb ik wel echt zo iets van ik kan beter zo een gesprek in gaan en het op deze manier aanpakken en de bal bij de student leggen.’*

Vaardigheden die gemist worden door huidige peercoaches zijn voornamelijk didactische vaardigheden. Dit ontbrak volgens peercoaches uit de diverse teams, in de training. *‘Te weinig uitleg over hoe we lessen moesten voorbereiden en moesten geven. We werden nu voor de klas gegooid en moesten zelf maar kijken hoe we het gingen doen.’* (peercoach OPGM). Op de vraag wat er gemist werd in de peercoachtraining werd geantwoord: *‘Als ik kijk naar het lesgeven, ik wist gewoon totaal niet hoe ik moest aanpakken.’* Zij voelde zich niet competent op het moment dat ze voor de klas stonden voor de peercoachlessen. Graag zouden zij in de training hier handvatten voor krijgen hoe zij een les kunnen voorbereiden en hoe zij een les goed kunnen geven.

Houding peercoach

Door de peercoaches worden een aantal elementen genoemd die horen bij de houding van een peercoach. Zo wordt onder andere genoemd dat het belangrijk is om als peercoach enthousiast, eerlijk, empathisch, toegankelijk, behulpzaam en betrokken te zijn. Dit komt voor een groot deel overeen met de grondhouding van een hulpverlener die Rogers beschrijft. Een grondhouding waarbij echtheid, onvoorwaardelijke positieve gezindheid en empathie centraal staan (Rigters, 2010). In de training voor peercoach wordt het boek van Lingsma & Boers ‘Help ik ga coachen’ gebruikt (2009), in dit boek werken zij de basishouding van een coach uit. Volgens hen moet een coach een open houding hebben, empathisch vermogen, nieuwsgierig zijn en resultaat gericht.

Een belangrijke andere voorwaarden voor effectieve coaching en daarmee een bijdrage aan het studiesucces is een safe attachment (Kouwenhoven, 2007). Er moet sprake zijn van veiligheid, betrokkenheid en vertrouwen. Dit zijn voorwaarden voor er sprake kan zijn van coaching. *‘Betrokkenheid, ze vinden het leuk als je vraagt naar hun cijfer. Als je echt interesse hebt in hun. Je moet wel er echt voor gaan, want anders bereik je de studenten toch niet.’* Peercoaches geven aan vooral studenten te begeleiden uit klassen bij wie zij regelmatig langs zijn geweest, aan wie zij zelf de peercoachlessen hebben gegeven en met wie zij zo een band hebben opgebouwd. *‘Ik moet ook wel toegeven dat ik bij de ene klas meer betrokken ben geweest omdat dat roostertechnisch wel goed uitkwam en bij de andere eigenlijk niet. En dat is ook de klas met wie ik nu geen contact heb.’* Ook in interviews met studieloopbaancoaches komt het belang van betrokkenheid bij de klas naar voren. Dit zorgt voor een lagere drempel waardoor studenten sneller naar een peercoach toe zullen komen met vragen. *‘Ik denk dat toegankelijk het belangrijkste is, omdat toch is peercoaching nog steeds heel hoogdrempelig voor studenten.’* Aanwezigheid, betrokkenheid en oprechte belangstelling zijn hierbij van belang. Naast de houding van een peercoach zijn belangrijke vaardigheden die hiermee in verband staan volgens peercoaches initiatief nemen, sociale vaardigheden en flexibiliteit.

Wat niet is genoemd door de peercoaches en in de profielschets ook niet naar voren komt is het belang van reflecteren. Mirjam Groen (2006) geeft aan dat het doel van reflecteren is dat je bewust wordt en inzicht krijg in je eigen handelen en gedrag en zo je eigen gedrag kunt verbeteren. Reekers (2004) benoemt dit ook als de belangrijkste vaardigheid van een coach, samen met het stellen van vragen. Reflecteren wordt van een HBO pedagoog en professional ook verwacht.

Benodigde middelen

Als er gekeken wordt naar de middelen die peercoaches nodig hebben vallen een aantal dingen op. Zo wordt meerdere keren genoemd dat het fijn zou zijn als er een ruimte, lokaal of vissenkomp is, eventueel met computer, voor de peercoaches. *‘Ja, of eigenlijk gewoon echt een peercoach ruimte, dat hoeft echt niet groot te zijn, als er gewoon 2, 3 bureautjes staan.’* Dit zodat er een vaste rustige plek is waar afgesproken kan worden, daarnaast vergroot dit de herkenbaarheid van de peercoach. Ook in de interne evaluatie kwam dit al naar voren. In 2010 gaf 85,3% aan een aparte plek nodig te hebben.

Wat hieruit ook naar voren komt en door vrijwel iedere peercoach genoemd is, is tijd. *‘Tijd, vooral tijd. Als ik kijk naar mijn situatie is tijd echt kostbaar. Je moet echt overal wel een gaatje vinden.’* Een cruciale voorwaarden om een coachingsrelatie te kunnen opbouwen, om te kunnen investeren in de band met de coachee of met de klas (Kouwenhoven, 2007). Moeilijkheden die ervaren worden door peercoaches zijn vooral roostertechnisch. Niet langs kunnen gaan doordat de roosters niet met elkaar overeen komen. *‘Ik moet ook wel toegeven dat ik bij de ene klas meer betrokken ben geweest omdat dat roostertechnisch wel goed uitkwam en bij de andere eigenlijk niet.’*

Samenvattend, als er gekeken wordt naar de vaardigheden en middelen die een peercoach nodig heeft om te kunnen bijdragen aan het studiesucces, gaat het om communicatieve vaardigheden, betrokkenheid bij de studenten door een eerlijke, enthousiaste, open en nieuwsgierige houding en het beheersen van motiverende gespreksvoering. Daarnaast moet je als peercoach zelf over studievoordigheden beschikken en didactische vaardigheden ontwikkelen. De belangrijkste middelen zijn tijd en ruimte om het contact tot stand te brengen en te onderhouden. Wanneer een peercoach over deze vaardigheden beschikt en deze in de praktijk kan brengen en de middelen krijgt vanuit de organisatie, kan deze een positieve bijdrage leveren aan het studiesucces van de eerstejaars studenten.

5.2 Deelvraag 2

Hoe wordt peercoaching op dit moment ingezet binnen de voltijd opleiding pedagogiek?

Beleid Hogeschool Rotterdam

Vanaf 2011 wordt er betaalde peercoaching ingezet binnen het ISO, gericht op de eerste en tweedejaars studenten van zowel voltijd als deeltijd (Hogeschool Rotterdam, 2011). De taak en rol van de peercoach is in de profielschets omschreven als *'Als peercoach ben je een rolmodel en draag je er zorg voor dat studenten het beste uit hun studie kunnen halen!'* (Hogeschool Rotterdam, 2011, p. 1). Er is een profielschets peercoach opgesteld met daarin de taken, competenties en functie-eisen. In het eerste kwartaal volgen de peercoaches, zover mogelijk, de peercoachtraining en leren hier kennis en vaardigheden aan op het gebied van coaching. Taken van de peercoach zijn ondersteunen en begeleiden van eerderejaarsstudenten bij de overstap naar HBO, het studeren en het benutten van hun kwaliteiten en talenten. Aan het begin van het jaar zijn er voor alle eerstejaarsstudenten peercoachlessen ingeroosterd. Tijdens deze lessen wordt Hint uitgelegd, de mediatheek, n@tschool en andere belangrijke informatie in kennismaking met de Hogeschool. Deze lessen worden door de peercoaches onderling verdeeld, zo blijkt uit de interviews, en niet altijd aan de eigen klassen gegeven. Na dit eerste kwartaal is het aan de peercoaches om zelf vorm te geven aan de ondersteuning en begeleiding van studenten. De contacten die zij hebben dienen zij te registreren in het registratiesysteem. Ook dient de peercoach een bijdrage te leveren aan eventuele PR-activiteiten (Hogeschool Rotterdam, 2011). Er is een peercoach coördinator aangesteld om alle peercoaches aan te sturen en alle activiteiten te coördineren binnen het ISO. Tweemaal per kwartaal komt elk team bij de coördinator voor intervisie.

Organisatie pedagogiek en peercoaching

Binnen dit onderzoek gaat het specifiek om de opleiding pedagogiek. In het cursusjaar 2013-2014 zijn er in totaal 178 studenten gestart aan de opleiding pedagogiek (Hogeschool Rotterdam, n.d.). Deze studenten zijn over 7 klassen verdeeld met elk een eigen studieloopbaancoach. Daarnaast is er een vertragersklas waaraan één van de peercoaches gekoppeld is geweest. Er zijn vier peercoaches aangesteld om deze eerstejaars studenten te begeleiden. Zij hebben het eerste halfjaar een aanstelling gehad van 4 uur per week, vanaf februari is dit gehalveerd naar 2 uur per week. Het is zo georganiseerd dat elke peercoach gekoppeld is aan twee klassen (Hogeschool Rotterdam, n.d.). Over de onderlinge communicatie zegt de coördinator het volgende: *'Daar zijn ze zelf verantwoordelijk voor. Ik speel daar geen rol in, behalve dat ik ze twee keer per kwartaal zie voor een intervisie bijeenkomst.'* Er zijn individuele interviews met de pedagogiek peercoaches gehouden om te onderzoeken hoe peercoaching wordt ingezet in de praktijk. Hierbij is onder andere navraag gedaan naar hoe peercoaching georganiseerd wordt en waar het op wordt ingezet. Aspecten van peercoaching zijn onder andere de peercoaches individueel, het contact met elkaar, het contact met de studieloopbaancoaches en het contact met studenten.

Peercoaches individueel

Elke peercoach is anders, de coaching die hij of zij biedt is voor een groot deel afhankelijk van de persoonlijkheid van de peercoach. Deze bestaat ten diepste uit de waarde, overtuigingen en houding en deze verschillen sterk per peercoach (de Haan & Burger, 2011). De verschillen blijken ook in de interviews. Zo zegt peercoach 1 over het benaderen van studenten: *'ik wil je best helpen maar ik ga niet de hele tijd achter je kont aan lopen, je zit op het HBO.'* Peercoach 3 heeft geen contact met klassen maar heeft voornamelijk gemaild: *'Ik heb ook mailtjes gestuurd met als je hulp nodig hebt, weten jullie mij te vinden'*. Terwijl peercoach 2 aangeeft: *'ik heb heel erg gefocust in mijn lessen op de saamhorigheid in de klas en ook wat oefeningen daarmee gedaan. En na die lessen wisten ze ook wel wat ze aan me hadden en waar peercoaching op gericht is.'* Elke peercoach geeft op haar eigen manier vorm aan peercoaching en de begeleiding die zij bieden. Zo heeft peercoach 1 vooral mail contact, maar krijgt hier vaak geen reactie op. Peercoach 2 heeft vooral losse afspraken: *'Ik merk aan*

de andere peercoaches dat die veel vaste studenten hebben, die ze vaker zien, ik heb wel een aantal die ik regelmatig zie, maar we spreken dan tussendoor af, als ze daar behoeften aan hebben.'

Peercoach 3 en 4 hebben alleen aantal vaste trajecten gericht op studievaardigheden en op persoonlijke problemen. Dit verschil is ook zichtbaar als het gaat om de vraag wat een peercoach is, hierover zijn er verschillende meningen. Peercoach 3 ziet het als *'ondersteuning, begeleiding bieden aan eerstejaars die ergens mee kampen, probleempjes hebben of gewoon met mij willen kletsen'*.

Peercoach 1 ziet het ook als het helpen bij problemen tijdens de studie. Peercoach 4 ziet het als informele hulp, gelijkwaardig doordat je ook student bent. Peercoach 2 lijkt het hiermee eens te zijn, zij verwoordt het als een *'grote zussen rol, je laat beetje zien hoe het werkt en geeft tips.'*

Onderling contact team pedagogiek

Het team is gezamenlijk verantwoordelijk voor peercoaching binnen de opleiding pedagogiek. Ook hoe zij onderling contact hebben en samenwerken. Pas als er regelmatig communicatie is en de hulp op elkaar afgestemd wordt, is er sprake van een team (Bennink, 2002). In de interviews wordt echter aangegeven dat de peercoaches elkaar alleen af en toe via de whatsapp spreken. *'We hebben een whatsapp groep en daar communiceren we het meeste mee.'* Een andere peercoach geeft aan: *'Op het begin hadden we wel heel veel contact via de app, maar dat is nu ook veel minder geworden. Ik hoor wel wat er bij hun gebeurt door de intervisie afspraken die we met Kitt hebben.'* Als het gaat om de horizontale dimensie in het team lijkt er niet veel communicatie te zijn. Verticaal is er wel contact door de intervisie momenten met de coördinator (Ytsma, 2010).

Contact studieloopbaancoaches

Naast het onderlinge contact is ook de samenwerking met de studieloopbaancoaches van belang bij het doorverwijzen van studenten, zo blijkt uit het interview met de peercoach coördinator. Zoals eerder is aangegeven heeft elke klas een studieloopbaancoach, de peercoach is aan de klas en aan de studieloopbaancoach gekoppeld. In het interview met de coördinator peercoaching is naar voren gekomen dat de rol van de studieloopbaancoaches is dat zij studenten doorverwijzen naar de peercoaches. *"De rol van SLC'ers is echt dat ze doorverwijzen, dat ze ook registeren in Osiris op het moment dat ze dat doen en dat ze daar op terugkomen bij hun student."* Het is de taak van de peercoaches om de studieloopbaancoaches op de hoogte te houden van wat er gebeurt en met wie zij contact hebben. Er is aan zowel de peercoaches als aan drie studieloopbaancoaches gevraagd hoe de communicatie en samenwerking verloopt op dit moment. In de praktijk blijkt dat er aan het begin van het jaar regelmatig contact is tussen de peercoaches en de studieloopbaancoaches. In de loop van het jaar neemt dit af. Één van de docenten geeft aan dat het roostertechnisch lastig is om af te spreken en dat ze vervolgens contactgegevens kwijtraakt en te laks is om hiernaar op zoek te gaan. Peercoach 4 zegt: *'Op het begin van het jaar ook weer allemaal goed, veel mail contact. Maar op dit moment zou ik zeggen dat ik totaal geen contact meer met ze heb.'* Één van de peercoaches is aan het begin aanwezig geweest tijdens de les van studieloopbaanbegeleiding maar dit is bij de overige peercoaches niet gebeurd. Twee van de drie studieloopbaancoaches verwijzen wel eens studenten door, vooral als het gaat om studievaardigheden, maar het gebeurt vaak dat de studenten niet aankomen bij de peercoaches. *'Of ze aankomen bij de peercoach is de verantwoordelijkheid van de student. Ik vind, het is HBO, volwassen onderwijs, en ga niet checken of ze zijn aangekomen bij de peercoach'* geeft één van de docenten aan. Het terugkomen op deze verwijzing, zoals de coördinator graag ziet, lijkt niet te gebeuren in de praktijk. Van samenwerking met de SLC'ers lijkt op dit moment geen sprake te zijn. De studieloopbaancoaches en peercoaches functioneren los van elkaar en stemmen, zeker in de loop van het jaar, steeds minder af.

Contact studenten

Uiteindelijk wordt de daadwerkelijke hulp geboden in contact met de studenten. Uit de interviews blijkt dat per peercoach het contact met studenten en de vraag van studenten verschilt. Peercoach 1 heeft alleen een enkele keer contact via de mail maar krijgt vaak geen reactie op haar mails. Peercoach 2 heeft contact via facebook met haar klassen en spreekt de studenten op school in de

wandelgangen: *‘Veel in de wandelgangen, omdat ik ze herken en ze spreken me aan. Het leuke is door die lessen dat ik ze echt ken en weet wat er speelt.’* Terwijl peercoach 3 en 4 eigenlijk alleen contact hebben met de studenten die zij individueel begeleiden. Het contact dat peercoaches hebben met studenten is veel via facebook en mail. De daadwerkelijke begeleiding verloopt voor het merendeel face tot face en een enkele keer wordt er via de mail een vraag gesteld. Naast dat het soort contact anders is, is ook de vraag van studenten divers. De meest voorkomende vragen betreffen vakinhoudelijke vragen en vragen omtrent studievaardigheden. Vakinhoudelijk wanneer studenten een vak niet gehaald hebben of iets niet begrijpen, en studievaardigheden als het gaat om bijvoorbeeld plannen of hoe je kunt leren. Ook zijn er coachees met meer specifieke vragen bijvoorbeeld het oefenen met onderzoeksvaardigheden, presenteren of het combineren van gezin, huishouden en studie. Peercoach 4 geeft aan ook drie studenten te begeleiden met persoonlijke vragen. *‘Ik heb op dit moment twee studenten met vragen op school gericht, en drie met vooral persoonlijke vragen’.*

Er is onderzocht hoe het contact met studenten op gang komt. Alle peercoaches en ook de meerderheid van de docenten en de coördinator geven aan dat de eerste weken van het jaar cruciaal zijn als het gaat om de band die een peercoach met haar klas opbouwt. Zo komt in de literatuur naar voren dat bij het opbouwen van een coachingsrelatie de eerste indruk van belang is en het scheppen van duidelijke verwachtingen (de Haan & Burger, 2011). Daarnaast is tijd en contact een voorwaarde om een relatie op te bouwen (Kouwenhoven, 2007). De introductieweek en de peercoachlessen zijn daarbij essentieel. Peercoach 4 geeft aan: *‘Ik moet ook wel toegeven dat ik bij de ene klas meer betrokken ben geweest omdat dat roostertechnisch wel goed uitkwam en bij de andere eigenlijk niet. En dat is ook de klas met wie ik nu geen contact heb.’* Op dit moment heeft zij meerdere coachees uit de eerste klas en geen contact met de tweedeklas. Peercoach 1 geeft aan in de introductieweekcommissie te hebben gezeten en hierdoor nog steeds vragen te krijgen van studenten. Peercoach 2 geeft aan de peercoachlessen aan haar eigen klas te hebben gegeven en daarmee een goede band te hebben opgebouwd, zij kent de meeste namen en de studenten (her)kennen haar. Terwijl peercoach 3 bij geen van beide betrokken is geweest en mede daardoor geen band met de aan haar gekoppelde klassen heeft en ook geen vragen van studenten uit de klas krijgt. Zij krijgt studenten vanuit de coördinator doorgestuurd.

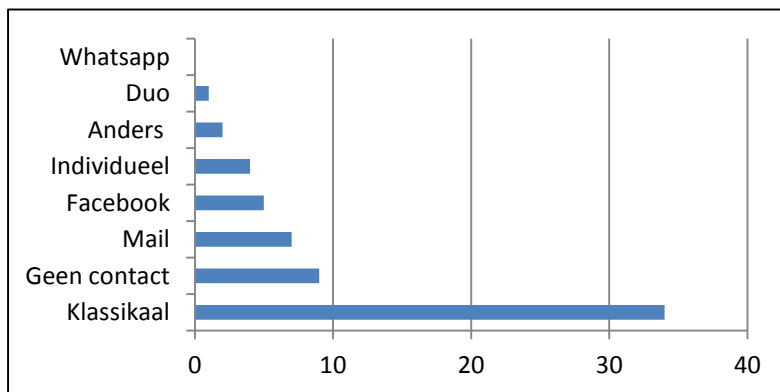
Samenvattend kan er worden gezegd dat de peercoach vanuit Hogeschool wordt ingezet als rolmodel voor eerste- en tweedejaarsstudenten om het beste uit hun studie te halen. Vooral het eerste kwartaal is er sprake van sturing en begeleiding. Er wordt een peercoachtraining gegeven en de peercoaches geven peercoachlessen om studenten te helpen in de overgang naar het HBO. De overige kwartalen zijn er vanuit de Hogeschool weinig richtlijnen en is het aan de peercoaches om het vorm te geven. Alleen hebben ze per team elk kwartaal twee keer intervisie met de coördinator. Het vormgeven wordt per peercoach anders gedaan. Van onderlinge samenwerking lijkt vrijwel geen sprake. Alleen tijdens de intervisie bijeenkomsten en soms via een groepswhatsapp is er contact onderling. Contact met de studieloopbaancoaches is er hoofdzakelijk in het eerste kwartaal en loopt af in de loop van het jaar. Contact met de studenten is vooral aan het begin van het jaar cruciaal, hierin moet tijd worden geïnvesteerd. De hulp die geboden wordt lijkt hoofdzakelijk te zijn gericht op studenten die extra begeleiding nodig hebben als het gaat om studievaardigheden en vakinhoudelijke vragen. Ook worden een aantal studenten begeleid met persoonlijke vragen.

5.3 Deelvraag 3

Wat is het huidige beeld van peercoaching van voltijd pedagogiek studenten?

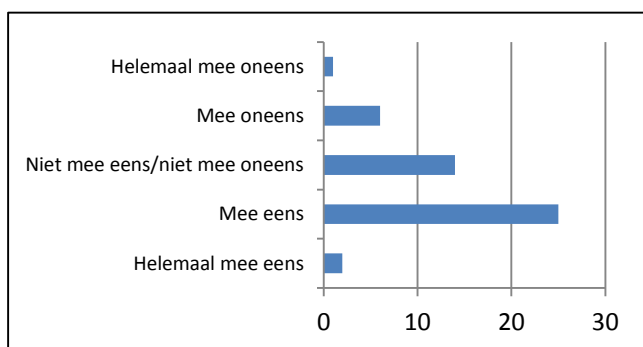
Uitkomsten enquête

Er is een enquête afgenomen onder 178 studenten, deze is ingevuld door 48 studenten waarvan 20 mannen en 28 vrouwen. Wat betreft vooropleiding zijn er evenveel met havo als met MBO als vooropleiding en enkele met VWO als vooropleiding. Allereerst is er in een open vraag gevraagd naar wat een peercoach is. Hierbij worden een aantal woorden meerdere keren genoemd, namelijk: *'helpen, ondersteunen en begeleiden'*. Studenten geven aan dat een peercoach hem of haar kan ondersteunen, helpen bij moeite of problemen. Veel studenten geven ook aan dat je vragen over school bij de peercoach kan stellen en dat een peercoach helpt door kennis en ervaring te delen. Vooral aan het begin van het jaar, het kennis laten maken met hint en faciliteiten van de Hogeschool. Één student noemde een peercoach *'iemand die je bijstaat'*. Opvallend is dat vijf studenten aangeven geen peercoach te kennen of maar weinig gezien te hebben. Dit blijkt ook uit de eerste kennismaking, deze heeft voor het grootste deel plaatsgevonden tijdens de introductieweek of de SLC lessen. Maar uit de enquêtes blijkt dat 10% aangeeft geen kennis te hebben gemaakt met een peercoach. Als er gekeken wordt naar het contact dat studenten met de peercoach hebben is dit voor het overgrote deel klassikaal of niet. Het percentage dat contact heeft, persoonlijk, individueel of in een duo, is in totaal 8%. Deze gegevens zijn inzichtelijk gemaakt in het volgende staafdiagram:

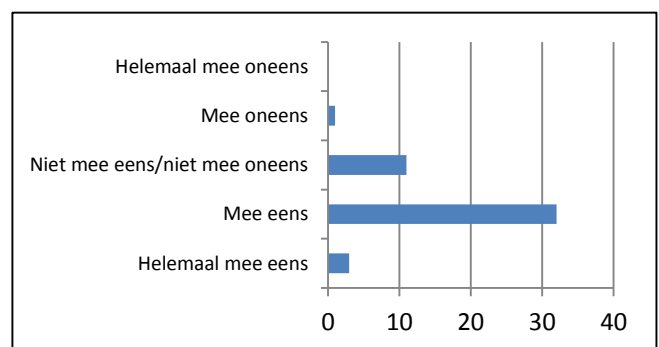

Afb. 2. Contact met een peercoach

Er is onderzoek gedaan naar waar een peercoach voor bedoeld is volgens de studenten. Dit is gedaan door een aantal stellingen te formuleren met als antwoordmogelijkheden: helemaal mee eens, mee eens, niet mee eens/niet mee oneens, mee oneens en helemaal mee oneens. Hieruit kwam naar voren dat merendeel van de studenten een peercoach ziet als iemand die kan helpen bij studievaardigheden en vragen over de organisatie. Meer dan de helft van de studenten geeft aan het eens te zijn met de stellingen 'De peercoach kan mij helpen bij het ontwikkelen van studievaardigheden' en 'de peercoach heeft kennis van de organisatie binnen de Hogeschool Rotterdam'. Dit is zichtbaar in de volgende staafdiagrammen:

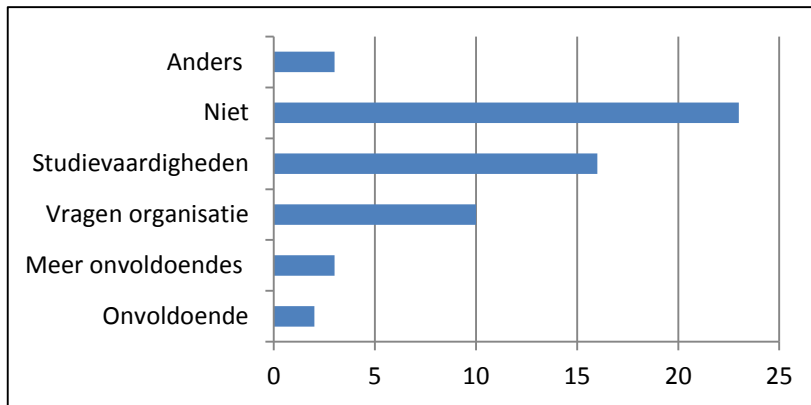

Afb. 3. 'Een peercoach kan mij helpen bij het ontwikkelen van studievaardigheden.'

Afb. 4. 'De peercoach heeft kennis van de organisatie binnen de Hogeschool Rotterdam'

Nadat is gevraagd waar een peercoach bij zou kunnen helpen is er gevraagd waarbij men gebruik zou maken van een peercoach, met de volgende antwoordmogelijkheden, namelijk als ik...: Een onvoldoende heb gehaald, meerdere keren een onvoldoende heb gehaald, vragen heb over de organisatie, moeite heb met studievaardigheden en anders, namelijk. Uit deze vraag kwamen de volgende gegevens:

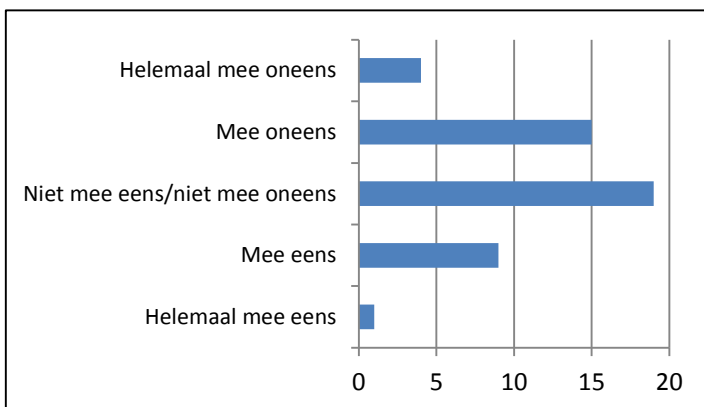

Afb. 5. 'Ik maak gebruik van een peercoach bij...'

Dit sluit aan bij de theorie van Boerekamps (2003), hij geeft aan dat de loopbaanontwikkeling bestaat uit 4 fases en 4 soorten coaching die hierbij aansluiten. De eerste fase is het eigen maken van het vak of beroep en hierbij hoort vakgerichte coaching.

Ook is er gevraagd naar wie studenten toe gaan met hun vragen. De meerderheid gaf hierbij aan naar hun studieloopbaancoach of docent te gaan, een deel gaat naar klasgenoten toe wanneer ze vragen hebben. Een aantal studenten noemen de ISO frontoffice om hun praktische vragen te stellen.

Naast de hulp die een peercoach kan bieden is er gekeken voor wie een peercoach er is. Is een peercoach gericht op studenten met onvoldoendes, op vragen omtrent studievaardigheden of over de organisatie. Als er wordt gekeken naar in hoeverre een peercoach er is voor studenten met onvoldoendes blijkt dat hierover verdeeldheid is onder de studenten. Een deel vult in dat de peercoach er inderdaad is voor studenten met onvoldoendes, maar een groot deel weet het ook niet zeker.

Afb. 6. 'De peercoach is er voor studenten met onvoldoende(s).'

Uit de enquêtes komt naar voren dat het beeld van de huidige studenten is dat een peercoach gericht is op het ondersteunen en begeleiden van studenten en dat ze kunnen helpen als het gaat om studievaardigheden en vragen over de organisatie binnen de Hogeschool. Een groot deel geeft aan op dit moment geen contact te hebben met een peercoach. Bij de vraag naar opmerkingen en tips wordt door 20% aangegeven dat de peercoach vaker mag langskomen en meer betrokkenheid mag tonen bij de klas. 10% geeft aan niet meer te weten dat er een peercoach is of wie hun peercoach is.

Dit is de ene kant, maar er zijn ook een aantal studenten positief, zo schrijft één van de studenten: *‘Ik heb een peercoach die mij heel goed helpt en begeleidt. Ik hoop dat ze erin blijven want ik heb er erg veel aan gehad en nog steeds.’*

Interviews studenten

Naar aanleiding van de enquêtes zijn interviews gehouden met een aantal studenten. Er heeft een groepsgeprek plaatsgevonden met 12 studenten uit een willekeurig gekozen eersteklas. Uit dit gesprek komt naar voren dat een peercoach een medestudent is die helpt en ondersteunt waar het niet lukt en waar ze vragen hebben. Door een aantal studenten wordt ze gezien als een positieve bijdrage aan hun studie. Ze kunnen vragen stellen aan de peercoach, ze geeft tips en deelt ervaringen. Er zijn ook studenten die aangeven geen gebruik te maken van een peercoach. Zij geven aan geen behoefte te hebben aan begeleiding van de peercoach. In de loop van het jaar worden studenten zekerder van hun eigen manier van studeren en neemt de behoefte aan peercoaching af (Vanthournout et al, 2011). Volgens de studenten is het laagdrempelig en kunnen ze naar haar toe gaan als ze vragen hebben. Wel heeft de peercoach het vaak druk en is het roostertechnisch soms lastig om af te spreken. De studenten die er gebruik van willen maken geven wel aan de peercoach graag meer te willen zien. Dat ze meer betrokken bij de klas is, nu is ze één keer langs geweest en verder verloopt het contact via facebook. Vragen waarmee ze naar een peercoach gaan zijn gericht op organisatie, als voorbeeld wordt het inschrijven voor keuzevakken genoemd, het uitwisselen van ervaringen en moeilijke vakken zoals ‘onderzoek’. Ook is er een interview geweest met een andere eerstejaars student, volgens haar is peercoaching *‘dat als je een toets niet hebt gehaald en je denkt van hoe moet ik het aanpakken, dat je dan extra ondersteuning kan krijgen’*. Zij gaf aan de peercoach alleen tijdens de introductieperiode vijf minuten heeft gezien, verder nooit meer. Daardoor ervaart ze een drempel om met een vraag naar de peercoach toe te gaan. Als je iemand niet ziet kun je ook geen band opbouwen, zo geeft zij aan.

Interviews peercoaches

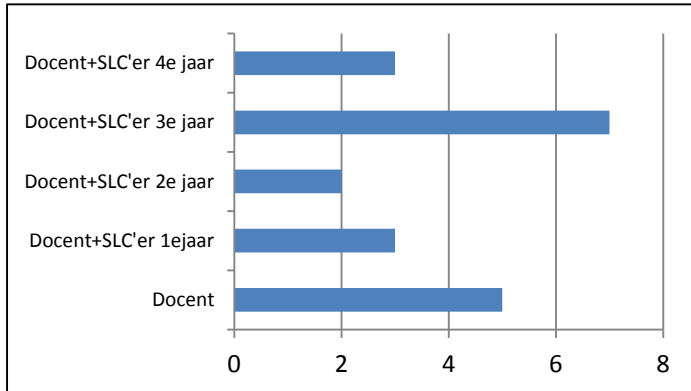
Uit de interviews met de peercoaches blijkt dat veel studenten onbekend zijn met peercoaching en het nog niet laagdrempelig genoeg is. *‘Ik denk dat het nog steeds niet laagdrempelig genoeg is, dat ze denken ik kan het wel zelf en probeer het wel zelf en ik heb geen zin om met mijn problemen naar iemand toe te gaan.’* Bij de vraag wat studenten verwachten blijkt dat dit verschillend is. Peercoach 4 geeft aan: *‘Heel verschillend, de één denkt dat ik haar kan helpen om een 10 te halen voor de toets, de ander verwacht eigenlijk niks.’* Peercoach 1 zegt: *‘Ze verwachten vooral van mij dat ik het maar ga doen voor hen, dit is mijn probleem, los jij het maar op’*. Terwijl peercoach 2 aangeeft dat studenten haar zien als iemand met tips: *‘Ik ben echt een soort boekje met tips voor ze, hulp bij leren, hulp bij plannen, hulp voor andere leerstijlen. Tips om om te gaan met klasgenoten en docenten’*. Peercoach 3 geeft aan gelijk te vertellen wat ze van haar kunnen verwachten: *‘Het eerste wat ik doe is vertellen van ‘dit ben ik, dit kun je van mij verwachten, dit kun je niet van mij verwachten’*. Het afstemmen van de verwachtingen is heel belangrijk de Haan en Burger (2011). Het is belangrijk dat het doel van de coachee overeen komt of aansluit bij het doel van de peercoach (Boerekamps, 2003).

Samenvattend kan worden gezegd dat een peercoach door voltijd studenten pedagogiek gezien wordt als een medestudent die hen kan helpen, ondersteunen en begeleiden bij moeilijkheden en problemen in hun opleiding. Voornamelijk bij vragen over de organisatie op de Hogeschool Rotterdam en het aanleren van studievaardigheden wordt er aan de peercoach gedacht die zou kunnen helpen. Echt daadwerkelijk hulp vragen aan een peercoach doen echter weinig studenten, 40% geeft aan geen gebruik te maken van de hulp van een peercoach. Bij de studenten die dit wel doen verschillen de verwachtingen van dat de coach het voor ze zal doen tot een aantal tips om het zelf anders aan te pakken. Er zijn ook een aantal studenten geen kennis hebben gemaakt met hun peercoach.

5.4 Deelvraag 4

Wat is het huidige beeld van peercoaching van SLC'ers en docenten binnen de opleiding pedagogiek?

Er is een enquête afgenomen onder 56 docenten, deze is ingevuld door 20 docenten. Er is gevraagd welke functies de docent heeft in contact met studenten. Hier een overzicht van welke functies de docenten bekleden die de enquête hebben ingevuld. Dit is van belang omdat peercoaching voornamelijk wordt ingezet in het eerste jaar van de opleiding.

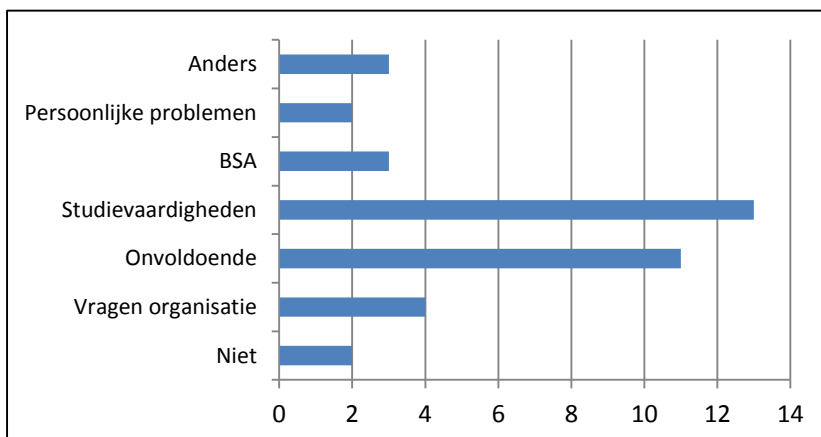

Afb. 7 Functie binnen de Hogeschool Rotterdam.

Naar aanleiding van de enquêtes zijn er ook 4 interviews afgenomen met 3 studieloopbaancoaches jaar 1 en de jaarcoördinator van pedagogiek jaar 1. Daarin is allereerst gevraagd naar wat peercoaching is volgens hen. In deze interviews komt naar voren dat peercoaching een ondersteuning is van (ouderejaars) studenten aan medestudenten. Doelen hiervan zijn het wegwijs en vertrouwd raken binnen de Hogeschool en het ondersteunen bij leren en studeren.

Inzet peercoaching

In de enquêtes is navraag gedaan naar de bekendheid van peercoaching, in hoeverre is elke docent op de hoogte van het bestaan ervan. 90% geeft aan bekend te zijn met peercoaching. Om te onderzoeken welk beeld docenten hebben van peercoaching is er gevraagd bij welke soort vragen en/of problemen ze studenten zouden doorverwijzen naar een peercoach. Hier komt uit dat het overgrote deel van de docenten zou doorverwijzen naar een peercoach als het gaat om het ontwikkelen van meer studievaardigheden en bij onvoldoende resultaten.

Afb. 8. 'Verwijzen naar een peercoach doe ik als studenten...'

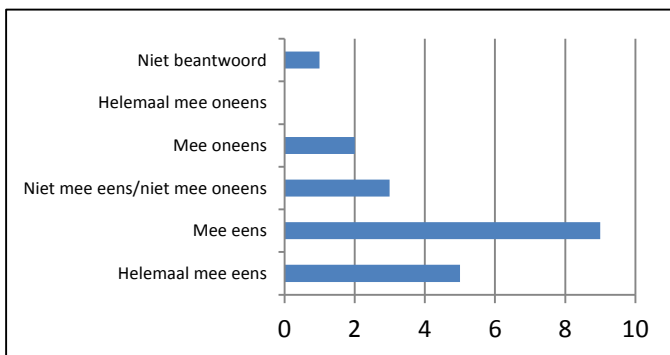
Dit blijkt ook uit de interviews die naar aanleiding van deze enquête gehouden zijn. Zo geeft docent 2 aan 'Hoe pas ik op het HBO, hoe pak ik een tentamen aan, hoe maak ik een verslag. Ik zet het echt op

de studievoordigheden'. Docent 4: 'Onder andere op de inhoud, de student met uitstel gedrag, de studenten die de taal moeilijk beheersen.'

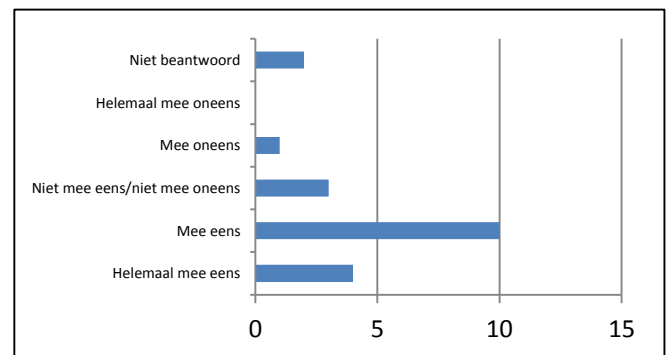
Opvallend is dat bij deze vraag door maar 5% wordt aangegeven studenten niet door te verwijzen naar een peercoach. Docent 3 geeft dit ook aan: 'Ik heb momenteel helemaal geen studenten die er gebruik van maken, er is ook helemaal geen animo voor. Als ze iets met studievoordigheden willen gaan ze een keuzevak doen'. Waarvoor ze peercoaching in zou moeten zetten is voor haar niet helemaal duidelijk. De overige docenten geven aan het in te kunnen zetten op studievoordigheden en studievoortgang. In een eerdere vraag binnen deze enquête is navraag gedaan naar hoe vaak er doorverwezen wordt naar de peercoach. 65% van de docenten geeft aan studenten nooit door te verwijzen, 20 % geeft aan het zelden te doen en 15%, regelmatig. Hieruit kan worden opgemaakt dat docenten bij een peercoach denken aan vragen en of problemen omtrent studievoordigheden en onvoldoende resultaten maar in de praktijk hiervoor niet doorverwijzen. Dit is nagevraagd in de interviews met zowel docenten als peercoaches. Twee docenten geven aan studenten, vooral aan het begin van het jaar, wel eens door te verwijzen naar een peercoach maar dat er eigenlijk zelden daadwerkelijk hulp op gang komt. Zij geven aan dat het de verantwoordelijkheid blijft van de student wat ze met het advies doen. Door peercoach 2 wordt aangegeven een aantal studenten te begeleiden die zijn doorverwezen door de studieloopbaancoach zo blijkt uit 'Zij stuurde ook echt regelmatig mensen door, want dan kreeg ik een mailtje met mijn SLC'er heeft mij doorgestuurd naar jou.'

Toegevoegde waarde peercoaching

Als laatste is er navraag gedaan naar in hoeverre docenten peercoaching zien als nuttig en waardevol voor de opleiding en voor de studenten. Dit is gedaan door de volgende stellingen voor te leggen: 'peercoaching is nuttig voor studenten, omdat..' en als tweede 'peercoaching is een waardevolle toevoeging voor de opleiding'. In een vervolg vraag is hierbij om toelichting gevraagd, waarom wel of waarom niet. Uit deze vragen kwamen de volgende gegevens:

Afb. 9 'Peercoaching is nuttig voor studenten'

Afb. 10 'Peercoaching is een waardevolle toevoeging voor de opleiding'

Bij beide vragen is gevraagd om een toelichting, hierbij vielen een aantal dingen op. Peercoaching is nuttig voor studenten door het delen van ervaringen en laagdrempelig is volgens een aantal docenten. 'Studenten kunnen elkaar goed motiveren en peercoaches zijn laagdrempelig'. 'Begeleiding dichtbij gehaald kan worden en laagdrempelig is.' In interviews met docenten is nagevraagd in hoeverre het daadwerkelijk laagdrempelig is. De huidige studieloopbaancoaches geven aan dat het op dit moment niet laagdrempelig is doordat er geen band is met de peercoach. Zo geeft de coördinator ook aan: 'Niet, want ze zijn niet zichtbaar'. Volgens docent 2 is ook heel belangrijk om je gezicht te laten zien. 'In opzet is het laagdrempelig, maar het drempeltje om even je gezicht te laten zien is denk ik wel essentieel'. De meningen van de docenten komen hier sterk overeen, want ook docent 4 geeft aan: 'Het zou laagdrempelig zijn als ze zichtbaar zouden zijn'.

Peercoaching wordt gezien als een waardevolle toevoeging voor de opleiding doordat het een win-win situatie is wat betreft studenten en docenten. 'Het een win-win kan zijn voor de student, door de

begeleidende student, en voor de docent die weet dat ondersteuning geboden wordt'. Daarnaast geeft één docent aan 'Het kan voorkomen dat studenten uitvallen.' Eén van de docenten geeft aan dat het waardevol kan zijn 'Als het goed ingezet wordt'.

Samenwerking peercoaches en SLC'ers

In de interviews is er aandacht besteed aan de samenwerking tussen peercoaches en studieloopbaancoaches. Eén van de docenten geeft op de vraag *'in hoeverre is sprake van samenwerking met de peercoach'* het antwoord *'Geen'*. De andere docenten geven aan dat het contact in de loop van het jaar afneemt. *'Ook in het tweede kwartaal nog wel, maar daarna verwatert dat ook gewoon. Dus ik ben echt voor peercoaching! Maar ik vind het heel lastig om het contact te onderhouden.'* Het contact dat er is tussen peercoach en studieloopbaancoach verloopt via de mail. Alle docenten geven aan dat de peercoach niet of één keer is langs geweest tijdens de SLC lessen en dit van cruciaal belang is voor een band met de klas. Docent 2 zegt: *'Aan het begin van het jaar was er iemand anders, maar toen hebben ze gewisseld. Dus de studenten kennen haar ook niet, en ik heb het idee dat het een beetje daardoor komt, weet ik niet zeker, maar ik denk dat dat ook een reden is dat het niet zo goed loopt.'* Ook zegt zij: *'Als het wat gaat worden moeten ze zich laten zien. Want ik denk dat studenten niet zo snel naar iemand gaan die ze nog nooit gezien hebben'*. Ze geven aan te verwachten van de peercoaches dat ze zich laten zien en dat ze contact onderhouden met de studieloopbaancoach. Docent 4 zegt: *'Ja in ieder geval het contact onderhouden, dat mag van mij heel breed!'* Er is nog veel onduidelijkheid over de verhoudingen tussen de docent en de peercoach, wie heeft welke verantwoordelijkheden. De jaarcoördinator heeft hierover het volgende idee: *'Ik zou de inzet van de peercoach willen vergroten en hem of haar meer willen betrekken bij het teamoverleg'*. Hierdoor worden de lijntjes korter en het contact beter.

Samenvattend kan er worden gezegd dat docenten peercoaching op dit moment zien als ondersteuning van (ouderejaars) studenten aan medestudenten gericht op studievoortgang en het wegwijs maken. Een waardevolle toevoeging voor studenten en de opleiding. Docenten en studieloopbaancoaches zouden het vooral inzetten op studievaardigheden en studenten met onvoldoende resultaten. In de praktijk verwijst echter 65 % nooit studenten door naar een peercoach. Ook onder de geïnterviewde docenten is verdeeldheid. De ene verwijst studenten wel door, voor de ander is het niet duidelijk welke studenten doorverwezen kunnen worden. Er is weinig tot geen contact tussen de studieloopbaancoaches en de peercoaches. Het is de taak van de peercoaches om dit te onderhouden volgens de coördinator peercoaching en de studieloopbaancoaches. Het effect van dit alles is dat er op dit moment weinig studenten in contact worden gebracht met peercoaches en weinig studenten begeleiding krijgen. De bijdrage aan het studiesucces is mede hierdoor laag.

5.5 Deelvraag 5

Hoe worden peercoaches binnen de andere voltijd opleidingen van het Instituut Sociale Opleidingen ingezet?

Ook binnen de overige opleidingen binnen het ISO wordt peercoaching van 2011 ingezet volgens het nieuwe concept. Ze richten zich, volgens het beleid, voornamelijk op eerste en tweedejaars studenten van zowel voltijd als deeltijd opleidingen. Er gekeken naar wat peercoaching inhoud volgens de peercoaches zelf. Een groot deel van de peercoaches ziet het als ondersteuning voor de zwakkere student, zo blijkt onder andere uit het volgende citaat: *“Ondersteuning bieden aan leerlingen die dat nodig hebben, soort extra hulp, zo zie ik het.”* Andere elementen die genoemd worden zijn: het wegwijs maken van studenten binnen de Hogeschool en het zorgen voor een binding tussen de student en de Hogeschool Rotterdam. Een laagdrempelige, gelijkwaardige hulp van een ervaringsdeskundige. Door de peercoach coördinator wordt benadrukt dat het ook gaat om het begeleiden van studenten in het ontwikkelen van hun talenten.

Organisatie

Het instituut ISO bestaat uit de opleidingen MWD, OPGM, SPH, CMV en pedagogiek. Binnen deze deelvraag gaat het om de opleidingen MWD, OPGM, SPH en CMV. Als er gekeken wordt naar de organisatie bestaat elk team uit 3 peercoaches, deze hebben allemaal het eerste halfjaar een contract gehad van 4 uur per week, het tweede halfjaar is dit voor de meeste gehalveerd tot 2 uur per week. Deze teams worden aangestuurd door de coördinator peercoaching. De peercoaches geven aan onderling geen contact te hebben, alleen aan het begin van het jaar tijdens de training. Op de vraag in hoeverre er contact is met andere teams wordt geantwoord: *‘daar heb ik geen contact mee’*. De interne communicatie verloopt per team verschillend. Het team van MWD geeft aan heel zelfstandig te functioneren en onderling vrij weinig contact te hebben. Dit terwijl team SPH aangeeft het veel samen te doen en regelmatig te overleggen. Whatsapp is ook hier een veel genoemde manier om onderling te communiceren, team OPGM: *‘ja, we hebben een groepswhatsapp. Omdat we van verschillende opleidingen zijn is het heel lastig om bij elkaar te komen.’* Een andere manier om intern te communiceren is mail. Ook hier blijkt dat er op horizontaal niveau, tussen de teams, weinig tot geen communicatie.

Contact studenten

Er is gekeken naar het contact dat peercoaches hebben met de studenten. Hoe is deze tot stand gekomen en verloopt deze op dit moment? Er worden verschillende communicatiemiddelen ingezet. Een aantal peercoaches geven aan aan het begin van het jaar aanwezig te zijn geweest bij de introductieweek. *‘Tijdens de introductieweek hebben we eigenlijk allemaal contact gelegd en we hebben allemaal onze eigen klassen wel lesgegeven’*. Zij wordt aangevuld door een teamgenoot: *‘misschien is wel één van die aanbevelingen dat alle peercoaches sowieso meehelpen bij de introductieweek, omdat je dan de leerlingen van de opleiding al een beetje leert kennen. En dat je ook aan je eigen klas, of in ieder geval aan de klas binnen je eigen opleiding, de peercoachlessen kan geven. Het is misschien wel algemene informatie, maar het is wel voor de band, dat er een bekend gezicht is.’* Ze zien de introductieweek als belangrijk moment om contact te leggen en een band op te bouwen met hun studenten. Hieronder vallen ook de peercoachlessen. Een aantal coaches geeft aan deze niet aan de eigen klas te hebben kunnen geven en dit als nadeel te ervaren voor de rest van het jaar. Zo geeft team OPGM aan: *‘Omdat het gewoon in je rooster moest passen. En ze hebben nooit echt kennis gemaakt met ons, we hebben gewoon geen goede start gehad.’* Het zorgde voor verwarring over wie de peercoach was en gaf geen gelegenheid om een band op te bouwen met de eigen klas. Vrijwel iedereen is aan het begin een keer langs de klas geweest tijdens de SLC les. Voor alle teams, behalve SPH, was dit eenmalig. Het team van SPH geeft aan nu ook nog langs te gaan bij de klassen. Het contact dat peercoaches nu nog hebben verloopt hoofdzakelijk via mail en facebook. Een aantal hebben contact via de whatsapp.

Contact SLC'ers

Een belangrijke schakel tussen studenten en peercoaches kunnen de studieloopbaancoaches zijn. Bij alle teams neemt het contact af met de studieloopbaancoaches in de loop van het jaar. Peercoaches geven aan aan het begin van het jaar nog wel afspraken te maken en contact te hebben maar nu vrijwel niet meer. Wel worden er nog regelmatig studenten door verwezen door de studieloopbaancoaches, het probleem dat hierbij wordt ervaren is dat de student zelf niet altijd deze hulp wil of niet reageert.

Geboden hulp

Uiteindelijk resulteren deze contacten in de hulp die door de peercoaches geboden wordt. Ook hierin blijken grote verschillen te zijn. Het team van OPGM heeft eigenlijk geen vaste trajecten, CMV ook minimaal terwijl MWD en SPH aangeven wel een aantal studenten structureel te begeleiden. Zo zegt één van de SPH peercoaches: *'Ja soms vier en daarnaast hebben we dan inloopuren en gaan we langs in de klassen. Maar soms ook maar 2 coachees.'* Iedereen geeft aan wel studenten eenmalig te spreken of kortdurende begeleiding te bieden. Zo zijn er verschillen te zien bij de soort vragen die studenten stellen. Bij OPGM wordt peercoaching vooral aan het begin van het jaar ingezet en rondom de keuze voor een opleiding en loopt daarna de animo sterk af, terwijl de studenten bij MWD en SPH nog wel vragen stellen. De vragen die worden gesteld zijn veel vakgericht, struikelvakken, vakken die studenten voor hun propedeuse dienen te behalen, vragen over plannen en hoe ik iets moet aanpakken. Team OPGM: *'Vooral op plannen gericht bij mij, hoe ze alles in moesten delen.'* Peercoach OPGM 2: *'Tegenwoordig ook meer vakinhoudelijk, maar dat is ook zo omdat denk ik onderhand wel weten hoe ze moeten plannen'*. Zoals eerder is gezegd wordt er door een aantal teams inloopsprekuren georganiseerd over moeilijke modules, maar hiervoor is de animo minimaal.

Samenvattend, aan de hand van de afgenomen interviews, kan worden gezegd dat peercoaching bij de overige opleidingen binnen het ISO verschillend wordt ingezet. Per opleiding, per team en per peercoach verschilt de uitvoering. Onderling is er vrijwel geen communicatie en afstemming. Vooral het begin van het jaar wordt als cruciaal gezien voor de band die wordt opgebouwd met klas. De coaches die aan het begin actief zijn geweest tijdens de introductieweek of die hun eigen klas peercoachlessen hebben gegeven hebben een betere band en daardoor over het algemeen ook meer vragen van studenten. Vragen waarbij peercoaches hulp bieden zijn vooral vakinhoudelijk gericht of gericht op studievaardigheden. Regelmatig wordt hiernaar ook nog doorverwezen door de studieloopbaancoaches, alleen gebeurt het vaak dat de betreffende studenten geen actie ondernemen.

6. Conclusie en aanbevelingen

Aan de hand van de afgenomen enquêtes en interviews en de bestudeerde literatuur en documenten kunnen een aantal conclusies getrokken worden. Als er gekeken wordt naar de vaardigheden en middelen die peercoaches nodig hebben om bij te dragen aan het studiesucces zijn er een aantal dingen van belang. Vanuit de training wordt de volgende omschrijving van eigenschappen en vaardigheden van een peercoach gehanteerd: *“Hij of zij is communicatief vaardig, kan zich inleven in een ander, kan goed samenwerken en problemen analyseren en is zelf ook goed (geworden) in plannen en organiseren. Daarnaast is een peercoach sociaal, pro actief en kan echt als rolmodel fungeren. Uiteraard beschikt een peercoach over goede studieresultaten, een realistisch zelfbeeld en heeft hij of zij een positieve uitstraling”* (van Bommel & Klinkenberg, 2011, p. 6.). Uit de interviews blijkt dat communicatieve vaardigheden het belangrijkste zijn en de literatuur benoemt het als voorwaarde voor effectief coachen (Kouwenhoven, 2007). Specifiek luisteren en doorvragen worden genoemd. Door meerdere peercoaches wordt motiverende gespreksvoering genoemd als een veelvuldig ingezette methodiek. Dit is erop gericht studenten intrinsiek te motiveren voor verandering (Miller & Rollnick, 2011). Motivatie is een voorwaarde voor ontwikkeling en daarmee ook een voorwaarde voor studiesucces (Smid, 2011). Wanneer studenten zich ondersteund voelen door een begeleider heeft dit weer een positieve invloed op hun motivatie (Vansteenkiste, Soenens, Sierens e.a., 2005). Motiveren is dan ook een belangrijke taak van de peercoach en motiverende gespreksvoering een belangrijke vaardigheid. Nog veel gemiste vaardigheden zijn didactische vaardigheden. Veel peercoaches, van alle opleidingen, geven aan deze vaardigheden te missen in de training. Er wordt van hen verwacht peercoachlessen te geven maar zij voelen zich niet competent om voor een klas te staan en een verhaal over te brengen. Ze willen graag handvatten krijgen voor hoe zij een les kunnen voorbereiden en kunnen geven.

Ook zijn er in de interviews veel elementen genoemd die van met de houding van een peercoach te maken hebben. Zoals in de omschrijving van van Bommel & Klinkenberg (2011) staat moet een peercoach sociaal, proactief en positief zijn. Volgens peercoaches moeten daar nog een aantal elementen bij. Zo moet een peercoach betrokken zijn op de studenten door een eerlijke, enthousiaste, open en nieuwsgierige houding. De grondhouding van Rogers: echtheid, onvoorwaardelijke positieve gezindheid en empathie (Rigters, 2010). Een vaardigheid die door niemand wordt genoemd en die niet in het profiel beschreven is, is reflecteren. Dit is volgens Reekers (2004) de belangrijkste vaardigheid als coach en mag dan ook niet ontbreken als het gaat om vaardigheden van een peercoach.

Als er gevraagd wordt naar welke middelen peercoaches nodig hebben om te kunnen coachen worden er voornamelijk twee dingen genoemd, namelijk: tijd en ruimte. Veel peercoaches geven aan het moeilijk vinden tijd te vinden om af te spreken met hun studenten doordat het roosterteknisch vaak niet op elkaar aan sluit en er periodes zijn dat ze het zelf erg druk hebben. Tijd is echter een voorwaarde om een coachingsrelatie op te bouwen (Kouwenhoven, 2007). Daarnaast geven veel peercoaches aan graag een vaste ruimte te zien voor peercoaches. Dit zodat er een vaste, rustige plek is waar afgesproken kan worden, daarnaast vergroot het de zichtbaarheid en herkenbaarheid van de peercoach.

Ten tweede is er gekeken naar hoe peercoaching op dit moment wordt ingezet binnen de opleiding pedagogiek. Vanuit de Hogeschool wordt er verwacht van de peercoaches dat zij fungeren als rolmodel en er zorg voor dragen dat studenten het beste uit hun studie kunnen halen (Hogeschool Rotterdam, 2011). Elke peercoach krijgt 2 klassen toebedeeld van wie zij de peercoach zijn. Aan het begin zijn er nog aanpassingen gedaan in deze indeling bij de opleiding pedagogiek door onvervulde vacatures. Tijdens de introductieperiode zijn een aantal peercoaches actief geweest, dit wordt door peercoaches gezien als voordeel omdat zij al contact hebben gelegd met de studenten. Vervolgens worden er in het eerste kwartaal peercoachlessen ingeroosterd bij alle klassen. Deze moeten worden verdeeld worden over de beschikbare peercoaches. Dit levert de eerste problemen op, er ontstaat

verwarring bij studenten en peercoaches kunnen veelal geen les geven aan hun eigen klassen. Na kwartaal één is er geen programma meer maar moeten de peercoaches de peercoaching zelf vormgeven. Twee keer per kwartaal krijgen ze intervisie met het team bij de coördinator peercoaching. Uit de interviews blijkt dat de inzet per peercoach verschilt. Dit komt mede doordat coaching voor een groot deel afhankelijk is van de persoonlijkheid van de coach. Deze is opgebouwd uit waarde, overtuigingen en houding en deze verschillen per peercoach (de Haan & Burger, 2011). Onderling is er vrijwel geen communicatie, op af en toe whatsapp contact en de intervisie bijeenkomsten na. Geen van de peercoaches heeft op dit moment contact de studieloopbaancoaches van de aan hun gekoppelde klassen. Aan het begin van het jaar nog wel, maar dit neemt af in de loop van het jaar. Het contact met studenten is verschillend per peercoach. Er zijn peercoaches die alleen contact hebben met de studenten die ze begeleiden, sommige hebben contact via facebook of via de mail. Het eerste kwartaal is cruciaal als het gaat om contact leggen, blijkt uit de interviews en literatuur. De hulp die de peercoaches bieden verloopt over het algemeen face tot face en is voornamelijk gericht op vakinhoudelijke vragen en vragen over studievaardigheden.

Er is onderzoek gedaan naar het beeld van studenten en docenten van peercoaching. Dit is gedaan door een enquête af te nemen onder alle eerstejaars pedagogiek studenten en een aparte enquête onder de docenten van pedagogiek. Naar aanleiding van deze enquêtes zijn een aantal interviews afgenomen.

Studenten zien een peercoach als iemand die kan helpen, ondersteunen en begeleiden bij moeite en problemen. Een peercoach kan vooral helpen als het gaat om het ontwikkelen van studievaardigheden en vragen over de organisatie van de Hogeschool Rotterdam, geven de studenten aan. Het contact dat studenten hebben (gehad) met een peercoach is bij maar bij 8 % individueel, het over grote deel heeft klassikaal contact gehad met de peercoach. Tijdens de interviews wordt aangegeven dat ze graag willen dat de peercoach meer betrokken is bij de klas, dat ze vaker langskomen. Nu hebben ze de peercoach 1 keer gezien en zijn er studenten die hun peercoach nog nooit gezien hebben, daardoor is de drempel hoog om naar hun peercoach toe te gaan.

Docenten zien een peercoach als een (ouderejaars) student die ondersteuning biedt aan medestudenten. Gericht op het wegwijs en vertrouwd raken binnen de Hogeschool Rotterdam en het ondersteunen bij het leren studeren. Ze zouden studenten doorverwijzen bij onvoldoende studievaardigheden en onvoldoende resultaten. Echter 65 % verwijst nooit door naar een peercoach en 20% zelden. Doen ze dit wel komt er zelden hulp op gang, geven de docenten aan. Peercoaching is in opzet laagdrempelig maar in de uitvoering nog niet. Om het laagdrempelig te maken moet de peercoach vaker langskomen, zichzelf laten zien en het contact met de studieloopbaancoach onderhouden. Over het algemeen wordt het wel gezien als een waardevolle toevoeging voor de opleiding en nuttig voor de studenten.

Om deze gegevens te vergelijken is er onderzoek gedaan naar de inzet van peercoaching binnen de overige opleidingen binnen het ISO. Hiervoor zijn interviews afgenomen met de teams van de diverse opleidingen. Deze teams bestaan elk uit 3 peercoaches. Tussen de teams is alleen het eerste kwartaal, tijdens de training, contact geweest. De inzet verschilt dan ook per team. Wel komt de definitie van wat een peercoach is redelijk overeen, namelijk iemand die studenten ondersteunt die dat nodig hebben. Elementen die door een enkeling ook genoemd worden zijn het wegwijs maken en het zijn van een binding tussen school en student. Vooral de introductieweek en de peercoachlessen worden hier als mogelijkheden gezien om contact te leggen met de klassen. Dit gebeurde echter nog niet altijd omdat het roostertechnisch niet altijd mogelijk was om lessen aan de eigen klassen te geven. Tijdens deze periode zijn alle peercoaches ook één keer langs geweest tijdens de SLC lessen. Het team van SPH heeft dit doorgezet en is later nog een keer gegaan. De andere teams hebben geen contact meer met de studieloopbaancoaches en hebben alleen via facebook of mail nog contact de studenten. De hulp die per team en per peercoach anders. Zo heeft de ene een aantal vaste trajecten terwijl de ander niemand begeleid of een aantal losse afspraken heeft. De vragen die gesteld worden

zijn veel vakgericht of gericht op studievaardigheden, in het bijzonder plannen wordt veelvuldig genoemd.

Uiteindelijk kan er worden geconcludeerd dat een peercoach gezien wordt als iemand die ondersteuning biedt aan studenten met vragen over de organisatie, studievaardigheden en vakinhoudelijke vragen om uiteindelijk de resultaten te verbeteren. Door iedere peercoach wordt dit anders vorm gegeven en onderlinge communicatie is er weinig tot niet. Over het algemeen wordt nog weinig de hulp van een peercoach gevraagd en een belangrijke oorzaak hiervoor wordt door alle partijen genoemd: namelijk het belang van betrokkenheid en een vertrouwensband. Er moet een vertrouwensband worden opgebouwd tussen peercoach en student voordat ze worden benaderd met vragen. Zo bleek ook uit het onderzoek van het Nederlands Jeugd Instituut (2013) dat de kwaliteit van de relatie tussen de coach en coachee één van de belangrijkste aspecten is voor het succes van de coaching. Een veilig gevoel bij de coach is een voorwaarde voor coaching (Kouwenhoven, 2007). Unaniem wordt door iedereen, peercoaches, docenten, coördinator en studenten het belang van het eerste kwartaal genoemd. De introductieweek, peercoachlessen en SLC lessen worden gezien als mogelijkheden om contact te hebben met de studenten en een band op te bouwen. Ook zijn de individuele kwaliteiten van de peercoaches erg belangrijk, coaching is sterk afhankelijk van de persoonlijkheid en vaardigheden (de Haan & Burger, 2011).

Aanbevelingen die hieruit volgen en die bijdragen aan het vergroten van het aandeel van peercoaching van het studiesucces zijn als volgt:

- Rol van peercoach in kwartaal 1 vergroten.
Het opbouwen van een relatie met de klas en met de studenten is van essentieel belang voor de verdere coaching en de verbinding tussen school en student. Hiervoor is het mogelijk om de peercoach een rol te geven tijdens de introductieweek waarbij ze meerdere malen met hun eigen klassen in contact komen en samen opdrachten doen. Dit zorgt er ook voor dat studenten die niet bij de kennismaking waren alsnog kennismaken met de peercoach. Door studenten en docenten wordt specifiek genoemd dat peercoaches niet alleen aanwezig moeten zijn maar ook een actieve rol moeten hebben. Na de introductieperiode is het onderhouden van contact heel belangrijk door bijvoorbeeld een bijdrage aan de SLC lessen of het geven van peercoachlessen aan de eigen klassen. Hierbij is het van belang dat deze aan de eigen klassen worden gegeven.
- Het contact onderhouden.
Het beeld van meerdere peercoaches is dat de studenten naar hun toe moeten komen met vragen en of problemen. Gebleken is dat dit niet gebeurt als er geen relatie is tussen de coach en student. Daarom is het van belang om het contact in de loop van het jaar te onderhouden. Dit zodat de drempel laag is en blijft. Dit kan door langs te gaan tijdens de SLC lessen, lid te zijn van een mogelijke facebook pagina en mee te doen met mogelijke activiteiten. Hierbij is het van belang dat dit niet alleen in het eerste kwartaal gebeurt maar dat de peercoach in beeld blijft bij de studieloopbaancoach en studenten, door actief te blijven.
- Contact onderhouden met studieloopbaancoaches.
De studieloopbaancoach is een belangrijke schakel in het contact met de klas en bij het signaleren van mogelijke vragen en problemen en het doorverwijzen naar de peercoach. Het contact dient dan ook onderhouden te worden in de loop van het jaar. Op dit moment is er onduidelijkheid over wiens verantwoordelijkheid dit is en gebeurt dit niet. Mogelijkheden die hiervoor zijn is maandelijks mail contact over de stand van zaken en één keer in het kwartaal een gesprek om de klas en waarnodig studenten door te spreken.
- Onderlinge communicatie versterken en structuren.
Het contact tussen de peercoaches onderling en de teams is minimaal en verschilt per team. Door diverse teams wordt aangegeven dit graag meer te willen. Daarom is er door één van

de peercoaches voorgesteld om weer per team een teamcaptain aan te stellen. Hij of zij is verantwoordelijk voor onderlinge communicatie en afstemming binnen het team en met de andere teams. Dit zou bijdragen aan een eenduidige werkwijze van peercoaching en zo een duidelijk beeld van wat peercoaching is en wat een peercoaching kan doen. Ook kunnen peercoaches elkaar helpen en tips geven.

- Peercoaching verhelderen bij docenten.

Er is op dit moment nog onduidelijkheid over het doel van peercoaching en vooral de verhoudingen tussen peercoach en studieloopbaancoaches. Welke studenten kan ik doorverwijzen naar een peercoach en wat kan ik verwachten van een peercoach. Het zou goed zijn om dit opnieuw te verhelderen bij de docenten. Daarnaast kunnen de peercoaches aan het begin van het jaar afspraken maken met de betrokken studieloopbaancoaches en hierbij verwachtingen bespreken. Het is mogelijk om hiervoor een format te maken zodat dit bij alle studieloopbaancoaches hetzelfde is en er geen elementen worden overgeslagen.

- Tijdig (en meer) aandacht voor didactische vaardigheden.

Aan het begin van het jaar hebben alle peercoaches een training gevolgd. In de laatste bijeenkomsten werd er aandacht besteed aan didactische vaardigheden. Echter vanaf week 1 stonden peercoaches voor de klas om peercoachlessen vorm te geven. Hierbij miste de peercoaches didactische kennis die van belang zijn om lessen te kunnen ontwerpen en te geven. Aangezien deze belangrijk zijn in de relatie met de studenten is het belangrijk dat hier tijdig (en meer) aandacht aan besteed wordt in de training.

- Aandacht voor reflecteren.

Als professional is het belangrijk om te kunnen reflecteren, ook als je werkzaam bent als peercoach binnen de Hogeschool Rotterdam. Volgens Reekers (2004) is reflecteren zelfs één van de belangrijkste vaardigheden van een coach. Alleen zo kun je jezelf verbeteren en de geboden hulp verbeteren. Het zou dan ook goed zijn om hier aandacht aan te besteden gedurende de training en in het profiel van een peercoach.

- Vaste peercoachruimte.

Een ruimte met een tafel en mogelijk computer heeft een aantal voordelen. Peercoaches zijn zichtbaar aanwezig op de opleiding, hebben een fysieke ruimte waar ze gesprekken kunnen voeren en kunnen afspreken met studenten. Daarnaast kunnen peercoaches hier ook elkaar tegenkomen waardoor het onderlinge contact wordt versterkt.

- Oud ontmoet nieuw.

Om ervoor te zorgen dat er geen kennis en ervaring verloren gaat bij een nieuwe lichter peercoaches zou het goed zijn om een bijeenkomst te organiseren met oude en nieuwe peercoaches.

Door deze dingen aan te passen kan de peercoach steeds meer verbindend worden tussen school en student en bijdragen aan het studiesucces. In het adviesrapport wat bij dit onderzoek hoort, zijn deze aanbevelingen verder uitgewerkt. Hierbij staan concrete ideeën benoemd die de bijdrage van peercoaching aan het studiesucces vergroten.

7. Discussie

Aan het begin van dit onderzoek is een onderzoeksplan opgesteld met de onderzoeksvraag en onderzoeksopzet. In de afgelopen periode is deze uitgevoerd. Het onderzoek zal hier worden geëvalueerd.

Interviews

Er is veel tijd uitgetrokken voor het plannen en afnemen van interviews met diverse partijen. Bij een aantal respondenten heeft het een langere tijd geduurd voor er een afspraak kon worden gemaakt maar uiteindelijk zijn alle peercoaches van het team pedagogiek geïnterviewd. Deze interviews zijn individueel afgenomen om te voorkomen dat ze elkaar kunnen beïnvloeden en om een zo betrouwbaar mogelijk beeld te kunnen schetsen van de werkelijkheid. De overige peercoaches zijn in teamverband geïnterviewd. Één peercoach kon daarbij niet aanwezig zijn, maar verder zijn alle peercoaches geïnterviewd. Dat deze interviews groepsgewijs hebben plaatsgevonden heeft een negatieve invloed op de betrouwbaarheid, aangezien de respondenten elkaar kunnen beïnvloeden. Team MWD is individueel gesproken omdat er geen gezamenlijke afspraak kon worden gemaakt, de gegevens zijn samengevoegd. De interviews met docenten zijn ook individueel afgenomen. In totaal zijn er 4 docenten gesproken, waarvan 3 studieloopbaancoaches en 1 jaarcoördinator van pedagogiek jaar 1. In deze interviews kwam dezelfde informatie naar voren, daarom is besloten geen vijfde interview te plannen met een docent.

Naar aanleiding van de studenten enquête zijn er interviews afgenomen met eerstejaars pedagogiek studenten. In het onderzoeksplan staat beschreven dat er twee groepen worden gevormd van 4 a 5 studenten. In de praktijk is gebleken dat dit niet mogelijk was en studenten hiertoe niet bereid waren. Één student had zich wel gemeld als beschikbaar voor een interview en zij is dan ook individueel geïnterviewd. Vervolgens is er contact gezocht met verschillende docenten om te kijken of het mogelijk is om langs te komen tijdens de les. Bij één klas is dit gelukt en hier heb ik een interview kunnen afnemen met 12 studenten. Dit interview is niet opgenomen vanwege het groot aantal aanwezigen en de onvoldoende kwaliteit van opname apparatuur voor deze ruimte. Tijdens het gesprek zijn aantekeningen gemaakt en direct na het gesprek is het uitgewerkt en samengevat. Toch zorgt dit voor onbetrouwbare gegevens. Er is nog een afspraak gepland met een andere klas, deze kon helaas twee keer niet doorgaan vanwege toetsgesprekken en afwezigheid van de docent. Daarom is het helaas niet mogelijk gebleken deze klas nog voor het verzamelen van de gegevens te spreken. De studenten die zijn gesproken zijn daarom dus afkomstig uit twee verschillende klassen. De verkregen gegevens zijn dan ook niet representatief voor alle eerstejaars pedagogiek studenten.

Er is voor gekozen om alle interviews te transcriberen, dit vanwege de verhoogde betrouwbaarheid en de voordelen bij het analyseren van de gegevens. In de bijlage is een transcript te vinden van één interview, gecodeerd op een aantal onderwerpen. Overige interviews zijn opvraagbaar bij de onderzoeker.

Enquêtes

Er zijn enquêtes afgenomen onder de docenten en de studenten. Bij het versturen van de enquête naar pedagogiek studenten is de tweede keer iets fout gegaan in de communicatie met het Frontoffice. De eerste keer is nadrukkelijk gevraagd de enquête naar de eerstejaars pedagogiek studenten te versturen. De tweede keer is dit niet aangegeven door de onderzoeker. Dit heeft tot gevolg gehad dat de enquête is verstuurd naar alle pedagogiek studenten. Op het moment dat dit bekend werd bij de onderzoeker is er een vraag toegevoegd waarin werd gevraagd in welk jaar van de opleiding de desbetreffende student zat. Dit heeft ertoe geleid dat de enquête door zowel eerstejaars-, tweedejaars-, derdejaars- en vierdejaars studenten is ingevuld, maar dat de eerstejaars studenten hieruit geselecteerd konden worden. Voor dit onderzoek zijn alleen de gegevens de eerstejaars studenten gebruikt. De enquête is in verhouding door weinig studenten ingevuld. 27 %

van de studenten heeft hem ingevuld. Hierdoor is het niet representatief voor alle eerstejaars studenten. Het is een conclusie op basis van deze gegevens.

Dit geldt ook voor de enquête die onder docenten is afgenomen. Deze is door 20 van de 56 docenten ingevuld. Dit is een percentage van 36 %. Ook dit is niet representatief voor alle docenten.

In de enquête is één vraag opgenomen die door niet alle docenten werd begrepen. Dit was de open vraag *'benodigde informatie omtrent peercoaching vanuit de peercoach coördinator...'* De ingevulde gegevens zijn niet gebruikt in het onderzoek.

De docent van de peercoachtraining is niet geïnterviewd maar er zijn een aantal vragen via de mail gesteld. Dit heeft negatieve invloed op de betrouwbaarheid van de gegevens, er is geen mogelijkheid tot doorvragen en het zou kunnen zijn dat antwoorden verkeerd worden opgevat.

Onderzoeksplan

Zoals u hiervoor heeft kunnen lezen zijn er een aantal dingen anders gegaan dan in het onderzoeksplan. Zo zijn de interviews met studenten anders gelopen en was er van te voren gerekend op een hogere respons op de enquête. Uiteindelijk komen de uitkomsten wel overeen met het in het onderzoeksplan geschetste theoretische kader. De bevindingen die gedaan zijn sluiten aan op de theorie. De voorwaarden voor coaching zijn essentieel voor de effectiviteit van peercoaching is gebleken in dit onderzoek. Het investeren in een relatie en het investeren van tijd blijken essentieel voor de bijdragen aan het studiesucces. Voor een vervolg onderzoek zou het mogelijk zijn om verder onderzoek te doen naar de behoeftes van studenten. Wanneer en waarbij hebben zij hulp nodig? En van wie?

Uiteindelijk is het gehele onderzoek uitgevoerd door één persoon. Er is dan ook geen sprake van onderzoekerstriangulatie. Dit zorgt voor een lagere betrouwbaarheid. Over het geheel is er sprake van een lage betrouwbaarheid door dat een ander op een andere manier zou doorvragen en de nadruk kan leggen op andere elementen. Wel is in dit onderzoek gestreefd naar een zo hoog mogelijke betrouwbaarheid en navolgbaarheid.

Literatuurlijst

- Aarts, R. & Boer, A. (2001). *Studievaardigheden, een handleiding voor studenten in het beroepsonderwijs*. Dwingeloo, Nederland: Kavanah.
- Baarda, B. (2009). *Dit is onderzoek*. Groningen/Houten, Nederland: Noordhoff Uitgevers.
- Baarda, B., Goede, M., de. & Kalmijn, M. (2010). *Basisboek enquêteren*. Groningen/Houten, Nederland: Noordhoff Uitgevers.
- Baarda, B. & Hulst, M., van der. (2012). *Basisboek interviewen*. Groningen/Houten, Nederland: Noordhoff Uitgevers.
- Bax, A., Berkel, H., van. & Jansen, E. (2012). *Studiesucces bevorderen: het kan en is niet moeilijk*. Den Haag, Nederland: Boom Lemma uitgevers.
- Boekaerts, M. & Martens, R. (2007) *Motiveren van studenten in het hoger onderwijs*. Groningen/Houten, Nederland: Wolters-Noordhoff.
- Boerekamps, J.P. (2003). *Inleiding in coaching, een praktische gids voor coachende professionals*. Schoonhoven, Nederland: Academic Service.
- Bommel, E, van. & Klinkenberg, S. (2011). *Peercoaching*. Rotterdam, Nederland: Team ontwikkeling – Hogeschool Rotterdam.
- Bos, S. & Rodenburg, H. (2010) *Notitie harmonisatie peercoaching*. Rotterdam, Nederland: Hogeschool Rotterdam.
- Buck, W. (2009). Studiekeuze, informatiegebruik en studie-uitval in het hoger onderwijs. *Tijdschrift voor Hoger Onderwijs*, 27, (3), 147-156.
- CBS. (2013). *Hoger beroepsonderwijs, studievoortgang vanaf startjaar 1995*. Verkregen op 20 november, 2013 van:
<http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=71200NED&D1=0-7,22-29&D2=0&D3=0&D4=0&D5=0&D6=0&D7=a&HD=090106-1101&HDR=G1,G2,G3,G5,T&STB=G4,G6>
- Colvin, J.W. (2007). Peer tutoring and social dynamics in higher education. *Mentoring & Tutoring*, 15, 165-181.
- Colvin, J.W. & Ashman, M. (2010). Roles, risks, and benefits of peer mentoring relationships in higher education. *Mentoring & Tutoring: partnership in learning*, 18, 121-134.
- Donders, W. (2011). *Coachende gespreksvoering*. Den Haag, Nederland: Boom Lemma Uitgevers.
- Donken, C., van der. & Lanen, B., van. (2013). *Praktijkonderzoek in zorg en welzijn*. Bussum, Nederland: Uitgeverij Coutinho.
- Dumont, H., & Instance, D. (2010). Analysing and designing learning environments for de 21st century. *The nature of learning: Using research tot inspire practice*, 19-34.

Encyclo. (n.d.). *Begrip: imago*. Verkregen op 13 februari, 2014 van: <http://www.encyclo.nl/begrip/imago>

Geerts, G. & Heestermans, H. (1992). *Groot woordenboek der Nederlandse taal*. Utrecht/Antwerpen, Nederland: Van Dale Lexicografie.

Groen, M., Jongman, H. & Meggelen, A., van. (2006). *Praktijkgerichte sociale vaardigheden*. Groningen/Houten, Nederland: Wolters Noordhoff.

Groen, M. (2006). *Reflecteren: de basis*. Groningen/Houten, Nederland: Noordhoff Uitgevers.

Haan, E., de. & Burger, Y. (2011). *Coachen met collega's: praktijkboek individuele consultatie*. Assen, Nederland: Van Gorcum.

HBO-Raad. (2013). *Uitval na 1 jaar*. Verkregen op 20 november, 2013 van: http://cijfers.hbo-raad.nl/QvAJAXzfc/opendoc.htm?document=4_Uitval.qvw&host=QVS@cloudbox10232&anonymous=true

Hermes, J., Naber, P. & Dieleman, A. (2010). *Leefwerelden van jongeren*. Bussum, Nederland: Uitgeverij Coutinho.

Hogeschool Rotterdam. (n.d.) *Coaching*. Verkregen op 23 september, 2013 van: <http://www.hogeschoolrotterdam.nl/studeren/faciliteiten/voorzieningen/coaching>

Hogeschool Rotterdam. (2010). *Evaluatierapport peercoaching bij de instituten*. Verkregen via opdrachtgever, K. Bosman.

Hogeschool Rotterdam. (n.d.). *Kopie aantallen pedagogiek*. Verkregen via opdrachtgever, K. Bosman.

Hogeschool Rotterdam. (2011). *Implementatie peercoaching ISO*. Verkregen via opdrachtgever, K. Bosman.

Hogeschool Rotterdam. (n.d.) *Organisatie*. Verkregen op 23 september, 2013 van: <http://www.hogeschoolrotterdam.nl/hogeschool/organisatie>

Hogeschool Rotterdam. (n.d.) *Peercoaches*. Verkregen op 7 maart, 2014 van: <http://hint.hro.nl/nl/Instituten/ISO/ISO-studenten-Thema-/Studiebegeleiding/Peercoaching/Peercoaches/>

Hogeschool Rotterdam. (2012). *Profielschets peercoach binnen ISO*. Verkregen via opdrachtgever, K. Bosman.

Hogeschool Rotterdam. (n.d.) *Sociale opleidingen*. Verkregen op 6 november, 2013 van: <http://www.hogeschoolrotterdam.nl/bedrijven/sectoren/sociale-opleidingen>

Inspectie van het Onderwijs. (2009). *Uitval en rendement in het hoger onderwijs*. Verkregen op 25 april, 2014 van: http://www.onderwijsinspectie.nl/binaries/content/assets/Actueel_publicaties/2009/Werken+aan+en+beter+rendement+-+achtergrondrapport.pdf

Kohnstamm, R. (2009). *Kleine ontwikkelingspsychologie III*. Houten, Nederland: Bohn Stafleu van Loghum.

- Kouwenhoven, M. (2007). *Het handboek voor strategisch coachen*. Amsterdam, Nederland: Boom/Nelissen.
- Lingsma, M. & Boers, A. (2009). *Help, ik ga coachen*. Utrecht, Nederland: Multi Media Coach.
- Malschaert, H. & Traas, M. (2008). *Basisboek opvoeding*. Baarn, Nederland: HB uitgevers.
- Migchelbrink, F. (2010). *Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn*. Amsterdam, Nederland: SWP.
- Miller, W.R. & Rollnick, S. (2011). *Motiverende gespreksvoering*. Nederland: Ekklesia.
- Pröpper, I. (2009). *De aanpak van interactief beleid: elke situaties is anders*. Bussum, Nederland: Coutinho.
- Reekers, M. (2004) *Coachen in het hoger beroepsonderwijs*. Soest, Nederland: Nelissen.
- Rigter, J. (2010). *Het palet van de psychologie*. Bussum, Nederland: Uitgeverij Coutinho.
- Rooijen, van – Mutsaers, K., Ince, D. & Rietveld, L. (2013). *Wat werkt bij supervisie, intervisie en coaching?* Verkregen op 23 september, 2013 van:
<http://www.nji.nl/nl/Kennis/Databanken/Databank-Wat-werkt/Wat-werkt-bij-supervisie,-intervisie-en-coaching>
- Santee, J. & Garavalia, L. (2006). Peer tutoring programs in Health professional schools. *American Journal of pharmaceutical education*, 70 (3), 1- 10.
- Sectorraad Hoger Sociaal Agogisch Onderwijs. (2008). *Vele takken, één stam*. Amsterdam, Nederland: Uitgeverij SWP.
- Smeijsters, H. & Sporken, S. (2004). *Van taak tot competentie: leren leren voor het hoger beroepsonderwijs*. Houten, Nederland: Bohn Stafleu van Loghum.
- Smid, N. (2011). *Coachen op gedrag en resultaat*. Utrecht, Nederland: PiCompany BV.
- Studie-review. (2011). *Onderzoek studie uitval HBO studenten*. Verkregen op 20 november, 2013 van:
<http://www.studiereviews.nl/onderzoeken/10-2011-Onderzoek-studie-uitval-HBO-studenten.pdf>
- Taal, M. & Poleij, C. (2011). *Interventies in het onderwijs: werken aan goede verhoudingen*. Den Haag, Nederland; Boom Lemma.
- Topping, K.J. (2005). Trends in peer learning. *Educational Psychology*, 25, 631-645.
- UCLA profs. (n.d.). *Adolfo Bermeo*. Verkregen op 24 januari, 2014 van:
<http://www.uclaprofs.com/profs/bermeo.html>
- Universiteit van Gent. (2012). *Een kader voor diversiteit: pedagogy of excellence*. Verkregen op 24 januari, 2014 van:
http://www.diversiteitenleren.be/sites/default/files/8Pedagogy_of_Excellence_UCLA_VS.pdf

Vansteenkiste, M., Soenens, B., Sierens, E., & Lens, W. (2005). Hoe kunnen we leren en presteren bevorderen? Een autonomie- ondersteunend versus controlerend schoolklimaat. *Caleidoscoop*, 17, 18-25.

Vanthournout, G., Donche, V., Gijbels, D., Speltinckx, G., Mertens, R. & Van Petegem, P. (2011). Het opzetten van leertrajectbegeleiding: wat kunnen leer- en motivatiekenmerken van eerstejaarsstudenten en hun perceptie op de begeleiding ons leren? *Tijdschrift voor Hoger Onderwijs*, 29, 82-97.

Vereniging Hogescholen. (2010.) *Studiesucces voor iedereen bij de Hogeschool Rotterdam*. Verkregen op 30 september, 2013 van: <http://www.vereniginghogescholen.nl/onderwijs/699>

Whitmore, J. (2006). *Succesvol coachen*. Soest, Nederland: Nelissen.

Wouters, J. & Krieken, I., van. (2012). *Haal meer uit jezelf in de professionele samenwerking*. Den Haag, Nederland: Boom Lemma.

Zijlstra, W. (2011). In hoeverre kan een onderwijsinstelling uitval voorkomen? *Tijdschrift voor Hoger Onderwijs*, 29, (3), 167-182.

Bijlagen

Transcript interview peercoach pedagogiek

Bettine de Gelder
Peercoach D.
Hogeschool Rotterdam
05-03-2014
14:00-14:45

Gecodeerd:

Organisatie (donker blauw)
Trajecten/geboden hulp (grijs)
Contact SLC'ers (donker rood)
Contact studenten (paars)

Functie peercoach (licht blauw)
Peercoachtraining (licht groen)
Mogelijke verbeteringen (donker groen)

-
- Bettine: Ik weet niet of je er al iets van gehoord hebt, maar ik doe onderzoek naar peercoaching bij Pedagogiek en ga dat vergelijken met andere opleidingen binnen het instituut ISO. Daarvoor spreek ik onder andere pedagogiek peercoaches individueel en de peercoaches van de andere opleidingen in teams. Het gaat erom wat jou beeld is van peercoaching, wat is beeld dat studenten hebben, hoe is het organisatorisch ingericht en allerlei andere dingen die bij peercoaching komen kijken. En voor mij is het het in beeld brengen van wat jou aandeel aan peercoaching is. Ik weet niet of je vragen hebt van te voren?
- Peercoach: Nee hoor, ik had al een beetje van de andere peercoach gehoord.
- Bettine: Anders moet je deze alsnog tussendoor stellen! Allereerst de vraag wat jou functie is, in welke klas je zit etc.
- Peercoach: Ik ben tweedejaars pedagogiek student, en ben peercoach voor de eerstejaars.
- Bettine: Niet tweede of derdejaars dus?
- Peercoach: Nee eerst wel de vertragersklas, alleen toen kwam er een andere peercoach bij en die heeft toen ook twee klassen kregen, waaronder de vertragersklas.
- Bettine: Dus jij hebt nu alleen eerstejaarsklassen?
- Peercoach: Ja ik heb er nu twee.
- Bettine: En kun je mij wat vertellen over peercoaching in het algemeen, over wat het voor jou inhoud.
- Peercoach: Nou vorig jaar heb ik zelf gevolgd en toen was het meer echt zeven a acht weken les, waarbij ze echt lieten zien hoe hint werkte. En vooral tips over waar je iets kan vinden. En voor mij is het echt iets van dat je een soort grote zussen rol hebt voor de studenten, je laat beetje zien hoe het werkt en geeft tips. Bijvoorbeeld vanmorgen had ik, ze hadden heel erg moeite om een bepaalde docent te benaderen, hoe moet ik dat nu aanpakken. Dus het gaat wel iets verder dan alleen maar laten zien waar iets is. Dus ik denk dat, omdat je al een jaar langer zit en ook ouder bent, en al die valkuilen al hebt gezien, zorgt dat jou tips en kennis doorgeeft, waar jij allemaal in

bent getrapt, wat niet goed ging, wat je allemaal hebt moeten ondernemen. Dat bespreekt met de eerstejaars, dat ze eigenlijk een bijna soort mentor hebben die hun helpt.

Bettine: Dus je staat echt naast ze als een soort zus, net iets hoger doordat je de ervaring en kennis hebt.

En hoe is peercoach nu georganiseerd binnen pedagogiek?

Peercoach: Wij moeten vier uur in de week maken. Zijn vier peercoaches.

Bettine: Zijn die trouwens allemaal tweedejaars?

Peercoach: Ja, allemaal tweedejaars. Dus binnen pedagogiek zit daar niet heel veel verschil in. Binnen andere teams wel, maar binnen pedagogiek niet. Dat was ook wel lastig met de vertragersklas, die kunnen niet meer gepeercoacht worden omdat wij allemaal tweedejaars zijn. Verder is het aan het begin heel druk omdat je van die lessen geeft. Die geef je niet alleen aan je eigen klas waar je aan gekoppeld bent, maar dat is wat roostertechnisch mogelijk is.

Bettine: Wat vind je daarvan?

Peercoach: Niet slim, ik ben daar heel negatief over. Ik heb gelukkig, omdat het in mijn rooster paste, mijn klassen vanaf het begin les gegeven. Dus ik ken bijna iedereen van gezicht, en heel veel ken ik bij naam. Ik ben toen gelijk in hun facebookgroep gekomen en ik merk gewoon dat er een vertrouwensband is ontstaan. En bij die andere klassen die ik heb les gegeven gebeurde dat niet. En die gaven zelf ook aan van 'wat kom je doen? Je bent pedagogiek student en kunt mij niet helpen'. En daar hadden ze gedeeltelijk ook gelijk in want ik kende niet al hun docenten en niet al hun boeken. En ik denk dat het veel effectiever is als je, soort bij soort, je eigen klassen geeft. Want dan heb je ook echt een vertrouwensband. En dat is ook best te doen als je de peercoach gewoon zelf een uur laat inplannen. Wij kunnen gewoon de roosters naast elkaar leggen. Zo heb ik er zelf ook een aantal keer voor gezorgd, gewoon les ingepland. En nu weer, omdat ze als klas bij elkaar willen komen, heb ik weer aantal bijeenkomsten gepland. Dat komt dus ook uit hun zelf.

Bettine: En hoe is het team waarin je nu werkt? Je geeft net aan dat het vier tweedejaars studenten zijn. Hoe communiceren jullie met elkaar?

Peercoach: We hebben een whatsapp groep en daar communiceren we het meeste mee. Soms komen we elkaar tegen in de wandelgangen. En dan, zoals net, hier zit ook een peercoach van SPH en dan spreek je elkaar even. Ik spreek het meeste N. Roostertechnisch komt dat beter uit en die is ook wat toegankelijker, reageert snel en vindt het ook leuk om af te spreken.

Bettine: Je vertelde net even kort dat je vorig jaar helemaal geen trajecten had, hoeveel trajecten heb je gemiddeld? En wat voor trajecten?

Peercoach: Ik heb dus niet net als, in het begin van kwartaal 2 had ik één student die ik vast, twee keer in de week zag, maar die is gestopt met de opleiding. Dus die viel weg. En verder heb ik vooral heel veel losse afspraken. Want ik merk aan die andere peercoaches dat die veel vaste studenten hebben, die ze vaker zien, ik heb wel een

aantal die ik regelmatig zie, maar we spreken dan tussendoor af, als ze daar behoeften aan hebben.

Bettine: Dus je hebt losse afspraken, maar geen trajecten?

Peercoach: Nee, daar hebben ze geen behoefte aan. Ik geef aan dat ik wekelijks kan afspreken, of twee wekelijks maar ze facebooken mij. Ik zit in hun groep, en ze sturen mij daar een berichtje met een vraag, van kun je me even helpen? Of we hebben even wat hulp nodig bij dit vak.

Bettine: Dus op zich wel heel laagdrempelig, als ze dat ook daadwerkelijk doen. En waar zijn de trajecten, of de gesprekken die je hebt, op gericht?

Peercoach: Dat verschilt, maar het meeste vakinhoudelijk. Dat is ook wel een beetje mijn ding. En plannen ook heel veel, van hoe pak ik dat aan. En leermethodes. Zoals vanmorgen had ik twee meiden met een gigantische samenwerking waar ze niet meer doorheen komen, dus dan ga ik met ze bespreken hoe ze, beter, of andere leerstijl kunnen gebruiken die beter werkt. En ik had ook een jongen die ik wel structureel help bij presenteren.

Bettine: Dat is ook wel een hele specifieke vraag...

Peercoach: Ja ze komen wel altijd heel gericht met ik heb hier en hier moeite mee.

Bettine: En hoe is jou contact met docenten en SLC'ers?

Peercoach: Aan het begin heel druk, veel gesprekken. Nu is dat bijna weggefallen. Dus ik heb voor morgen weer afgesproken met één van de twee SLC'ers. Die spreek ik ook regelmatig, ook hierover. En de ander niet. Dus aan het begin ben ik bij SLC lessen geweest en spraken we regelmatig af, maar daarna is het daar niet meer van gekomen.

Bettine: Mis je dat?

Peercoach: Ik denk dat het niet nodig was, ik zag toen veel studenten van haar. We hebben aan het begin hele duidelijke afspraken gemaakt over wat zij doet en wat ik doe. Ook hebben we over de mail veel contact gehad. En ik denk ook dat omdat het van tevoren goed is afgesproken is het ook niet echt nodig. Want zij stuurde ook echt regelmatig mensen door. Want dan kreeg ik een mailtje van E. heeft me doorgestuurd naar jou, enne ik ook weer naar haar.

Bettine: En wat voor afspraken hebben jullie dan gemaakt onderling?

Peercoach: Nou vooral wat zijn nou mijn taken, dus als ze bij haar komen met iets vakinhoudelijks of met plannen dat ze ze dan doorstuurt naar mij. Of zij had een gesprek met een meisje dat moeite had met de taal en die heeft ze ook nog eens doorverwezen naar mij zodat ik weer door kon verwijzen naar andere instellingen binnen de Hogeschool.

Bettine: Dus duidelijke taakverdeling over wie doet wat?

- Peercoach: En een paar risicoleerlingen dan besproken, van daar moeten we even extra op letten. Eentje die dan onbereikbaar was heb ik bereikt via facebook en weer doorgestuurd. Dat was heel leuk.
- Bettine: Dus je werkt voor een deel samen, en voor een deel apart. En hoe is het contact met studenten, hoe is dat tot stand gekomen? Je vertelde net al iets over facebook en SLC lessen.
- Peercoach: Gewoon mail, maar ik merkt dat dat niet zo goed werkt. Veel studenten kijken daar niet op. En ik heb veel serieuze studenten met een hele concrete vraag, en die mailen mij dan voor een afspraak en dan stuur ik momenten terug en dan krijg ik nooit meer iets terug. Die verdwijnen dan. Dus voornamelijk via facebook. Ook omdat we samen die groep hebben aangemaakt, omdat dat bij mij op school ook goed werkte. En dat werkt nu ook heel goed want ze plaatsen allerlei samenvattingen. En ik plaats daar dan ook regelmatig wat op, van hoe gaat het? Hoe is de toets gegaan? Etc. En veel in de wandelgangen, omdat ik ze dus herken. Spreken ze me aan. Het leuke is door die lessen dat ik ze echt ken, ik weet wat er speelt.
- Bettine: Hoe is je contact met de peercoach coördinator? Kitt Bosman
- Peercoach: Ja goed, we hebben twee keer in het kwartaal dat we bijeenkomen, bespreken hoe het gaat. En dan geeft zij heel veel tips. Ook omdat zij van de andere peercoaches hoort hoe het gaat. Wij waren met het idee gekomen van een inloopspreekuur. En zij benoemde toen een heel aantal dingen waar je op moest letten, zodat je niet dezelfde fouten maakt. Dus ik heb er voor gekozen dat niet te doen, maar een andere vorm te kiezen. Ze zei dat de inloopspreekuren niet goed werkte. Ik heb dus gewoon bijeenkomsten georganiseerd (zoals de lessen aan het begin van het jaar). Vandaag was gelijk een goede test, ik heb één klas vanmorgen gezien. Die wilde het liefst na de toetsweek afspreken. De andere klas had een tussenuur, dus ik heb aangegeven dat ik in het paviljoen zit en dat ze daar naar toe kunnen komen, maar er is niemand langs gekomen. Dat zou je ook hebben bij die inloopuren, dat werkt gewoon niet.
- Bettine: Maar het is dus wel handig om dat soort dingen met de coördinator te kunnen bespreken, omdat zij dus ervaringen en dergelijke ermee heeft en kan adviseren wat handig is om te doen. Het heeft geen zin om dezelfde fouten te gaan maken. Een vraag over studenten, hoe denk je dat studenten naar peercoaching kijken?
- Peercoach: Ik hoorde dus dat ze heel negatief waren, maar dat hoor ik niet vanuit mijn klassen. Ik denk, aan het begin wisten ze echt niet wat ze aan ons hadden. 'Daar komt dat studentje' dat was een beetje hun houding. Maar ik heb ook heel erg gefocust in mijn lessen op de saamhorigheid in de klas en ook wat oefeningen daarmee gedaan. En na die lessen wisten ze ook wel wat ze aan me hadden, en waar het op gericht is. En de SLC'er heeft daar ook veel over verteld. Ik denk dat studenten die geen hulp nodig hebben van een peercoach denk van 'ja wat heb ik eraan' en heel negatief zijn. En de studenten die echt hulp nodig hebben, er wel heel positief over zijn. Verder denk ik dat het nog steeds niet helemaal duidelijk is waar wij voor zijn, omdat het nog steeds zo breed is.
- Bettine: En merk je dat ook als studenten naar je toe komen met een vraag.
- Peercoach: Ja het is voornamelijk over plannen en over hele serieuze dingen. En zoal vanochtend had ik een student die niet wist hoe ze een docent moest benaderen, maar daar

komen ze dus niet voor, dat soort kleine dingen. Die worden niet gesteld, terwijl die juist zo handig zijn om te delen met een peercoach.

Bettine: En als ze naar je toe komen, kan jij ze dan ook helpen? Of komen ze met andere vragen dan waar jij voor bent?

Peercoach: Ja over het algemeen wel, ze weten waar ik voor ben en komen echt met bijbehorende vragen. Ik ben echt een soort boekje met tips voor ze, waar moet ik heen, waar moet ik het zoeken, hoe moet ik het aanpakken. Heel veel leerstijl vragen. Omdat ze een ander traject hebben, hebben ze heel veel leerstof in een hele korte periode. Palet van de psychologie moesten ze in drie weken leren. Dus die werden helemaal gek. Toen draaide ik ook echt 20 uur in de week aan peercoaching. Omdat die mensen het gewoon niet trokken. Ze hebben maar een paar weken voor een vak, en dat is gewoon heel pittig en lastig. En dan ga ik met ze zitten en kijken hoe ze het hebben aanpakken. Vooral voor de toets weten ze me wel te vinden. Ik heb nog maar een week en heb nog een heel boek.

Bettine: Pittig traject! Ik ben benieuwd of ze het voortzetten of niet.

Peercoach: Ik hoop het niet.

Bettine: Wat verwachten studenten van jou hebben we al een beetje gehad, heb je daar nog meer over te zeggen?

Peercoach: Tips, hulp bij leren, hulp bij plannen, hulp voor andere leerstijlen. Tips om om te gaan met klasgenoten en docenten.

Bettine: Klasgenoten?

Peercoach: Ja ik heb wel een aantal die niet helemaal goed in de groep liggen, en ja hoe je dat aanpakt. Vooral in de samenwerking, in projecten, daar waren veel vragen over. Ook klachten over vakken, hoe moet je dat dan aanpakken. Dat je niet gelijk schreeuwend naar de directie moet maar eerst in gesprek gaat met de docent. En dat is wel heel leerzaam en effectief. Een meisje dat wel haar gelijk heeft gekregen door in gesprek te gaan. Ja dat soort dingen.

Bettine: Ik wil graag nog even kijken naar de functie van peercoach, je hebt hier vorig jaar op gesolliciteerd. Wat heeft je aangetrokken tot deze functie?

Peercoach: Ik heb zelf, als enige, met drie studenten, alle peercoach lessen gevolgd. En wat ik heel erg merkte was dat onze peercoach niet zo enthousiast was. Het was ook niet onze eigen peercoach, niet die aan ons gekoppeld was, dat vonden wij heel stom. En de manier waarop zij het deed, met een powerpoint en heel lesachtig. Maar wat ze vertelde was super bruikbaar, ik snapte ineens Hint en waar ik moest kijken. Allemaal dingen, en dan gingen we naar de SLC les. En dan irriteerde ik me mateloos, want alles wat bij peercoaching was besproken werd gevraagd in de SLC les. Toen dacht ik, hier gaat iets niet helemaal goed. Ik dacht al van hier moet iets anders, en de perfectionist in mij dacht, dat ga ik even regelen. Maar ook, iemand zei een keer tegen mij of lesgeven niet wat was voor mij. Nou dit komt daar een beetje bij in de buurt, je staat toch voor een groep studenten. Toen dacht ik dat het gelijk een goeie manier is om te ontdekken of het iets is voor mij. En ook als pedagoog is het

natuurlijk beetje gekoppeld. Iets ouder dan onze doelgroep. En voor op m'n CV, ik ben heel erg bezig met CV building. En ik denk wat ik kan pakken dat pak ik.

Bettine: Maar je hebt dus wel een aantal dingen die je interessant vond van te voren?

Peercoach: Ja m'n interesse ging echt uit hierna. Ik wist ook pas dat ik ervoor betaald kreeg nadat ik was aangenomen. Dus ging er ook echt voor. Ik ben heel laat pas aangenomen. Ik was te laat met solliciteren, en heb toen pas in september m'n gesprek gehad.

Bettine: En welke kenmerken en vaardigheden vindt je dat een peercoach moet hebben.

Peercoach: Ik denk dat toegankelijk het belangrijkste is, omdat toch is peercoaching nog steeds heel hoogdrempelig voor studenten. En je bent medestudent, collega's van de eerstejaars. Dus je moet daar niet als docent gaan staan, maar ook de gezelligheid op zoeken en er juist iets leuks van maken. En daarbij denk ik ook dat je goed moet kunnen switchen, omdat iedereen, dat hebben we ook in de training gehad, iedereen andere leerstijl heeft. Iets kan voor jou werken maar voor de ander totaal niet. Ik heb alles geprobeerd, ik heb nu weer een nieuwe leerstijl die voor mij goed blijkt te werken.

Bettine: Kan je dat flexibiliteit noemen?

Peercoach: Ja, je moet flexibel zijn ja dat klopt. En verder denk ik dat enthousiasme heel belangrijk is. Als je niet echt enthousiast bent en het niet doet omdat je het leuk vindt merken studenten dat gelijk. Betrokkenheid, ze vinden het leuk als je vraagt naar hun cijfer. Als je echt interesse hebt in hun. Je moet wel er echt voor gaan, want anders bereik je de studenten toch niet. Dan blijf je maar dat studentje, wat af en toe komt rondkijken. Dus ja denk ik echt het allerbelangrijkst is.

Bettine: Zijn er nog andere dingen die als voorwaarden zijn wil je kunnen peercoachen?

Peercoach: Tijd, want in het eerste kwartaal ging dat goed. Toen begonnen we net. De stof was toen redelijk te doen, dus was het voor mij wel haalbaar om veel te doen. Kwartaal twee kon ik niet heel investeren, omdat ik met een gigantisch project zat waar ik me volledig op moest richten. En andere belangrijke leervakken. Toen merkte ik ook gewoon, je hebt en die overschakeling van groep naar individueel dat ze zelf naar je toe moeten komen. En je hebt het zelf heel druk. Dus die overgang loopt niet lekker.

Bettine: En vindt je het een goede timing om het in jaar twee te doen, of denk je dat er andere jaren handiger zijn?

Peercoach: Ik vind het echt ideaal, ik heb anders echt geen uitdaging. Daarom dat ik dit ook wilde gaan doen. Ik doe deze opleiding best wel makkelijk. Dit moet je niet doen als je al best wat moeite hebt met je eigen studie. Nee dit moet je doen als het zelf allemaal wel gaat. Dat je tijd hebt om er in te investeren. Ik vind hier wel uitdaging in, als ik dit niet had gehad, en de opleidingscommissie niet had gehad, had ik me dood verveeld. Het kost een hele hoop tijd, en je moet jezelf weer motiveren. Ik had voor het gesprek met Kitt Bosman in kwartaal twee mijn motivatie eigenlijk een beetje kwijt, ook van die overgang, en kreeg maar geen studenten. En na dat gesprek had ik zoiets van, 'ik ga dit en dit doen en dan komen ze wel weer' en ze komen ook weer inderdaad. Je moet wel beetje motivatie kunnen vasthouden. Iedereen komt in kwartaal 2, begin 3 in een dipje. Zowel studenten als peercoaches.

- Bettine: Wat verwachtte je van te voren van peercoaching?
- Peercoach: Minder dan het uiteindelijk is, ik had verwacht een afstandelijke band te hebben met studenten en meer de officiële kant had ik verwacht. Dat je alleen wat dingen ging uitleggen. Maar ik had dit wel echt gehoopt, dat ik echt een band zou krijgen met de studenten.
- Bettine: Oke, dus voor jou is het meer dan je gehoopt had.
- Peercoach: Ja ik heb met heel veel studenten echt een band.
- Bettine: En hoe zou je die band dan willen omschrijven?
- Peercoach: Ja dat is heel apart soort band. Ja. Het zit tegen vriendschap aan, maar dat is het niet. Er zit toch nog wat tussen. Ik vertel vrij weinig persoonlijke dingen, wel over studie. Maar je hebt hele leuke gesprekken. Gesprekken die je met klasgenoten ook hebt. Maar daarin merk je dat ik gewoon een klein beetje voorlicht, over stage bijvoorbeeld. Ze stellen heel veel vragen. En dat is heel leuk om te delen. Maar ik weet niet hoe ik hem zo moet omschrijven.
- Bettine: Dat geeft ook niet, maar je hebt het al grote zussenband genoemd, vriendschapsband, vertrouwensband. En ik merk dat dat grote invloed heeft op de hulp die een klas krijgt en vraagt.
- Peercoach: Ja ik merk wel dat het toch wel wat dichterbij komt dan alleen een goede planning maken. En ook omdat ze vragen of ik nog wat in het weekend ga doen. Het gaat verder dan alleen de officiële peercoaching.
- Bettine: Je hebt ook aan het begin van het jaar een peercoach training gevolgd, kun je me daar wat meer over vertellen?
- Peercoach: Ja elke donderdag ochtend kwamen we bij elkaar en kregen we les, van Saskia volgens mij, en dat ging vooral over hoe je gesprekken voert met iemand, hoe je iemand kan motiveren. Hoe je ervoor zorgt dat niet jij als coach, maar dat de student aan het werk gaat. Dus ik vond het veel lijken op gespreksvoeringstechnieken.
- Bettine: Heb je er wat aan gehad?
- Peercoach: Ja maar wat ik wel echt miste was de praktijk, want we hadden die training wel. Maar toen we eenmaal voor de klas kwamen te staan had je wel die technieken in je hoofd, maar je hebt niet geleerd hoe ga ik mijn les goed voorbereiden. Hoe zorg ik ervoor dat iedereen aan de beurt komt, dat ik alles behandel.
- Bettine: Zijn dat didactische vragen die je gemist hebt?
- Peercoach: Ja, en daar heb ik wel heel veel moeite mee gehad aan het begin. Ik was ook echt kapot na zo'n uurtje. Je krijgt een regenvuur van vragen op je af en hoe combineer je dat dat met Hint uitleggen. En als ik alle vragen had beantwoord was het uurtje voorbij en had ik hint niet uitgelegd. En dat overviel me wel de eerste keer, echt de praktische kant. Wat doe je nou als de grote groep ongemotiveerd zit te doen.

- Bettine: oke dus je mist beetje didactische kennis.
Welke vaardigheden heeft een peercoach nodig volgens jou?
- Peercoach: Ik denk dat je zelf wel goed moet zijn in studeren, dat je wel moet weten hoe je een theorie vak aanpakt, hoe je een project aanpakt, echt de vaardigheden die je in een opleiding nodig hebt. Ik denk dat als je zelf alleen maar vieren haalt voor een theorie vak, kun je ook iemand anders niet helpen. Daarin ook andere kanten kennen, niet alleen je eigen manier maar ook andere manieren en daarin kunnen aansluiten op degene die voor je zit.
- Bettine: En je benoemt net dat in die cursus ook veel gespreksvaardigheden aan bod zijn gekomen, in hoeverre zijn die van belang?
- Peercoach: Ja, die zijn super belangrijk. Want het was heel grappig, ik had motiverende gespreksvoering in kwartaal 1. En toen ben ik dat eigenlijk gaan toepassen op mijn coachees. En ik merkte dat ik het goed leerde en dat ik een verandering bij hun opmerkte. Want eerst was het heel erg van probeer dat eens, en kijk daar eens naar. En na die module kon ik echt zeggen van diegene moet zelf de oplossing bedenken. Dat kon ik echt toepassen en eerst niet. Ik had het wel bij de training gehad maar wist nog niet precies hoe ik dat moest toepassen. Maar omdat het zo laagdrempelig is hoeft het niet perfect te zijn.
- Bettine: Als je nu terugkijkt naar het afgelopen halfjaar, wat heeft het jou opgeleverd?
- Peercoach: Ik weet heel goed hoe ik met studenten om moet gaan die een jaar onder mij zitten. En het nieuwe mensen leren kennen vond ik heel leuk. En ik heb heel veel geleerd vanuit de training en het toepassen van de gespreksvaardigheden. En hoe je iemand kan helpen. En ik merkte ook dat steeds meer mensen in de klas mij ook om hulp gingen vragen, omdat ik dit op een andere manier ging uitleggen. En ik heb voor mezelf gemerkt dat ik dit heel leuk vind om te doen, ik hoef niet meer per se met ouders of kinderen te werken. Ik vind het ook wel heel erg leuk om deze kant om te gaan. Het is echt goed voor mij geweest omdat ik echt uit m'n comfort zone ben gestapt en voor die klas ben gaan staan. Echt een meerwaarde voor mijn carrière. Je pakt zoveel dingen mee dat je als peercoach ook jezelf beter leert kennen. Ja ik ben er echt heel positief over.
- Bettine: Wat zou je nog willen veranderen?
- Peercoach: - Ik vind dat elke gekoppelde peercoach zijn eigen klas moet lesgeven.
- Het idee dat Kitt had om de peercoaches in de startweek al in te zetten dat moedig ik echt aan, lijkt me heel slim.
- Het lijkt me heel leuk als peercoaches ook een rolletje spelen in de SLC les. Nu breek ik in de les en pik ik een stukje tijd in, maar ik zou het leuk vinden als peercoach wordt opgenomen in de SLC module. Dan wordt de dynamiek ook anders.
- Waar ik in het eerste kwartaal moeite mee had, ik was vaak wat later doordat ik gesprekken had met coachees, maar daar was geen begrip voor. Dat docenten daar meer van op de hoogte zijn dat studenten daar tijd in steken. Dat ze iets flexibeler daarin zijn. Ik heb het zelf wel aan ze uitgelegd, maar er werd wel beetje raar op gekeken, van wat moet je dan doen? Ik heb niet echt het idee dat bij docenten echt duidelijk is wat een peercoach doet. Dat merkte ik ook met gesprekken met de SLC coaches. Dat ik echt 3 a 4 gesprekken nodig had om uit te leggen waar ik nou exact voor ben. En andere docenten kunnen ook doorverwijzen maar dat gebeurt nog niet,

dus dan gaan hun de taak van peercoach overnemen. Bijvoorbeeld met onderzoeksvaardigheden gaan ze extra lessen inplannen, terwijl je dan juist de peercoach inzetten. Dus als docenten iets meer op de hoogte zijn van wat een peercoach precies doet en kunnen doorverwijzen, dat gewoon een hele hoop zal schelen.

- En de deskundigheidsbevorderingstrainingen, die zijn vorige week en het kwartaal daarvoor geweest. Ik vind dat die eerder moeten. Want daar in is echt hele belangrijke informatie in besproken, die eigenlijk gewoon in het begin moeten worden verteld. (bijv. over functiebeperking).

- Het roosteren was een heel groot probleem. Maar als je de gekoppelde de eigen klas laat lesgeven heb je dat probleem niet.

- Ik zou het leuk vinden als in kwartaal 2 toch 2 of 3 momenten worden ingepland in het rooster voor een begeleide les. Want je merkt dat iedereen nu stage loopt op een andere plek. Kwartaal 2 was rooster technisch onmogelijk om af te spreken. Om een dag te plannen was bijna niet te doen, en zeker niet met een hele klas.

- Het moet blijven! Dat hoor ik ook van mijn studenten!

Bettine: Zijn er nog andere dingen die ik niet gevraagd heb die je nog zou willen vertellen of opmerken?

Peercoach: Nee ik denk dat je alles wel uit me hebt gekregen. Ja dit is het wel zo'n beetje.

Bettine: Dan is het goed.

Peercoach: Ik heb nog wel een idee, het lijkt me goed dat peercoaches van het jaar ervoor komen vertellen over hun ervaringen en tips geven. Zodat het niet allemaal weer opnieuw moet worden uitgevogeld. Het lijkt me leuk om die ook te ontmoeten aan het begin.

Peercoach: de verbinding tussen student en school?!

Adviesrapport

Bettine de Gelder, 0838002

Bettine de Gelder
0838002
2013-2014

Begeleider: Monique van Daalen
Opdrachtgever: Kitt Bosman
Hogeschool Rotterdam

Peercoach: de verbinding tussen student en school?!

Adviesrapport volgend op het onderzoeksverslag

Begeleider:

Monique van Daalen
Hogeschool Rotterdam
moniquevandaalen@gmail.com

Student:

Bettine de Gelder
0838002
bettinedegelder@solcon.nl

Praktijkorganisatie

Hogeschool Rotterdam, Instituut Sociale Opleidingen
Museumpark 40
Opdrachtgever: Kitt Bosman

Afstudeeronderzoek HBO pedagogiek

Nieuwerkerk aan den IJssel, juni 2014

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt het adviesrapport '*peercoach: de verbinding tussen student en school?!'* Een adviesrapport naar aanleiding van een onderzoek naar peercoaching binnen de opleiding pedagogiek, Hogeschool Rotterdam. Een onderzoek in het kader van mijn afstuderen binnen de HBO opleiding pedagogiek aan de Hogeschool Rotterdam.

In 2011 is een nieuw concept peercoaching van start gegaan binnen het Instituut Sociale Opleidingen. Peercoaching is een onderdeel van het project 'studiesucces' wat erop gericht is het studie-uitval terug te dringen. Door de HBO raad en de Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten (hierna te noemen VSNU) zijn afspraken gemaakt waarin is vastgelegd dat studenten beter begeleid moeten worden tijdens hun eerste jaar om uitval te voorkomen (Inspectie van het onderwijs, 2009). De vraag die in dit onderzoek centraal staat is hoe peercoaching een optimale bijdrage kan leveren aan het studiesucces van eerstejaars studenten, specifiek binnen de opleiding Pedagogiek. Ter vergelijking is de inzet binnen de overige opleidingen binnen het Instituut Sociale Opleidingen onderzocht.

Dit onderzoek heeft geresulteerd in dit adviesrapport. Ik hoop dat dit rapport mag bijdragen aan betere coaching van eerstejaars studenten en daardoor het vergroten van het studiesucces!

Bettine de Gelder,
Nieuwerkerk aan den IJssel, 2014

Samenvatting

Er is onderzoek gedaan in opdracht van de coördinator peercoaching van de Hogeschool Rotterdam, Instituut voor Sociale Opleidingen. Gericht op het inzicht krijgen in het beeld van peercoaching en mogelijke verbeteringen waardoor het optimaal kan bijdragen aan het studiesucces. De vraagstelling is: *‘Op welke wijze kan peercoaching binnen de voltijd opleiding pedagogiek van de Hogeschool Rotterdam optimaal bijdragen aan het studiesucces van eerstejaars studenten?’* Er zijn enquêtes afgenomen onder docenten pedagogiek en de eerstejaars pedagogiek studenten. Ook zijn er interviews afgenomen met peercoaches, docenten, eerstejaars studenten en de coördinator. Hieruit blijkt dat het beeld van studenten en docenten is dat een peercoach iemand is die kan helpen bij vragen over de organisatie, over specifieke modules en bij het ontwikkelen van studievaardigheden. Gericht op studenten die extra ondersteuning nodig hebben. In de praktijk is er echter nog weinig begeleiding van studenten door peercoaches. Belangrijke oorzaak hiervoor is het ontbreken van een vertrouwensband met de peercoach. Het belang van betrokkenheid en een vertrouwensband, met zowel studenten als docenten, wordt door alle betrokken partijen genoemd en door de literatuur bevestigd. Het eerste kwartaal blijkt essentieel te zijn voor het leggen van contact maar ook het onderhouden van dit contact. Beschikbare tijd wordt gezien als voorwaarde om te kunnen coachen. Roostertechnisch worden hier problemen ervaren. Ook zijn de persoonlijkheid en de vaardigheden van de peercoaches belangrijk. Communicatieve vaardigheden, motiverende gespreksvoering en sociale vaardigheden worden vooral genoemd. Als peercoach moet je enthousiast, empathisch, toegankelijk, betrokken en flexibel zijn. Uiteindelijk zijn er diverse aanbevelingen gedaan om het contact tussen peercoaches, studenten, docenten en peercoaches te verbeteren. De volgende adviezen worden in dit rapport uitgewerkt:

- Rol van peercoach in kwartaal 1 vergroten
- Contact onderhouden met studenten
- Contact onderhouden met studieloopbaancoaches
- Onderlinge communicatie versterken en structuren
- Peercoaching verhelderen bij docenten
- Tijdig (en meer) aandacht voor didactische vaardigheden
- Aandacht voor reflecteren
- Vaste peercoachruimte
- Oud ontmoet nieuw

Dit alles zodat peercoaching een optimale bijdrage kan leveren aan het studiesucces.

Inhoud

Voorwoord	3
Samenvatting.....	4
Inleiding	6
1. Aanleiding.....	7
2. Oplossingen	8
3. Conclusie	9
4. Aanbevelingen	12
Literatuurlijst	16
Bijlagen	18
Bijlage 1 Contract SLC'ers - peercoaches	19
Bijlage 2 Structuur peercoaching ISO	20
Bijlage 3 Info docenten peercoaching.....	21
Bijlage 4 Didactiek in peercoachtraining.....	22
Bijlage 5 Reflecteren.....	23
Bijlage 6 Evaluatie peercoaches	24
Bijlage 7 Overige verbeterpunten	25

Inleiding

In opdracht van de coördinator peercoaching van het Instituut Sociale Opleidingen is er onderzoek gedaan naar peercoaching. In 2011 is een nieuw concept peercoaching van start gegaan binnen het Instituut Sociale Opleidingen (hierna te noemen ISO). Dit in het kader van het project studiesucces wat bedoeld is om het studie-uitval terug te dringen. De Nederlandse regering heeft als doel geformuleerd dat, voor 2020, 50% van de Nederlandse beroepsbevolking tussen de 25 en 44 jaar hoogopgeleid is (De Vijlder, 2006). Eén van de actiepunten die hiertoe moet bijdragen is het terugdringen van uitval en het studiesucces verbeteren (Zijlstra, 2011). Door de HBO raad en de VSNU zijn daarom afspraken gemaakt waarin is vastgelegd dat studenten beter begeleid moeten worden tijdens hun eerste jaar om uitval te voorkomen (Inspectie van het onderwijs, 2009). De vraag is hoe peercoaching hieraan kan bijdragen? Dit heeft geleid tot de volgende probleemstelling:

‘Op welke wijze kan peercoaching binnen de voltijd opleiding pedagogiek van de Hogeschool Rotterdam optimaal bijdragen aan het studiesucces van eerstejaars studenten?’

Er is specifiek gericht op de opleiding pedagogiek en ter vergelijking is de inzet binnen de overige opleidingen binnen het ISO onderzocht. De gegevens zijn verkregen door het afnemen van enquêtes onder eerstejaars studenten en docenten. Naar aanleiding van deze enquêtes hebben een aantal interviews plaatsgevonden. Ook zijn er interviews afgenomen met peercoaches van de opleiding pedagogiek en met de peercoachteams van de opleidingen MWD, SPH, OPGM en CMV, de coördinator peercoaching, docenten pedagogiek en de jaarcoördinator van pedagogiek jaar 1. Er is literatuuronderzoek gedaan en er zijn documenten en mediaproducten bestudeerd. Dit heeft geleid tot een conclusie en aanbevelingen voor de opdrachtgever die in dit adviesrapport worden uitgewerkt. De doelstelling van dit onderzoek is dat het kennis en inzicht geeft in het huidige beeld van peercoaching en inventariseert hoe peercoaching mogelijk verbeterd kan worden. Dit zodat peercoaching optimaal kan bijdragen aan het studiesucces van eerstejaars voltijd pedagogiek studenten.

In dit verslag worden allereerst de kaders van het onderzoek geschetst in de aanleiding, vervolgens wordt er gekeken naar de mogelijke oplossingsrichtingen. De conclusies die getrokken kunnen worden uit het onderzoek zijn beschreven en hieruit volgen een aantal aanbevelingen voor de opdrachtgever. Een aantal hiervan zijn uitgewerkt in de bijlage.

1. Aanleiding

Voordat er gekeken wordt naar oplossingen voor de probleemstelling wordt er eerst een kader geschetst van het probleem. Het onderzoek vindt plaats binnen de Hogeschool Rotterdam, specifiek het Instituut Sociale Opleidingen. Binnen het ISO worden opleidingen aangeboden op bachelor, master en associated degree niveau (Hogeschool Rotterdam, n.d.). Het onderzoek is gericht op het eerste jaar van de voltijd bachelor opleiding pedagogiek. Ter vergelijking wordt er gekeken naar de overig voltijd bachelor opleidingen binnen het ISO, namelijk: SPH, MWD, CMV en OPGM.

Voor elke Hogeschool of Universiteit is het studiesucces, ook wel studierendement genoemd, van belang. Studierendement staat voor: *“de maat die aangeeft welke percentage van een groep starters aan een opleiding binnen een bepaald tijdsbestek een onderwijsperiode met succes afrondt.”* (van Berkel, Jansen & Bax, 2012, p. 12). De Hogeschool Rotterdam heeft hiervoor het project ‘studiesucces’. Om een zo hoog mogelijk rendement te behalen zet zij een aantal dingen in, onder andere: startgesprekken, studieloopbaancoaching, summerschool, autumnschool en peercoaching (Vereniging Hogescholen, 2010). De peercoach is er om medestudenten te helpen bij diverse vragen zoals het ontwikkelen van studievaardigheden, maar ook vragen over specifieke vakken. Het doel van peercoaching is bijdragen aan het verhogen van het studiesucces (Hogeschool Rotterdam, 2011). Peercoaching is gebaseerd op ‘pedagogy of excellence’, een aanpak die ontworpen is door Professor Bermeo (UCLA profs, n.d.). In dit programma staan de intrinsieke kwaliteiten en aspiraties van de studenten centraal. Het gaat ervan uit dat de talenten en kwaliteiten van excellente studenten gebruikt kunnen worden om andere studenten te laten excelleren. Leeftijdsgenoten gaan in de adolescentie een grote rol spelen en kunnen medestudenten helpen en ondersteunen in hun ontwikkeling (Malschaert & Traas, 2008).

In 2006 is men gestart met de inzet van peercoaches. Dit waren vierdejaarsstudenten die eerste-, en tweedejaars studenten ondersteunde. Dit was een verplicht onderdeel. Vanaf 2011 is men overgegaan op de inzet van betaalde peercoaches die worden aangestuurd door de coördinator peercoaching. Gebruik maken van peercoaches was vanaf toen vrijwillig (Bos & Rodenburg, 2010). De coördinator heeft gesignaleerd dat peercoaching nog weinig wordt ingezet en vooral gebruikt door studenten die dreigen uit te vallen, dit terwijl het ook bedoeld is voor studenten die excelleren. In het eerste jaar is het studie-uitval het hoogst, hier wordt peercoaching het meest ingezet en is het onderzoek op gericht (CBS, 2013). De evaluaties tonen aan dat het voor de studenten die er gebruik van hebben gemaakt, positieve resultaten oplevert, maar dat er in verhouding nog weinig studenten een beroep doen op de peercoach. Dit maakt dat de mogelijkheden nog niet optimaal benut worden en dat peercoaching nog niet optimaal bijdraagt aan het studiesucces. Hoe dit wel kan is onderzocht in dit onderzoek. De gevonden oplossingen en aanbevelingen worden uitgewerkt in de komende hoofdstukken.

2. Oplossingen

De hoofdvraag in dit onderzoek is:

‘Op welke wijze kan peercoaching binnen de voltijd opleiding pedagogiek van de Hogeschool Rotterdam optimaal bijdragen aan het studiesucces van eerstejaars studenten?’

Om hier een antwoord op te vinden is deze hoofdvraag verdeeld in een aantal deelvragen, dit zijn:

1. Welke vaardigheden en middelen hebben peercoaches binnen de voltijd opleiding pedagogiek, nodig om bij te kunnen dragen aan het studiesucces van eerstejaarsstudenten?
2. Hoe wordt peercoaching op dit moment ingezet binnen de voltijd opleiding pedagogiek?
3. Wat is het huidige beeld van peercoaching van voltijd pedagogiek studenten?
4. Wat is het huidige beeld van peercoaching van SLC'ers en docenten binnen de opleiding pedagogiek?
5. Hoe worden peercoaches binnen de andere voltijd opleidingen van het Instituut Sociale Opleidingen ingezet?

De beantwoording van deze deelvragen leidt tot een aantal mogelijke oplossingen voor het probleem. Zo is er allereerst gekeken naar de vaardigheden en middelen die peercoaches nodig hebben om bij te kunnen dragen aan het studiesucces. Dit is gedaan aan de hand van de profielschets van de Hogeschool Rotterdam, literatuur en ervaringen van huidige peercoaches. Ook is er gekeken naar de training die peercoaches in het eerste kwartaal aangeboden krijgen. Een aantal elementen worden hierin gemist door de peercoaches. Ook worden in de interviews een aantal vaardigheden en persoonlijkheidskenmerken genoemd van een peercoach. Hierin liggen een aantal verbeterpunten voor de peercoaches zelf en de training van de peercoaches vanuit de Hogeschool Rotterdam.

Ook is er onderzoek gedaan naar de organisatie van peercoaching, hoe wordt het op dit moment ingezet. Het beleid van de Hogeschool Rotterdam, de organisatie, het aantal peercoaches en de aansturing. Hieruit blijkt dat er de eerste twee kwartalen nog een duidelijk kader is waarbinnen peercoaches handelen, er wordt een training geboden, er worden peercoachlessen ingeroosterd en de meeste peercoaches hebben nog contact met de studieloopbaancoaches. Na deze kwartalen worden de peercoaches vrij gelaten en is als aansturing alleen tweemaal per kwartaal intervisie. Elke peercoach voert het beleid dan anders uit. Ook hier liggen mogelijke oplossingen voor de verbetering van peercoaching.

Er is onderzoek gedaan naar het beeld dat studenten en docenten hebben van peercoaching. Dit door het afnemen van een enquête en naar aanleiding hiervan een aantal interviews. Er is gekeken of het beeld dat studenten en docenten hebben, overeenkomt met de daadwerkelijke functies en taken van een peercoach. Waarvoor zouden studenten naar een peercoach stappen en voor wat zouden docenten doorverwijzen naar een peercoach. Zit hier een mogelijke onduidelijkheid of verschil in of komt dit overeen?

Als laatste zijn er interviews afgenomen met alle peercoach teams van de overige opleidingen. Er is gekeken naar de organisatie van peercoaching binnen de opleidingen, maar ook de verwachtingen van studenten, de vragen die ze krijgen en de samenwerking met studieloopbaancoaches. Welke aanpak wordt door hun gehanteerd en wat zijn daar de effecten van? Zo kan worden gekeken of er misschien oplossingen liggen die andere teams hebben uitgetoetst en wat beter werkt.

Deze vragen hebben gezorgd voor een grote hoeveelheid gegevens en mogelijke oplossingen om de inzet van peercoaching te verbeteren. Deze worden in de conclusie en aanbevelingen verder toegelicht.

3. Conclusie

Aan de hand van de afgenomen enquêtes en interviews en de bestudeerde literatuur en documenten kunnen een aantal conclusies getrokken worden. Als er gekeken wordt naar de vaardigheden en middelen die peercoaches nodig hebben om bij te dragen aan het studiesucces zijn er een aantal dingen van belang. Vanuit de training wordt de volgende omschrijving van eigenschappen en vaardigheden van een peercoach gehanteerd: *“Hij of zij is communicatief vaardig, kan zich inleven in een ander, kan goed samenwerken en problemen analyseren en is zelf ook goed (geworden) in plannen en organiseren. Daarnaast is een peercoach sociaal, pro actief en kan echt als rolmodel fungeren. Uiteraard beschikt een peercoach over goede studieresultaten, een realistisch zelfbeeld en heeft hij of zij een positieve uitstraling”* (van Bommel & Klinkenberg, 2011, p. 6.). Uit de interviews blijkt dat communicatieve vaardigheden het belangrijkste zijn en de literatuur benoemt het als voorwaarde voor effectief coachen (Kouwenhoven, 2007). Specifiek luisteren en doorvragen worden genoemd. Door meerdere peercoaches wordt motiverende gespreksvoering genoemd als een veelvuldig ingezette methodiek. Dit is erop gericht studenten intrinsiek te motiveren voor verandering (Miller & Rollnick, 2011). Motivatie is een voorwaarde voor ontwikkeling en daarmee ook een voorwaarde voor studiesucces (Smid, 2011). Wanneer studenten zich ondersteund voelen door een begeleider heeft dit weer een positieve invloed op hun motivatie (Vansteenkiste, Soenens, Sierens e.a., 2005). Motiveren is dan ook een belangrijke taak van de peercoach en motiverende gespreksvoering een belangrijke vaardigheid. Nog veel gemiste vaardigheden zijn didactische vaardigheden. Veel peercoaches, van alle opleidingen, geven aan deze vaardigheden te missen in de training. Er wordt van hen verwacht peercoachlessen te geven maar zij voelen zich niet competent om voor een klas te staan en een verhaal over te brengen. Ze willen graag handvatten krijgen voor hoe zij een les kunnen voorbereiden en kunnen geven.

Ook zijn er in de interviews veel elementen genoemd die van met de houding van een peercoach te maken hebben. Zoals in de omschrijving van van Bommel & Klinkenberg (2011) staat moet een peercoach sociaal, proactief en positief zijn. Volgens peercoaches moeten daar nog een aantal elementen bij. Zo moet een peercoach betrokken zijn op de studenten door een eerlijke, enthousiaste, open en nieuwsgierige houding. De grondhouding van Rogers: echtheid, onvoorwaardelijke positieve gezindheid en empathie (Rigters, 2010). Een vaardigheid die door niemand wordt genoemd en die niet in het profiel beschreven is, is reflecteren. Dit is volgens Reekers (2004) de belangrijkste vaardigheid als coach en mag dan ook niet ontbreken als het gaat om vaardigheden van een peercoach.

Als er gevraagd wordt naar welke middelen peercoaches nodig hebben om te kunnen coachen worden er voornamelijk twee dingen genoemd, namelijk: tijd en ruimte. Veel peercoaches geven aan moeilijk tijd vinden om af te spreken met hun studenten doordat het roosterteknisch vaak niet op elkaar aan sluit en er periodes zijn dat ze het zelf erg druk hebben. Tijd is echter een voorwaarde om een coachingsrelatie op te bouwen (Kouwenhoven, 2007). Daarnaast geven veel peercoaches aan graag een vaste ruimte te zien voor peercoaches. Dit zodat er een vaste, rustige plek is waar afgesproken kan worden, daarnaast vergroot het de zichtbaarheid en herkenbaarheid van de peercoach.

Ten tweede is er gekeken naar hoe peercoaching op dit moment wordt ingezet binnen de opleiding pedagogiek. Vanuit de Hogeschool wordt er verwacht van de peercoaches dat zij fungeren als rolmodel en er zorg voor dragen dat studenten het beste uit hun studie kunnen halen (Hogeschool Rotterdam, 2011). Elke peercoach krijgt 2 klassen toebedeeld van wie zij de peercoach zijn. Aan het begin zijn er nog aanpassingen gedaan in deze indeling bij de opleiding pedagogiek door onvervulde vacatures. Tijdens de introductieperiode zijn een aantal peercoaches actief geweest, dit wordt door peercoaches gezien als voordeel omdat zij al contact hebben gelegd met de studenten. Vervolgens worden er in het eerste kwartaal peercoachlessen ingeroosterd bij alle klassen. Deze moeten worden verdeeld worden over de beschikbare peercoaches. Dit levert de eerste problemen op, er ontstaat

verwarring bij studenten en peercoaches kunnen veelal geen les geven aan hun eigen klassen. Na kwartaal één is er geen programma meer maar moeten de peercoaches de peercoaching zelf vormgeven. Twee keer per kwartaal krijgen ze intervisie met het team bij de coördinator peercoaching. Uit de interviews blijkt dat de inzet per peercoach verschilt. Dit komt mede doordat coaching voor een groot deel afhankelijk is van de persoonlijkheid van de coach. Deze is opgebouwd uit waarde, overtuigingen en houding en deze verschillen per peercoach (de Haan & Burger, 2011). Onderling is er vrijwel geen communicatie, op af en toe whatsapp contact en de intervisie bijeenkomsten na. Geen van de peercoaches heeft op dit moment contact de studieloopbaancoaches van de aan hun gekoppelde klassen. Aan het begin van het jaar nog wel, maar dit neemt af in de loop van het jaar. Het contact met studenten is verschillend per peercoach. Er zijn peercoaches die alleen contact hebben met de studenten die ze begeleiden, sommige hebben contact via facebook of via de mail. Het eerste kwartaal is cruciaal als het gaat om contact leggen, blijkt uit de interviews en literatuur. De hulp die de peercoaches bieden verloopt over het algemeen face tot face en is voornamelijk gericht op vakinhoudelijke vragen en vragen over studievoordigheden.

Er is onderzoek gedaan naar het beeld van studenten en docenten van peercoaching. Dit is gedaan door een enquête af te nemen onder alle eerstejaars pedagogiek studenten en een aparte enquête onder de docenten van pedagogiek. Naar aanleiding van deze enquêtes zijn een aantal interviews afgenomen.

Studenten zien een peercoach als iemand die kan helpen, ondersteunen en begeleiden bij moeite en problemen. Een peercoach kan vooral helpen als het gaat om het ontwikkelen van studievoordigheden en vragen over de organisatie van de Hogeschool Rotterdam, geven de studenten aan. Het contact dat studenten hebben (gehad) met een peercoach is bij maar bij 8 % individueel, het over grote deel heeft klassikaal contact gehad met de peercoach. Tijdens de interviews wordt aangegeven dat ze graag willen dat de peercoach meer betrokken is bij de klas, dat ze vaker langskomen. Nu hebben ze de peercoach 1 keer gezien en zijn er studenten die hun peercoach nog nooit gezien hebben, daardoor is de drempel hoog om naar hun peercoach toe te gaan.

Docenten zien een peercoach als een (ouderejaars) student die ondersteuning biedt aan medestudenten. Gericht op het wegwijs en vertrouwd raken binnen de Hogeschool Rotterdam en het ondersteunen bij het leren studeren. Ze zouden studenten doorverwijzen bij onvoldoende studievoordigheden en onvoldoende resultaten. Echter 65 % verwijst nooit door naar een peercoach en 20% zelden. Doen ze dit wel komt er zelden hulp op gang, geven de docenten aan. Peercoaching is in opzet laagdrempelig maar in de uitvoering nog niet. Om het laagdrempelig te maken moet de peercoach vaker langskomen, zichzelf laten zien en het contact met de studieloopbaancoach onderhouden. Over het algemeen wordt het wel gezien als een waardevolle toevoeging voor de opleiding en nuttig voor de studenten.

Om deze gegevens te vergelijken is er onderzoek gedaan naar de inzet van peercoaching binnen de overige opleidingen binnen het ISO. Hiervoor zijn interviews afgenomen met de teams van de diverse opleidingen. Deze teams bestaan elk uit 3 peercoaches. Tussen de teams is alleen het eerste kwartaal, tijdens de training, contact geweest. De inzet verschilt dan ook per team. Wel komt de definitie van wat een peercoach is redelijk overeen, namelijk iemand die studenten ondersteunt die dat nodig hebben. Elementen die door een enkeling ook genoemd worden zijn het wegwijs maken en het zijn van een binding tussen school en student. Vooral de introductieweek en de peercoachlessen worden hier als mogelijkheden gezien om contact te leggen met de klassen. Dit gebeurde echter nog niet altijd omdat het roostertechnisch niet altijd mogelijk was om lessen aan de eigen klassen te geven. Tijdens deze periode zijn alle peercoaches ook één keer langs geweest tijdens de SLC lessen. Het team van SPH heeft dit doorgezet en is later nog een keer gegaan. De andere teams hebben geen contact meer met de studieloopbaancoaches en hebben alleen via facebook of mail nog contact de studenten. De hulp die per team en per peercoach anders. Zo heeft de ene een aantal vaste trajecten terwijl de ander niemand begeleid of een aantal losse afspraken heeft. De vragen die gesteld worden

zijn veel vakgericht of gericht op studievaardigheden, in het bijzonder plannen wordt veelvuldig genoemd.

Uiteindelijk kan er worden geconcludeerd dat een peercoach gezien wordt als iemand die ondersteuning biedt aan studenten met vragen over de organisatie, studievaardigheden en vakinhoudelijke vragen om uiteindelijk de resultaten te verbeteren. Door iedere peercoach wordt dit anders vorm gegeven en onderlinge communicatie is er weinig tot niet. Over het algemeen wordt nog weinig de hulp van een peercoach gevraagd en een belangrijke oorzaak hiervoor wordt door alle partijen genoemd: namelijk het belang van betrokkenheid en een vertrouwensband. Er moet een vertrouwensband worden opgebouwd tussen peercoach en student voordat ze worden benaderd met vragen. Zo bleek ook uit het onderzoek van het Nederlands Jeugd Instituut (2013) dat de kwaliteit van de relatie tussen de coach en coachee één van de belangrijkste aspecten is voor het succes van de coaching. Een veilig gevoel bij de coach is een voorwaarde voor coaching (Kouwenhoven, 2007). Unaniem wordt door iedereen, peercoaches, docenten, coördinator en studenten het belang van het eerste kwartaal genoemd. De introductieweek, peercoachlessen en SLC lessen worden gezien als mogelijkheden om contact te hebben met de studenten en een band op te bouwen. Ook zijn de individuele kwaliteiten van de peercoaches erg belangrijk, coaching is sterk afhankelijk van de persoonlijkheid en vaardigheden (de Haan & Burger, 2011).

4. Aanbevelingen

Naar aanleiding van het onderzoek en de getrokken conclusies zijn er een aantal aanbevelingen die bijdragen aan het vergroten van het aandeel van peercoaching aan het studiesucces.

Rol van peercoach in kwartaal 1 vergroten

Uit het onderzoek is gebleken dat het opbouwen van een relatie met de klas en met de studenten van essentieel belang is voor de verdere coaching en de verbinding tussen de Hogeschool Rotterdam en de student. Het is zelfs een voorwaarde om te kunnen spreken van coaching. Daarbij is het eerste kwartaal belangrijk voor het leggen van contact met de studenten. Tijdens deze periode zijn sommige studenten onzeker en hebben zij belang bij hulp van een ouderejaars student. Er zijn een aantal elementen die kunnen bijdragen aan het creëren van de voorwaarden en ruimte om een relatie op te bouwen met de klas en met de studenten individueel.

- Daarvoor is allereerst de voorbereiding essentieel. Voordat de introductieweek is gestart is het belangrijk om alle vacatures vervuld te hebben en een kloppende indeling te hebben van de klassen. Verwisseling van peercoaches zorgt voor verwarring bij studenten en studieloopbaancoaches.
- Vervolgens is de introductieweek een week waarin veel gebruik gemaakt kan worden van peercoaches. In het interview met de coördinator peercoaching en met de jaarcoördinator pedagogiek jaar 1 kwam al naar voren dat de nieuwe peercoaches onderdeel zijn van de introductieweek commissie. Tijdens deze week kunnen de peercoaches meerdere malen in contact komen met hun klassen en gezamenlijk opdrachten uitvoeren. Dit uitvoeren van opdrachten is specifiek van belang omdat de peercoach dan een onderdeel van de klas wordt. Door docenten en peercoaches wordt benadrukt dat deze betrokkenheid en gelijkwaardigheid heel belangrijk is. Ook is het goed om peercoaches meerdere keren een rol te geven zodat er geen studenten zijn die de peercoach hebben gemist omdat zij niet aanwezig waren. Hierdoor wordt voorkomen dat er studenten zijn die hun peercoach nog nooit gezien hebben.
- Ook na de introductieweek is het belangrijk om in beeld te blijven als peercoach. Hiervoor is het nodig om betrokken te blijven bij de klassen en meerdere keren aanwezig te zijn tijdens SLC lessen en peercoachlessen te geven aan de eigen klassen.
- Peercoachlessen zijn op dit moment roostertechnisch lastig in te plannen. Veel peercoaches kunnen ze niet aan hun eigen klassen geven. Een optie hiervoor is dat de peercoach zelf een uur kan inroosteren in overleg met de klas. Dit zodat beide partijen kunnen en de lessen aan de eigen klas gegeven kunnen worden. Als voordeel van deze lessen wordt onder andere genoemd dat studenten meer durven te vragen doordat er geen docent bij aanwezig is.

Het eerste kwartaal is dus heel belangrijk om het contact tussen peercoach en student te leggen en om als peercoach de verbinding te worden tussen Hogeschool en student. Zodat je als peercoach ook daadwerkelijk een rolmodel wordt en studenten wegwijs kan gaan maken binnen de Hogeschool.

Het contact onderhouden

Zoals hiervoor al kort is benoemd is het onderhouden van het contact vervolgens zeer belangrijk. Het beeld van meerdere peercoaches is dat de studenten naar hun toe komen met vragen en of problemen. Gebleken is dat dit niet gebeurt als er geen relatie is tussen de coach en student. Daarom is het van belang om als peercoach het contact met studenten in de loop van het jaar te onderhouden. Dit zodat de drempel laag is en blijft om naar de peercoach toe te gaan met vragen. Er zijn meerdere mogelijkheden om dit contact te onderhouden.

- De meeste klassen hebben tegenwoordig een klassenfacebook. Door lid te zijn van deze facebook en hier af en toe iets op te posten blijf je up to date van wat de klas bezighoudt doormiddel van social media.

- Daarnaast is het goed om afspraken te maken met de studieloopbaancoaches. Minimaal één keer per kwartaal langs gaan bij de SLC lessen en mee te doen met de lessen is belangrijk om zichtbaar te blijven. Eén van de peercoaches gaf ook aan graag nog elk kwartaal een peercoaches in te kunnen roosteren. Tijdens deze bijeenkomst kan er aandacht worden besteed aan mogelijke struikelvakken en is er gelegenheid om vragen te stellen aan elkaar en aan de peercoach. Hiervoor moet gekeken of dit mogelijk is in het rooster.

Het gaat om het actief en zichtbaar blijven. Dan pas zullen studenten op een peercoach af stappen en hun vragen stellen.

Contact onderhouden met studieloopbaancoaches

Een andere zeer belangrijke schakel in het contact met studenten en het signaleren van mogelijke vragen en problemen zijn studieloopbaancoaches. Zij kunnen studenten doorverwijzen naar de peercoach. Daarvoor is het wel van belang dat de peercoaches in beeld blijven bij de studieloopbaancoaches. In het onderzoek blijkt dat er vrijwel alleen het eerste kwartaal contact is met de studieloopbaancoach en dit in de loop van het jaar verdwijnt. Er is op dit moment onduidelijkheid bij de studieloopbaancoaches wiens taak dit is en bij de peercoaches over het belang hiervan. Deze twee elementen kunnen verbeterd worden.

- Dit kan gedaan worden door allereerst duidelijke afspraken te maken over wiens verantwoordelijkheid het is contact te onderhouden. De voorkeur van de onderzoeker gaat uit naar de verantwoordelijkheid leggen bij de peercoach. Daarvoor is het wel belangrijk dat peercoaches hier het belang van inzien. Studieloopbaancoaches kunnen een belangrijke schakel zijn als het gaat om het signaleren van vragen en problemen en het adviseren van passende hulp. De peercoach moet één van de mogelijke hulp worden, en dat is op dit moment nog niet bij veel docenten. In bijlage 1 wordt een voorbeeld gegeven van hoe een contract eruit zou kunnen zien.
- Het onderhouden van contact kan op meerdere manieren. Het duidelijkst voor zowel studieloopbaancoaches als peercoaches is hier regelmaat in aan te brengen. Bijvoorbeeld door het één keer per maand een mail te sturen als peercoach. In deze mail zal staan welke studenten er op dit moment begeleidt worden door de peercoach, hoofdzaken van de begeleiding en de vraag of er andere studenten zijn die mogelijke begeleiding nodig hebben. Daarnaast is het goed om te kijken of er thema's klassikaal spelen waarbij een peercoach een rol kan spelen. Daarnaast is het goed dat er één keer per kwartaal een gesprek wordt gepland, waarbij zo nodig studenten kunnen worden doorgesproken en gekeken kan worden naar mogelijkheden voor het komende kwartaal. Dit zorgt voor structureel contact tussen studieloopbaancoach en peercoach en voor een betere samenwerking. Doordat de lijntjes korter zijn, één van de belangrijke elementen die door docenten wordt genoemd, zal eerder de hulp van een peercoach ingeschakeld worden.

Onderlinge communicatie versterken en structureren

Het contact tussen de peercoaches binnen een team en tussen de teams is op dit moment minimaal. Door diverse teams en peercoaches wordt aangegeven dit graag meer te willen. Dit zodat er ervaringen kunnen worden uitgewisseld en werkbare werkvormen uitgewisseld kunnen worden.

- Eén van de peercoaches stelt voor om weer een teamcaptain aan te stellen per team. Hij of zij is verantwoordelijk voor de onderlinge communicatie en afstemming binnen het team. Daarnaast kan hij of zij overleggen met de teamcaptains van de overige teams. Samen kunnen zij de geboden hulp bespreken en afstemmen. In bijlage 2 is een organigram weergegeven.
- Ook is het mogelijk om twee keer in het jaar een bijeenkomst te organiseren met alle peercoaches waar ervaringen uitgewisseld kunnen worden. Een aantal peercoaches is op dit moment onzeker over hoe zij het aanpakken en wil graag met andere peercoaches in gesprek over hoe zij het doen.

Het versterken van het onderling contact vergroot de competentie en professionalisering van de individuele peercoaches en een eenduidige werkwijze.

Peercoaching verhelderen bij docenten

Bij een aantal docenten is er op dit moment nog onduidelijkheid over het doel van peercoaching, de verhouding tussen peercoach en studieloopbaancoach en de hulp die een peercoach kan bieden.

Welke student kan ik doorverwijzen en wat kan ik vervolgens verwachten van een peercoach?

- Dit kan onder andere beter afgestemd worden door het contact tussen peercoach en studieloopbaancoach te versterken. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van een contract waarin verantwoordelijkheden en taken beschreven staan. Team SPH heeft dit gedaan en heeft aan het begin afspraken gemaakt met alle studieloopbaancoaches. Een format hiervoor kan ervoor zorgen dat er geen elementen worden overgeslagen, en peercoaching bij alle studieloopbaancoaches hetzelfde wordt uitgelegd. In het contract van bijlage 1 is het doel van peercoaching weergegeven en de taken van studieloopbaancoach en peercoach.
- Daarnaast kan aan het begin van het jaar peercoaching opnieuw onder de aandacht worden gebracht. Niet alleen doormiddel van een presentatie maar ook doormiddel van digitaal informatie. Een aantal docenten zijn niet aanwezig geweest bij de startbijeenkomst en missen hierdoor de gegeven informatie. Door dit ook digitaal beschikbaar te hebben kan dit voorkomen worden. Ook kan dit naar nieuwe docenten gemaïld worden op het moment dat zij in dienst treden bij de Hogeschool. Zo wordt ook voorkomen dat nieuwe studieloopbaancoaches nog niet gehoord hebben van peercoaching. Bijlage 3 vormt een voorbeeld hiervan. Door deze flyer per opleiding aan te passen en de gegevens van de peercoaches erop weer te geven wordt voorkomen dat contactgegevens kwijt zijn.

Tijdig (en meer) aandacht voor didactische vaardigheden

Aan het begin van het jaar hebben (bijna) alle peercoaches een peercoachtraining gevolgd. Volgens een aantal peercoaches werd aan het eind van de training een beetje aandacht besteed aan didactische vaardigheden, maar volgens de meeste peercoaches ontbrak dit onderwerp. Ook in de studiehandleiding is dit niet terug te vinden. Vanaf week 1 stonden de peercoaches wel voor een klas om peercoachlessen te geven. Hierbij miste de peercoaches de didactische kennis die nodig is om lessen te kunnen ontwerpen en te geven. Aangezien het meeste contact dat een peercoach met studenten heeft klassikaal is, is het belangrijk om hier aandacht aan te besteden. Gedurende deze peercoachlessen is het van belang om nuttige informatie te vertellen, maar ook een luisterend oor te zijn voor de studenten en vragen te beantwoorden. Peercoaches vonden het lastig om dit met elkaar te combineren en voelden zich hierin niet competent.

- Het is dan ook belangrijk om dit onderwerp toe te voegen aan de cursus. Dit aan het begin van de training. Gedurende het eerste kwartaal is het contact dat peercoaches hebben hoofdzakelijk klassikaal. Na het eerste kwartaal komt de nadruk meer te liggen op het individuele contact en daar kan dan ook in de loop van de training meer aandacht aan besteed worden. Er zal aandacht moeten worden besteed aan het voorbereiden van een bijeenkomst en het klassenmanagement. In bijlage 4 wordt een samenvatting weergegeven van kennis die hiervoor kan worden gebruikt. Door het doen van rollenspellen kan er ook geoefend worden tijdens de bijeenkomsten.

Aandacht voor reflecteren

Als coach en überhaupt als professional is het belangrijk om te kunnen reflecteren. Voor een coach is het zelfs één van de belangrijkste vaardigheden volgens Reekers (2004). Door te reflecteren kun je je eigen vaardigheden verbeteren en kan de geboden hulp verbeterd worden.

- Gedurende de training wordt hier aandacht aan besteed door de peercoaches reflectieverslagen te laten schrijven en een eindverslag waarin reflectie een belangrijk onderdeel vormt. In het profiel van een peercoach wordt dit echter niet benoemd als

vaardigheid of competentie. Het advies is hier meer aandacht aan te besteden in de loop van het jaar. Dit zorgt ervoor dat peercoaches zichzelf verbeteren en het bijdraagt aan de professionalisering van de peercoaches. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van de spiraal van Korthagen. Deze wordt weergegeven in bijlage 5.

Vaste peercoachruimte

Op de vraag welke middelen een peercoach nodig heeft om te kunnen functioneren werd meerdere malen een vaste ruimte genoemd. Ook in de interne evaluatie van 2010 (Hogeschool Rotterdam) kwam deze wens van peercoaches naar voren.

- Een vaste ruimte met een tafel en mogelijk computer heeft een aantal voordelen. Peercoaches zijn zo zichtbaar aanwezig op de opleiding, hebben een fysieke ruimte waar ze af kunnen spreken met studenten en gesprekken kunnen voeren. Ook is er de mogelijkheid om gelijk studenten te registreren in het registratiesysteem van peercoaching. Daarnaast kan het een plek zijn waar peercoaches elkaar ontmoeten zodat het onderlinge contact weer verder wordt versterkt.

Oud ontmoet nieuw

Elk jaar komt er een nieuw lichting peercoaches. Deze krijgen opnieuw een cursus en gaan opnieuw hun eigen draai geven aan peercoaches en pakken het op hun manier aan. Dit heeft positieve kanten, maar tegelijk gaat er ook een hoop kennis en ervaring verloren. Peercoaches liepen tegen het feit aan dat zij sommige dingen organiseerde die achteraf eerdere jaren ook niet effectief bleken te zijn. De coördinator peercoaching is hiervoor op dit moment de enige die ervaring kan overbrengen.

- Als oplossing hiervoor kan gekeken worden naar de mogelijkheid om aan het eind van het jaar of aan het begin van het nieuwe seizoen een bijeenkomst te organiseren met (een aantal) oude peercoaches en de nieuwe. Tijdens deze bijeenkomst kunnen ervaringen worden uitgewisseld. Dit draagt bij de effectiviteit doordat er minder dingen opnieuw hoeven worden uitgevonden.
- Door dit ook digitaal in te laten vullen kan het vastgelegd worden voor de komende jaren. In bijlage 6 wordt een voorbeeld gegeven van een evaluatie formulier. Door dit door de peercoaches in te laten vullen en te verzamelen kunnen nieuwe peercoaches zich voorbereiden en kunnen ervaringen worden verzameld.

Door deze adviezen op te volgen en toe te passen kan de peercoach een steeds meer verbindende rol krijgen tussen school en student. Er komt meer contact tussen peercoach en studenten waardoor er eerder gevraagd zal worden naar begeleiding. Dit alles zodat peercoaching een grotere bijdrage zal kunnen leveren aan het studiesucces.

Literatuurlijst

Bax, A., Berkel, H., van. & Jansen, E. (2012). *Studiesucces bevorderen: het kan en is niet moeilijk*. Den Haag, Nederland: Boom Lemma uitgevers.

Bommel, E, van. & Klinkenberg, S. (2011). *Peercoaching*. Rotterdam, Nederland: Team ontwikkeling – Hogeschool Rotterdam.

Bos, S. & Rodenburg, H. (2010) *Notitie harmonisatie peercoaching*. Rotterdam, Nederland: Hogeschool Rotterdam.

CBS. (2013). *Hoger beroepsonderwijs, studievoortgang vanaf startjaar 1995*. Verkregen op 20 november, 2013 van:

<http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=71200NED&D1=0-7,22-29&D2=0&D3=0&D4=0&D5=0&D6=0&D7=a&HD=090106-1101&HDR=G1,G2,G3,G5,T&STB=G4,G6>

Galan, K., de. (2010). *Didactiek voor trainers*. Verkregen op 6 juni, 2014 van:

<http://www.schoolvoortraining.nl/wp-content/uploads/2013/01/Folder-didactiek-voor-trainers.pdf>

Groen, M. (2006). *Reflecteren de basis*. Groningen/Houten, Nederland: Noordhoff Uitgevers.

Haan, E., de. & Burger, Y. (2011). *Coachen met collega's: praktijkboek individuele consultatie*. Assen, Nederland: Van Gorcum.

Hogeschool Rotterdam. (2011). *Implementatie peercoaching ISO*. Verkregen via opdrachtgever, K. Bosman.

Hogeschool Rotterdam. (n.d.) *Sociale opleidingen*. Verkregen op 6 november, 2013 van:

<http://www.hogeschoolrotterdam.nl/bedrijven/sectoren/sociale-opleidingen>

Inspectie van het Onderwijs. (2009). *Uitval en rendement in het hoger onderwijs*. Verkregen op 25 april, 2014 van:

http://www.onderwijsinspectie.nl/binaries/content/assets/Actueel_publicaties/2009/Werken+aan+en+beter+rendement+-+achtergrondrapport.pdf

Kouwenhoven, M. (2007). *Het handboek voor strategisch coachen*. Amsterdam, Nederland: Boom/Nelissen.

Leraar24 (2011). *Dossier: Klassenmanagement*. Verkregen op 6 juni, 2014 van:

<http://www.leraar24.nl/dossier/3227/klantenmanagement>

Malschaert, H.& Traas, M. (2008). *Basisboek opvoeding*. Baarn, Nederland: HB uitgevers.

Miller, W.R. & Rollnick, S. (2011). *Motiverende gespreksvoering*. Nederland: Ekklesia.

Reekers, M. (2004) *Coachen in het hoger beroepsonderwijs*. Soest, Nederland: Nelissen.

Rigter, J. (2010). *Het palet van de psychologie*. Bussum, Nederland: Uitgeverij Coutinho.

Rooijen, van – Mutsaers, K., Ince, D. & Rietveld, L. (2013). *Wat werkt bij supervisie, intervisie en coaching?* Verkregen op 23 september, 2013 van:

<http://www.nji.nl/nl/Kennis/Databanken/Databank-Wat-werkt/Wat-werkt-bij-supervisie,-intervisie-en-coaching>

UCLA profs. (n.d.). *Adolfo Bermeo*. Verkregen op 24 januari, 2014 van:

<http://www.uclaprofs.com/profs/bermeo.html>

Vansteenkiste, M., Soenens, B., Sierens, E., & Lens, W. (2005). Hoe kunnen we leren en presteren bevorderen? Een autonomie- ondersteunend versus controlerend schoolklimaat. *Caleidoscoop*, 17, 18-25.

Vereniging Hogescholen. (2010.) *Studiesucces voor iedereen bij de Hogeschool Rotterdam*. Verkregen op 30 september, 2013 van: <http://www.vereniginghogescholen.nl/onderwijs/699>

Bijlagen

Bijlage 1 Contract SLC'ers - peercoaches

Studiejaar:	
Studieloopbaancoach:	
Peercoach:	
Klas:	

Doel peercoaching	Studenten het beste uit hun studie laten halen! Daarmee bijdragen aan het studiesucces.
Doelgroep peercoach	Alle studenten, zowel de studenten die extra ondersteuning nodig hebben als de student die extra uitdaging zoekt.
Soorten hulp	De peercoach kan helpen bij allerlei soorten vragen, bijvoorbeeld: - Wegwijs maken binnen de Hogeschool Rotterdam - Twijfels over studiekeuze - Ondersteunen op vakinhoudelijk gebied - Ondersteunen bij het ontwikkelen van studievvaardigheden - Zoeken naar extra uitdaging
Taken studieloopbaancoach:	- Begeleiden van studenten in hun loopbaan
Taken peercoach:	- Bieden van extra ondersteuning

Gemaakte afspraken:	Verantwoordelijkheid van:

Afspraken over contact	Verantwoordelijkheid van:
Maandelijks mail naar studieloopbaancoach, hierin staan: - Studenten die begeleid worden - Samenvatting doel van de begeleiding - Mogelijke afspraken voor de rest van het kwartaal	Peercoach
1 keer per kwartaal afspraak, tijdens deze bijeenkomst: - Zijn er studenten die mogelijk begeleiding nodig hebben? - Afspraken over komend kwartaal. Mogelijkheden om les SLC bij te wonen? - Thema's die klassikaal spelen?	Peercoach

Handtekening studieloopbaancoach:

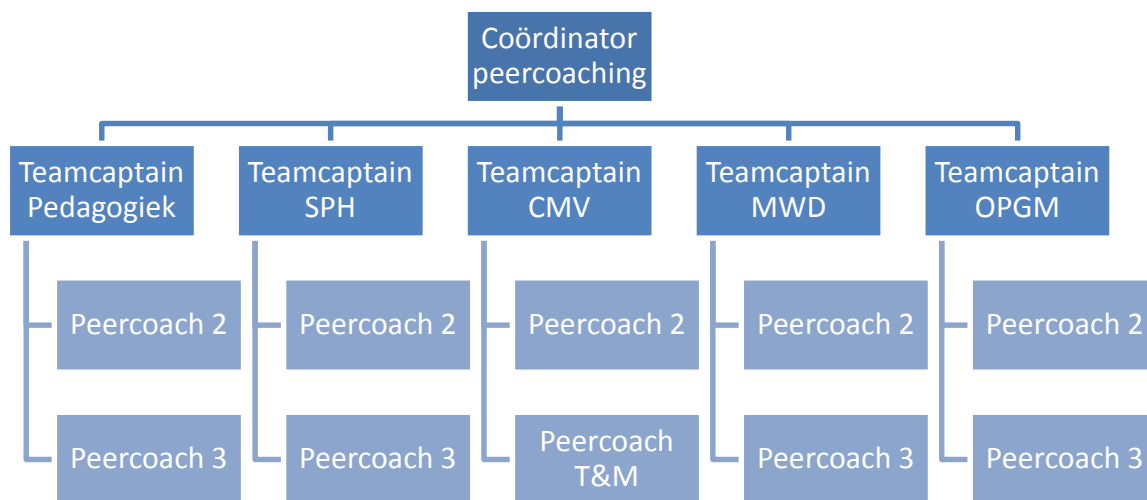
Handtekening peercoach:

Datum: ...-...-...

Datum: ...-...-...

Bijlage 2 Structuur peercoaching ISO

Op dit moment bestaat het team ISO uit vijf afzonderlijke teams, één team per opleiding. Er is gekeken naar mogelijkheden om de onderlinge communicatie te versterken. Het advies is om per team een teamcaptain aan te stellen. Het volgende organigram maakt een mogelijke indeling inzichtelijk:

Peercoaching

Peercoaching wordt al vanaf 2011 ingezet binnen het ISO in het kader van het project studiesucces. Peercoaches zijn ouderejaars studenten die eerste- en tweedejaarsstudenten ondersteunen bij hun studie. Ze zijn er voor alle studenten en helpen ze om het beste uit de studie te halen. Studenten die extra ondersteuning nodig hebben, maar ook excellente studenten die uitdaging zoeken.

Als studieloopbaancoach of docent heb je de mogelijkheid om studenten door te verwijzen naar een peercoach. Aan elke klas is een peercoach gekoppeld. Er zijn zeer uiteenlopende vragen en problemen waarvoor naar een peercoach doorverwezen kan worden, zoals:

- Vragen over de organisatie binnen de Hogeschool Rotterdam
- Studenten die twijfelen over hun studiekeuze
- Studenten die motivatieproblemen hebben
- Vragen op vakinhoudelijk gebied
- Ondersteunen bij het ontwikkelen van studievaardigheden

De begeleiding kan vormgegeven worden in groepjes of individueel.

Verwijs je een student door naar een peercoach, stuur dan ook een mailtje naar de betreffende peercoach zodat deze ook de student kan benaderen. Hieronder het schema van welke peercoach aan welke klas gekoppeld is met de contactgegevens.

Peercoach	Klassen	Contact
Bijv. Bettine de Gelder	VQR1A, VQR1B	0838002@hr.nl

Heb je nog vragen? Kun je deze altijd stellen aan de coördinator peercoaching: Kitt Bosman. K.bosman@hr.nl, zij is aanwezig van dinsdag- vrijdag van 8:00- 17:00

Bijlage 4 Didactiek in peercoachtraining

In de peercoach training mist de didactiek. Er zijn diverse theorieën ontwikkeld als het gaat om lessen geven en voorbereiden. Hier worden een aantal aandachtspunten voor de training benoemt.

Eén van de taken van de peercoach is het geven van peercoachlessen. Hierin worden een aantal vaste thema's behandeld. De lessen vormen een soort training in het gebruik maken van Hint, N@tschool de mediatheek en andere faciliteiten van de Hogeschool Rotterdam. Daarom is gekeken naar aandachtspunten als het gaat om het ontwerpen van een training. Er worden een aantal stappen onderscheiden in het voorbereiden en geven van trainingen:

1. Kijk naar de praktijk van de studenten

Kijk niet naar wat je allemaal kunt vertellen, maar naar wat zij nodig hebben, aansluiten bij de doelgroep. Daarvoor kun je onder andere vragen waar studenten nu tegen aan lopen. Daarnaast kun je de informatie aanvullen met gegevens die jij denkt dat ze nodig gaan hebben.

2. Maakt een globaal programma

Maak een keuze in de onderwerpen en maak een logische indeling. Om de aandacht van de groep te krijgen is het goed om te beginnen met een onderwerp waar zij moeite mee ervaren.

3. Start elk onderdeel met een glijbaan

Wil je dat studenten intrinsiek gemotiveerd zijn om te luisteren naar je verhaal kun je verschillende introducties geven. Eén van de mogelijkheden is de glijbaan. Je zorgt er als het ware voor dat de student ervaart dat hij of zij kennis mist en dat jij die gaat geven. Dit kun je doen door een voorbeeld te geven van een situatie waar jij tegen aan liep of waar ze tegen aan gaan lopen. (vb. ze moeten een verslag maken en gebruik maken van vakliteratuur, hoe gaan ze dat opzoeken?) Wanneer zij ervaren dat zij informatie missen introduceer je het onderwerp. (vb. mediatheek → databanken)

4. Stap voor stap oefening

Vervolgens kun je stap voor stap gaan uitleggen hoe zij dit kunnen toepassen. Dit kun je doen door eerst een uitleg te geven, dit zodat ze weten wat ze moeten doen. Vervolgens kun je het laten zien, zodat ze het gaan snappen. Als laatste kun je ervoor kiezen een student het te laten doen, zodat ze het zelf kunnen.

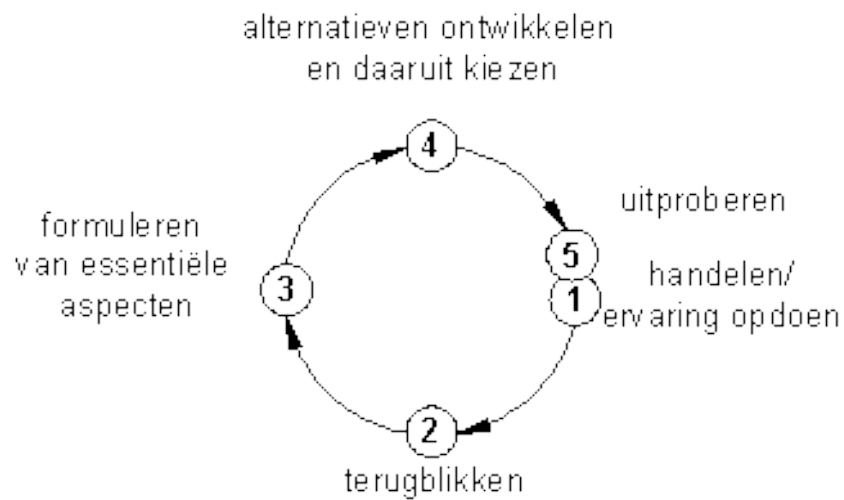
De volledige training kan gevonden worden op: <http://www.schoolvoortraining.nl/wp-content/uploads/2013/01/Folder-didactiek-voor-trainers.pdf>

Naast het voorbereiden van de les heb je te maken met klassenmanagement. Het creëren van een veilige sfeer. Dit is, net als bij coachen, een voorwaarde om te leren. Bij klassenmanagement hoort ook het aansluiten bij de behoefte van de klas. Daarnaast ook het creëren van een positief werkklimaat door het bieden van structuur en duidelijkheid. Dit kan door van te voren aan te geven hoe lang de bijeenkomst ongeveer gaat duren, wat er verteld gaat worden en in welke volgorde (Leraar 24, 2011). Hierdoor behoudt je als peercoach ook de regie over de bijeenkomst.

Er zijn verschillende mogelijkheden om dit te oefenen. Peercoaches hebben aangegeven dat rollenspellen als zeer leerzaam ervaren worden. Naast dat er rollenspellen worden gespeeld waarin één de coach is en één de coachee, kan er ook een klassensituatie worden uitgespeeld. Waarbij één iemand de peercoach is en voor zich een klas met studenten die opletten, studenten die verveelt zijn en studenten die het verhaal onderbreken. Zo kan er op een interactieve manier geoefend worden en nabesproken worden wat er gedaan kan worden als dit gebeurt.

Bijlage 5 Reflecteren

Gedurende de training wordt aandacht besteed aan reflecteren. Verder wordt er geen aandacht besteed in de profielschets en in de verdere uitvoering van peercoaching. In de opleidingen wordt hoofdzakelijk gebruik gemaakt van het spiraal van Korthagen (Groen, 2006). Dit model is ook goed te gebruiken als het gaat om coachen. Dit model ziet er als volgt uit:

Bijlage 6 Evaluatie peercoaches

Gegevens peercoach	
<u>Opleiding</u>	
<u>Studiejaar</u>	

Evaluatie
<u>Hoe heb je de functie als peercoach ervaren?</u>
<u>Welke vaardigheden heb je ingezet</u>
<u>Wat werkte goed?</u>
<u>Wat werkte niet?</u>
<u>Hoe verliep de samenwerking binnen je team?</u>
<u>Wat zou je een volgende keer anders doen?</u>
<u>Welk cijfer zou je de organisatie geven?</u> 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
<u>Wat zou je willen veranderen aan peercoaching?</u>
<u>Wat heeft het voor jou opgeleverd, peercoach te zijn geweest?</u>
<u>Welke adviezen zou je komende peercoaches geven?</u>
<u>Overige tips en/of opmerkingen</u>

Bijlage 7 Overige verbeterpunten

Aan het eind van ieder interview is gevraagd naar mogelijke verbeterpunten van peercoaching. De belangrijkste zijn samengevoegd en vormen een deel van de aanbevelingen. Maar er zijn ook nog een aantal andere dingen genoemd. Deze worden hieronder weergegeven.

Peercoaches:

- *Het lijkt me leuk om als peercoaches ook een rolletje te spelen in de SLC lessen, als peercoaching wordt opgenomen in de SLC module. En niet een onderbreking is van de les.*
- *Begrip vanuit docenten dat het kan zijn dat je later bent door een gesprek met student.*
- *Eerder inzetten van deskundigheidsbevorderingstrainingen, er is hele belangrijke informatie besproken en die zou eigenlijk gewoon aan het begin moeten worden verteld.*
- *Soms mailen coachees dat ze hulp nodig hebben, dan reageer je met wanneer kun je afspreken en dan hoor ik niks meer. Het zou fijn zijn als ze dan ook worden aangesproken, dat ze weten dat het consequenties heeft.*
- *Geen vast aantal uren, dan voel je je ook wat vrijer. Voor jezelf is dan de stress weg van ik moet vier uur halen.*
- *Meer leuke dingen aan peercoaches overlaten, iets in de herkansingsweek organiseren voor de eerstejaars bijvoorbeeld.*
- *Een naambordje ofzo waardoor studenten mij herkennen als ik een afspraak met ze maak in bijvoorbeeld het paviljoen.*
- *Het registratiesysteem werkt niet altijd handig. Als iemand zich aanmeldt moet je elke dag kijken of er nieuwe aanmeldingen zijn, eigenlijk moet dat gekoppeld worden aan de email.*
- *Vervelend dat we maximaal 18 uur per maand mogen registreren. Er zijn maanden dat ik meer werk en maanden met minder.*
- *Het zou fijn zijn als er een soort spreekuur komt, waardoor de studenten weten van op dit tijdstip kan ik bij mijn peercoach terecht. Maar dan wel in een vaste ruimte. Een tijdstip dat niet te veel afwijkt van het rooster van de studenten, maar wat ook haalbaar moet zijn voor de peercoach.*

Docenten:

- *Mogelijk peercoaches betrekken bij de teamvergaderingen, lijntjes moeten korter.*
- *Moet gekeken worden naar verantwoordelijkheden van de jaarcoördinator en die van de peercoach coördinator. Hoe dit moet is nog beetje onbekend.*
- *Ik weet niet of ik iets zou willen veranderen, je zou ook kunnen denken dat als het niet loopt er misschien geen behoefte naar is.*
- *Onderwerpen die in de peercoachlessen besproken worden, heb ik ook al besproken in de SLC lessen en eerder. Peercoachlessen zullen dan ook eerder moeten zijn en de rol moet dan duidelijk zijn wat de SLC'er verteld en wat de peercoach.*